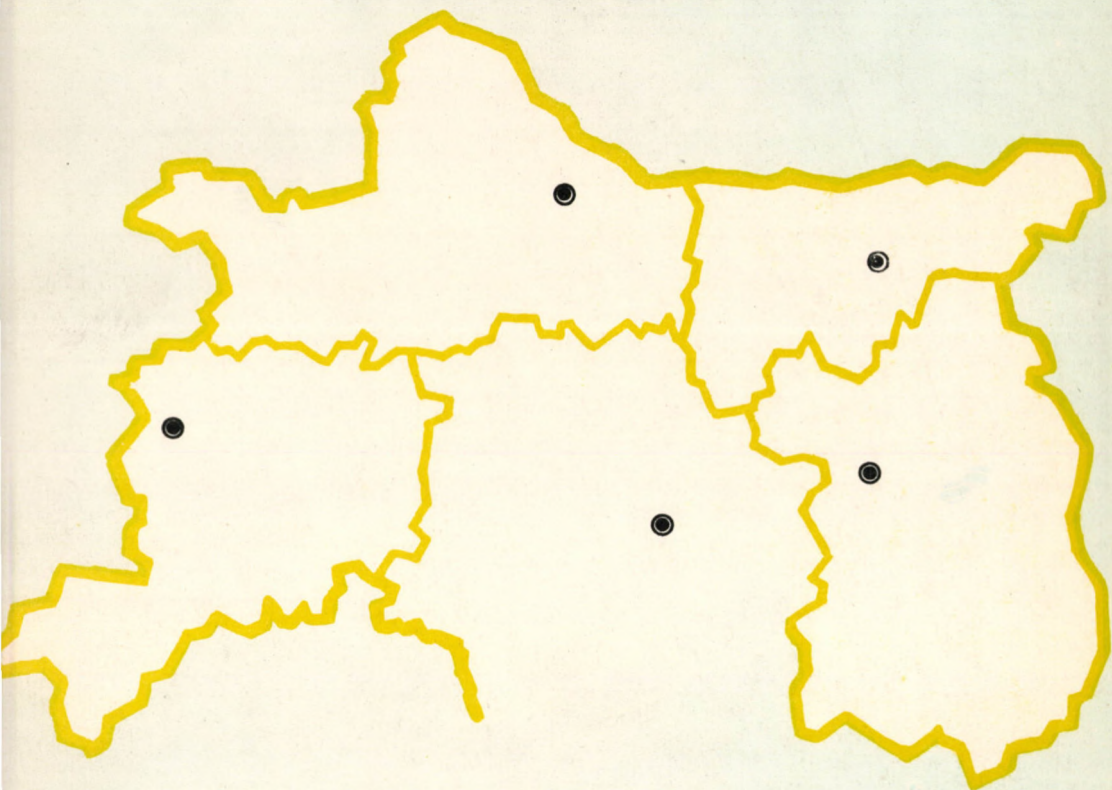

ÉRTESÍTŐ

1981.

I.

**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK
ÉRTESÍTŐJE
I.**

**VESZPRÉM
1981**

Összeállították:

DR. BAKÁCS TIBORNÉ
DR. PACZOLAY GYULA
KOVÁCS ISTVÁN

Felelős kiadó: Dr. Nemező Ernő az MTA VEAB elnöke
Készült: 1400 példányban a NEVIKI házi sokszorosító üzemében
ISSN 0133-4948
Engedélyszám: 59277

TARTALOM

I.	A VEAB 1980. ÉVI ÉVZÁRÓ PLENÁRIS ÜLESE	5
	1. Dr. Nemezc Ernő elnöki beszéde.	5
	2. Dr. Kárpáti István: A vegetáció és ártéri szintek fejlődésének kapcsolata.	15
	3. Dr. Salánki János: Az 1980. évi pályázatok ismertetése.	25
	4. 1981. évi munkatervék	35
II.	A VEAB ESEMÉNYNAPTÁRA	39
III.	BESZÁMOLÓ A SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGOK 1980. ÉVI MUNKÁJÁRÓL	45
	1. Agrártudományi Szakbizottság	45
	2. Biológiai Szakbizottság	53
	3. Erdészeti Szakbizottság	57
	4. Jogtudományi Szakbizottság	59
	5. Kémiai Szakbizottság	62
	6. Műszaki Szakbizottság	65
	7. Orvostudományi Szakbizottság	73
	8. Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság	77
	9. Társadalomtudományi Szakbizottság	79
	10. Történelmi Szakbizottság	90
	11. Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács	92
	12. Szerkesztő Bizottság	99
IV.	A VEAB SZAK- ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK 1981. ÉVI MUNKATERVE	100
V.	SZEMÉLYI HÍREK	140
VI.	TÁJÉKOZTATÓ A KÖZLEMÉNYEK BEKÜLDŐI RÉSZÉRE	149
VII.	AZ MTA VEAB 1981. ÉVI PÁLYÁZATI KIÍRÁSA	154

A VEAB 1980. ÉVI PLENÁRIS ÜLÉSE

Nemecz Ernő elnöki beszéde

Tisztelt Plenáris ülés !

A Veszprémi Akadémiai Bizottság ez évi hagyományos plenáris ülését egy minden tekintetben sikeres esztendő és eredményes tevékenység légkörében rendezheti meg. Szakbizottságaink és azok munkabizottságai szinte kivétel nélkül emelték működésük színvonalát és tevékenységüket zavartalanul fejtették ki amellet, hogy időközben az akadémiai tisztujtással összefüggő szervezeti ujjaalakítás rájuk eső részét is megoldották.

Mindez annak köszönhető, hogy a VEAB-ban kialakult és megszilárdult egy kezdetűl fogva keresett sajátos munkastilus, amely egyre jobban áthatja és segíti bizottságaink munkáját. Sokszor és többféle vonatkozásban kifejtettük már, hogy miként fogjuk fel egy területi akadémiai bizottság feladatát, amelynek helyes célkitűzéseit és munkamódszerét megtalálni - ha azt kívánjuk, hogy az ne fedje vagy ismételje az Akadémia országos szerepét - nem is könnyű feladat.

Szervezeti szabályunk, amelyet ez év szeptember 1-én hagyott jóvá az Akadémia elnöke és fűtitkára, nagyvonásokban természetesen megjelöli Bizottságunk működési célját. A gyakorlati munkában pedig helyes kiindulópontnak bizonyult az életben kialakult igények, és pedig mind a kutatói, mind a társadalmi igények figyelembe vétele. Kutatói oldalról tanui vagyunk egy elementáris módon megnyilatkozó igénynek, t.i. annak, hogy a régió kiváló szakemberei szoros szakmai tevékenységükön tulmenően részt kívánnak venni olyan szakmai társulásban, amelyben lehetőség kínálkozik eredmények bemutatására, a nézetek kicserélésére, egyszóval a tudomány fejlesztésére. Mindezeket tul véleményyt kívánnak mondani olyan társadalmi fejlődést illető kérdésekben, amelyekben szakmai felkészültségükűnél fogva indíttatva érzik magukat.

Szerencsésen találkoznak e törekvésekkel a társadalom részéről felmerűlő, párt és állami szervek által kifejezésre juttatott igények, illetve e szerveknek azok megoldására felhívó buzdítása.

E szerencsés körűlmények hatása alatt a VEAB működésének minden területén felfokozódott az aktivitás. Ennek csak mennyiségi vonatkozását érzékelteti az, hogy ez évben eddig 116 szakmai ülést, köztűk több nagyrendezvényt bonyolítottak le szakbizottságaink. Ez azt jelenti, hogy az ünnepnapok és a nyári szűnet leszámításával, a régióban minden második napon volt valamilyen VEAB rendezvény.

Szervezeti szempontból jelentűs esemény volt az Akadémiai tisztujtással kapcsolatban a VEAB valamennyi bizottságának ujjaalakítása, ami lényegében júniustűl-szeptember végéig zajlott le. Ennek során meg-

alakult a 30 tagu Veszprémi Akadémiai Bizottság, 10 szakbizottság összesen 209 taggal, a 17 tagu Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács, a 14 tagu Szerkesztő Bizottság, valamint 47 munkabizottság 852 taggal. A VEAB-ban együttesen működő kutatók száma jelenleg 1122.

A Szerkesztő Bizottság jó munkáját dicséri, hogy a napokban már meg is jelent az 1980. évi III. Értesítő, amely a VEAB szervezeti felépítését és valamennyi bizottsági tag nevét és címét tartalmazza. Az Akadémiai Almanachhoz hasonlóan ez a kiadvány a mi régióinkban járul hozzá az érdeklődők tájékoztatásához, a kapcsolatok felvételének megkönnyítéséhez.

Teljesítettük az év elején tervezett publikációs programunkat is. Ennek keretében 3 monográfia, 3 Értesítő jelent meg, a többi mű a jövő évi kiadás számára az előkészítés különböző stádiumában van.

Végül a lektorok és szakbizottságok véleményezése alapján a VEAB november 21-i ülése elbírálta az év elején meghirdetett pályázatokra beérkezett műveket, amelyek eredményhirdetésére és a pályadíjak átadására a mai plenáris ülésünkön kerül sor.

A VEAB 1980. évi munkaprogramját a VEAB Értesítő idei első száma részletesen közölte.

Terveink között szerepelt a tudománypolitikai célkitűzések gyakorlati megvalósítása, előbbre lépése az elmélet és a gyakorlat egységének biztosításában.

A továbbiakban legyen szabad bizottságaink 1980. évi tevékenységét értékelnem.

Az Agrártudományi Szakbizottság Állattenyésztési Munkabizottsága 1980. június 27-én hazai és NDK-beli kutatók részvételével tartott tudományos ülősszakot a juhtenyésztés aktuális problémáiról. Ugyanezen szakbizottság Kertészeti Munkabizottsága június 18-án a boggyósgyümölcsűek gazdasági és műszaki fejlesztésének alapjairól rendezett tudományos ülősszakot, amelyre az ország más régióiból is érkeztek kutatók, és tartottak előadást. Az Agrártudományi Szakbizottság Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottsága a Szigetközi Agráripari Egyesüléssel tartott konzultációt, a Növénytermesztési Munkabizottság pedig november 18-án a PAB-al közös rendezésben a bolyi Mezőgazdasági Kombinátban rendezett munkaülést a vetőmagtermesztés időszerű kérdéseiről.

Az Agrártudományi Szakbizottság több tagja részt vesz a hansági husmarha-program kialakításában és fejlesztésében, míg az Állattenyésztési Munkabizottság az állattenyésztés és takarmányozás terén alkalmazható energiatakarékos módszerek kidolgozásában. A szakbizottság és munkabizottságai 8 gyakorlati szakembert segítettek a doktori cím megszerzésében.

Amikor a multban a tudományos kutatás és a gyakorlat kapcsolatáról esett szó, hajlamosak voltunk arra, hogy valami nagyon nehezen elérhető célra gondoljunk. Valójában nem ez a helyzet. Az elmélet és a gyakorlat emberei kölcsönösen hasznos szempontokat kaphatnak egymástól. Az Agrártudományi Szakbizottság esetében említett és a

későbbiekben említendő találkozások, ülések, eszmecserek jelentős mértékben azt a célt szolgálták, hogy a tudomány segítője legyen a társadalmi haladásnak.

1980. első felében még egységes szakbizottságként működött a Biológiai és Orvosi Szakbizottság, az új akadémiai ciklusra a felkérések azonban már az új szervezeti elképzelés szerint történtek meg. Ezt az alkalmat ragadom meg arra, hogy a megszűnt egységes Biológiai és Orvosi Szakbizottság vezetésében a VEAB megalakulása óta kiemelkedően tevékenykedő Salánki János akadémikusnak köszönetemet nyilvánítsam a végzett munkáért, egyúttal sok sikert kívánjak neki az új ciklusban betöltendő új VEAB funkciói ellátásához, gondolok itt a VEAB alelnöki tisztségre és a Biológiai Szakbizottság elnöki tisztségére. A szakbizottság keretében működő munkabizottságok 1980. évi teljesítményét vizsgálva a tudományos kutatás és gyakorlat kapcsolattól ugyancsak kedvező képet kapunk. Az Ökológiai Munkabizottság a Balatoni Környezetvédelmi Kutatások Koordináló Tanácssal, a VEAB környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsával és az Urbanisztikai Munkabizottsággal előadóülést rendezett a balatoni kutatások újabb eredményeiről. A tanácskozás anyagát a VEAB a közeli hetekben könyvben publikálja. Az Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság a Fejér megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomással és a Magyar Agrár egyesület Fejér megyei Szervezetével közösen rendezett értekezleten, 1980. június 12-én vitatta meg a rovarkártevők, illetve növényi vírusbetegségek elleni új védekezés technológiai eljárásokat. Az MTA Biológiai Kutató Intézetével együtt ugyanezen Munkabizottság részt vett a tihanyi Hidrobiológus Napok rendezésében október 2. és 4. között Tihanyban. A tanácskozás központjában a vízi ökoszisztémák és a produktivitás kapcsolata állott. Az Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság közös előadóülésen, 1980. október 23-án Veszprémben tartott tanácskozást az új környezetvédelmi eljárások alkalmazásáról a növényvédelemben.

A Jogtudományi Szakbizottság 1980. évi működéséből tagjainak több irányú publikációs tevékenységét szeretném elsőként kiemelni. E mellett a Szakbizottság Polgári- Gazdasági- és Környezetvédelmi Jogi Munkabizottsága jelentős szerepet vállalt a környezeti károk mérésére alkalmas monitoring system, valamint környezetminősítési módszer kidolgozására irányuló ENSZ-MTA-OKTH kutatásból. A szakbizottság gondozásában jelent meg "Környezet-jog-felelősség" címmel a VEAB-nál az első olyan tanulmány, amely a szocialista országok jogirodalmában monográfia terjedelemben feldolgozta a környezeti károk megtérítésének jogi szabályait és az ezzel kapcsolatos magyar bírói gyakorlatot. A szakbizottság Államjogi és Államigazgatási jogi Munkabizottsága az államigazgatási tevékenység demokratizmusával, törvényességével, hatékonyságával és egyszerűsítésével kapcsolatos témákat módszeresen vizsgálja, ugyanakkor tagjai közvetlenül is részt vettek az olyan gyakorlati feladatok megoldásában, mint az országgyűlési és tanácsi választások lebonyolítása. A Büntetőjogi Munkabizottság az új Büntető Törvénykönyv alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatot tanulmányozza. Jelentését eljuttatta a régió igazságügyi és ügyészégi vezetőihez. A tudományos kutatás és a társadalmi valóság szoros kapcsolatának érvényesülése a Jogtudományi Szakbizottság tevékenységében is szembetűnő.

Az Erdészeti Szakbizottság 1980. évi munkájából a november 19. napján Veszprémben megtartott ülés előadását és vitaanyagát emelem ki, amely a régió erdőszültségi állapotát egzakt adatokkal jellemezte, u-

gyanakkor értékelte az erdőgazdálkodással kapcsolatos terveket és részletes fejlesztési javaslatokat terjesztett elő. A téma környezetvédelmi és Balaton-védelmi szempontból is jelentős. A szakbizottság véglegesen kialakított javaslatait a VEAB minden olyan hatósághoz és intézményhez hajlandó továbbítani, amelyet a szakbizottság megjelöl. Az idei évet egyébként az Erdészeti Szakbizottság olyértelmű szervezeti átalakulása jellemezte, hogy kialakult három állandó munkabizottsága. Ezek: Erdőgazdálkodási, Faipari és Vadgazdálkodási Munkabizottság. Tekintettel arra, hogy az ország egyetlen erdészeti és faipari egyeteme a VEAB-régióban található, a VEAB Elnöksége kezdettől fogva úgy ítélte, hogy különleges figyelmet kell szentelnie az erdészeti tudományok ápolásának. Figyelemmel arra, hogy az MTA Területi Bizottságai közül a VEAB az egyetlen, amely Erdészeti Szakbizottsággal rendelkezik, nem zárkozhatunk el attól sem, hogy más régiók arra érdemes, legkiemelkedőbb kutatói és szakemberei is munkabizottsági tagként vagy állandó meghívott vendégként szellemi otthonra leljenek a VEAB Erdészeti Szakbizottságában. A VEAB kapcsolata megalakulása óta kifogástalan volt a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen. Mégis azt szeretnénk, hogy a jövőben ez a munkakapcsolat még sokkal szorosabb legyen. Kérem a soproni egyetem vezetőit, hogy gondjaikat esetenként osszák meg a VEAB Elnökségével, az esetleges nehézségek együttes elhárítása céljából. Erdészettel, faiparral kapcsolatos témában mi is hasonló bizalommal fordulunk a soproni kollégákhoz. Az erdészeti tudományokkal kapcsolatosan érzett fokozott felelősségérzet egyik jele, hogy monográfia sorozatunkban a lehetőségeinkhez képest tág teret igyekeztünk biztosítani erdészeti kiadványoknak. 1980-ban is megjelent egy ilyen monográfia dr. Majer Antal szerkesztésében "A kocsányostölgy fatermesztésének fejlesztése".

Ez uton mondok köszönetet dr. Magyar János akadémikusnak azért a fáradságos munkáért, amelyet mint a VEAB alelnöke három éven keresztül kifejtett, egyben jó egészséget és sok sikert kívánok az Erdészeti Szakbizottság elnöki funkciójának betöltéséhez az elkövetkezendő öt évben.

A Kémiai Szakbizottság 1980. évben megtartott mindhárom ülésén kiemelkedő jelentőségű és magas tudományos szintű előadások hangzottak el. Április 23-án dr. Bodor Endre egyetemi tanár a sztöchiometriai törvények és az anyagszerkezeti ismeretek egyeztetésének problémáiról a kémiai oktatásban tartott előadást. Dr. B. R. Kovalski a washingtoni egyetem professzora október 10-én a kémiai méréselméletről, dr. Beck Mihály akadémikus, az MTA Kémiai Osztályának elnöke pedig "Overshoot undershoot reakciók" címmel tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást a szakbizottság ülésén. A Kémiai Szakbizottság Környezetvédelmi Munkabizottsága idén is folytatta az előző években kialakított elismerést érdemlő munkásságát. A gazdag éves programból kiemelem a Vas megyei Bozsokon megtartott tanácskozást, amelyre Vas megye Tanácsának támogatásával került sor június 11-én, valamint a november 12-i veszprémi ülést, amelynek keretében megvizsgálták a Kőolaj- és Gázipari Munkabizottsággal együtt az ipari környezetvédelem helyzetét.

Az Agrokemizálási Munkabizottság június 26-án a VEAB székházban kerekasztal konferenciát tartott a kémiai vegyületek biológiai-hatástani szűrésének időszerű kérdéseiről. Ugyanezen Munkabizottság szeptember 16-án Tatán a nagyüzemi növénytermelés talajbiológiai kérdéseiről tárgyalt. A Kőolaj és Gázipari Munkabizottság a már emli-

tett ülésén kívül további két alkalommal, egyszer Répcelakon a Szén-savtermelő Vállalatnál, másodszor pedig Zalaegerszegen tartott munkaülést. A répcelaki ülésen a széndioxidipar helyzetét és a széndioxid mezőgazdasági hasznosításának lehetőségeit, a zalegerszegi ülésen pedig a kőolaj feldolgozás tervei mellett a bitumengyártás és modifikálás témáit vizsgálták meg. A szakbizottság keretén belül két kandidátusi házi védésre is sor került. A VEAB monográfiák 11. számaként kiadásra került "A szénhidrogénipar környezetvédelme" című monográfia. 1980-ban a Kémiai Szakbizottság és munkabizottságai olyan eredményes évet zártak, amelyet a VEAB Elnöksége a magyar vegyipar központjában joggal várhat el éppen a Kémiai Szakbizottságtól.

A Műszaki Szakbizottság hagyománya, hogy évenként egy alkalommal napirendre tűz egy általános érdeklődésre számot tartható témakört, amelyre a szakbizottság tagjain kívül meghívja a munkabizottságok és társ szakbizottságok tagjait. Erre a tanácskozássra idén május 14-én került sor, színhelye a VEAB székház, témája pedig az ésszerű energiagazdálkodás volt. Az elhangzott négy előadás és két korreferátum sorából ki kell emelnem dr. Juhász Ádám nehézipari minisztériumi államtitkár előadását az országos energiagazdálkodás feladatáról, céljáról és módszereiről. Hasznos szempontokat vetett fel az előadásokat követő vita is. A nyolc munkabizottság gazdag programjából terjedelmi okból csupán egy-egy témát, illetve tanácskozást emelek ki annak érzékeltetésére, hogy a Műszaki Szakbizottság tevékenységében is mennyire megvalósul a tudományos kutatás és a gyakorlat egysége.

Az Elektrotechnikai Munkabizottság 20 tagja közül 8 az energetika területén működő gyakorlati szakember. Vizsgálódásunk központjában a villamosenergia racionális felhasználása volt - országos tapasztalatokat figyelembevéve - a régióban. Foglalkoztak az atomenergia hazai felhasználásának a távlataival is. A Gépészeti Munkabizottság június 25-én a Nitrokémia Ipartelepek tanintézetében a szennyvíztisztítás témakörben foglalkozott a gázok oldószermentesítésével abszorpció segítségével, emulzióbontással és vízgőzdesztillációval rotációs filmreaktorokban, ülepedési sebesség mérésével szennyvizben holográfiás uton és megtekintette a Balaton északi partját kiszolgáló, fejlesztés alatt álló gyári tisztítóberendezést. Ugyanezen Munkabizottság október 24-én Zalaegerszegen a Butorgyárban cserél információt a raktározás és belső anyagmozgatás problémáiról. A Közlekedéstudományi Munkabizottság tevékenységét nagy mértékben előmozdítja a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolával létesített kooperáció, április 29-én a VEAB székházban a Munkabizottság tagjai megvitatták a megye nagyságu régiók település-fejlesztésének problémáit, valamint azt, hogy a közlekedés és távközlés miként járulhat hozzá a településhálózat optimális alakulásához. December 12-i tátabányai ülésükön a megyeközpontoknak egyrészt az országos közlekedési hálózattal, másrészt a megyén belüli településekkel fennálló kapcsolatait vizsgálják meg. Az Alumíniumipari Munkabizottság az első félévben a Mosonmagyaróvári Timföld és Műkorundgyárban, a második félévben a tapolcai Bauxitbányák Vállalatnál tartott munkaülést, amelyeknek tárgyát a meglátogatott üzemek tevékenysége határozta meg.

A Metallurgiai Munkabizottság október 28-i ülésén az öntődei tüzelőanyagellátás, a vas és acélgyártás minőségét javító eljárások és a kohászati segédőtvözetek kohászatban történő kifejlesztése és

plazma alkalmazása témakörben folytat szervezett vizsgálódást, amelynek eredményeként előreláthatóan 1981-ben ajánlásokat terjesztenek elő a témával foglalkozó kutatóintézeteknek és vállalatoknak. A Földtudományi Munkabizottság október 15. és 16. napján kétnapos konferenciát rendezett a geotudományok szerepéről az energiaforrások feltárásában. Az elhangzott mintegy 20 előadás közül kiemelem dr. Kapolyi László akadémikus, nehézipari miniszterhelyettes előadását a geodinamika szerepéről a bányászatban és Izotov moszkvai professzor előadását "A geodinamika és problémái" címmel.

A Műszaki Fizikai Munkabizottság tevékenységét 1980 évben két tématerületre, a radioaktív izotópok alkalmazására és a fémfizika tématerületére koncentrált. Május 15-én Győrben a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán tartottak ankétot az acélok és alumíniumötvözetek hőkezelésének problémáiról. A munkabizottság tevékenységéből aktívan kiveszik részüket a Dunai Vasmű és Magyar Vagon és Gépgyár szakemberei is. Október 23-án tartott munkaülésem a VEAB székházban dr. J. Stary professzor "Determination of different forms of mercury in the environment" című előadása keltett nagy érdeklődést.

A Hulladékhasznosítási Munkabizottság 1980. évben Veszprém megyére elkészítette a hulladékkatasztort, s ugyanezt elindította Győr-Sopron és Vas megyére. Arra is törekszik, hogy a mezőgazdasági kínálat és a vegyipari kereslet összehozásával mozdítsa elő a furfurolglyártás alapanyagellátásának gazdaságos megoldását.

Az 1980-ban önállósodott Orvostudományi Szakbizottság keretén belül 5 munkabizottság tevékenykedik. Célkitűzéseik szerint a lakosság egészségügyi ellátásával kapcsolatos legidősebb tudományos kérdésekkel, az új tudományos eredmények ismertetésével, az orvostudományi kutatómunka régióbeli helyzetével, s a régióban tevékenykedő orvosok tudományos tevékenysége sokoldalú támogatásával, s a környezeti ártalmaknak humánhigiénés következményei vizsgálatával kíván foglalkozni. A Haematológiai és Onkológiai Munkabizottság 1980. évi közel tíz munkaülése közül kettőt a PAB azonos munkabizottságával együtt rendezett. A közös szimpózium anyaga a VEAB Értesítő külön számaként jelenik meg. Ugyancsak a VEAB Értesítő külön köteteként jelent meg az 1979. évi thrombocyta szimpózium anyaga. A munkabizottság felmérte az érdekelt egészségügyi intézmények közreműködésével a VEAB régió területén élő haemophiliás családok epidemiológiai és genetikai helyzetét. A munkabizottság tagjai márciusban Grazban magyar-osztrák onko-haematológiai szimpóziumon vettek részt, amelynek anyagát a grázi egyetem jelentette meg. Április 16-án pedig itthon chemotherápiás szemináriumot rendeztek. Az Orvosi Szakbizottság Mérés és Számítástechnikai Munkabizottsága tevékenységéből azt a törekvést emelem ki, hogy változtatlanul törekszik a régióban a műszeres kooperáció koordinálására, és a kapcsolódó egészségügyi intézményekkel és kutatóhelyekkel az együttműködésre.

Igen sikeres volt a VEAB Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottságával és a Neumann János Társasággal együtt október 22. napján a VEAB székházban megtartott "Kardiológiai-metabolit és farmako-kinetikai" kerekasztal konferenciája.

A Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság a régió több nagyüzemével, így a VIDEOTON-nal, az Almásfüzitői Timföldgyár-

ral, a Komáromi Kőolajipari Vállalattal és a Dunai Vasművel, valamint a PAB megfelelő szakbizottságával építette ki kooperációs kapcsolatát. A Rendszerszerkezeti Munkabizottság részt vett a "Műszaki Kémiai Rendszerek 80" elnevezésű tudományos konferencián, az idén tavasszal, ősszel pedig a Vas megyei Bozsokon tartott két napos munkaülésein. A Vállalat Kibernetikai Munkabizottság szeptember 3-án tudományos tanácskozást tartott a létszámgazdálkodás és a munkaszervezés időszerű feladatairól, valamint a munkaszervezés módszereinek értékeléséről. Az Alkalmazott Matematikai és Számítástudományi Munkabizottság 1980. második félévében jött létre.

A Társadalomtudományi Szakbizottság aktívan kiveszi a részét a régió közművelődési feladatainak ellátásából. Működését koordinálja a régió felső és középfokú oktatási intézményeivel, az MTA osztályaival, főhatóságokkal, kutató-bázisokkal és tömegkommunikációs fórumokkal. Munkabizottságai közül a Marxista Propaganda és Módszertani Munkabizottság az év folyamán Szombathelyen, Tatabányán és Veszprémben tartott munkaülést és a VEAB Értesítő külön számaként megjelentette az 1980. márciusában Veszprémben megrendezett tudományos ülés anyagát.

A Filozófiai-Szociológiai Munkabizottság ez évi programjából a május 23-i Dunaujvárosban megrendezett tanácskozást emelem ki a pártvezetés társadalmi fejlődés témakörben. Igen jónak itéli a VEAB Elnöksége a Könyvtártudományi Munkabizottság tevékenységét, amelynek ezutal február 21-én Győrben és szeptember 22-én Tatabányán megtartott tanácskozásáról szölok. Győrben a helyismereti irodalom feltáró szerepét, Tatabányán pedig a társadalomtudományi információ helyzetét és lehetőségeit vitatták meg.

A Neveléstudományi Munkabizottság átgondolt program alapján működik, jó kapcsolatokat létesítve a régió hasonló célokat szolgáló tudományos intézményeivel és a veszprémi Oktatástechnikai Központtal. Április 12-én Szombathelyen a felszabadulás utáni közoktatáspolitikai főbb kérdéseit vitatták meg a Tanárképző Főiskolán, s az OOK-val közösen folyamatban van Pedagometria című monográfiájuk megjelentetése. Az október 30-31-i veszprémi tanácskozáson, amelynek tárgya a videofelvételek komplex felhasználási lehetőségeinek vizsgálata a pedagógusképzésben, részt vettek a DAB, a PAB és a SZAB hasonló feladatokat ellátó munkabizottságai is. Az 1979. év második felében létrejött Nyelvtudományi Munkabizottság 1980. évi teljesítménye ígéret a jövőre. Ez idő szerint a nyelvjáráskutatást és gyűjtést tűzték ki fő feladatuknak, a régióhoz kapcsolódó nyelvföldrajzi és nyelvészociológiai vizsgálatokat végeznek. Kezdeti bizonytalankodás után és az 1980. évi teljesítmény figyelembevételével a VEAB Elnöksége úgy itéli, hogy rendeződött a Munkásművelődéstörténeti Munkabizottság és a Szocialista Vállalat Munkabizottság tevékenysége. Az 1980. évben kimult Irodalomtörténeti Munkabizottság gyakorlati megszűnése - a VEAB Elnökségének határozott véleménye szerint - a vezetők rossz személyi kiválasztására volt visszavezethető. A régiónak nem csupán gazdag irodalmi hagyományai vannak, de Tatabányán az Új Forrás, Győrben a Műhely, és Szombathelyen az Életünk című kulturpolitikai folyóiratok nagyrészt irodalmi feladatokat látnak el, és országosan is figyelmet érdemelnek. A VEAB Elnöksége más munkabizottsági elnök kijelölésével máris elkezdte az újjászervezést, s remélik, hogy a következő évben a munkabizottság újjá is születik.

A Településtörténeti Munkabizottság május 22-23 napján a PAB-bal közös rendezésben megtárgyalta a Dunántul 1867-1900 közötti településtörténeti helyzetét mintegy 100 résztvevővel. A siófoki tanácskozáson Dunántul településtörténetével foglalkozó; egyetemen, főiskolán, tudományos intézményekben, levéltárban dolgozó helytörténeti kutató jelent meg. A Településtörténeti Szakbizottság előterjesztést intézett a VEAB Elnökségéhez, amelynek értelmében 1981-től Történelmi Szakbizottság néven kíván tovább működni. Ez uton is jelzem, hogy a VEAB Elnöksége a névváltozást tudomásul veszi.

A Településtörténeti Szakbizottság 1980-ban elkészítette a Magyarországi árszabás jelzetkatasztert a 15. század végétől a 19. század közepéig, s ezzel sokirányu segítséget nyújtott a gazdaságtörténeti kutatásokhoz. 30 levéltári őrzőhelyről, nagyszámu folyóiratból 3500 adatlapon mintegy 15.000 kézművesipari termék, vámtétel, mérték és pénzegység adata került feldolgozásra. December 1-2-án Veszprém-ben megrendezték a IV. Kézművesipartörténeti Szimpóziumot, mintegy 80 résztvevővel.

A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács helyesen egyezteteti tevékenységét a Balatoni Környezetvédelmi Kutatásokat Koordináló Tanáccsal, az MTA-val, az OKTH-val, a VEAB és a PAB Balaton és régiója kutatásával foglalkozó bizottságaival, a Balatoni Intéző Bizottsággal. Egyes tagjai részt vesznek a környezeti károk értékelésén és környezetminősítő rendszer létrehozásán fáradozó ENSZ EGB kutatásban. Az önálló programot megvalósító Urbanisztikai illetve Természetvédelmi Munkabizottság még tartalmasabbá teszi a Koordinációs Tanács tevékenységét.

Külön említenem kell a Koordinációs Tanács elnökének dr. Kárpáti István professzornak érdemeit a nemzetközi ligeterdő szimpózium magyarországi, Baján megtartott 3 napos ülésének megszervezésében.

A Szerkesztő Bizottság 1980-ban I-II-III számú Értesítőt és 3 monográfiát jelentetett meg. Utóbbiak szakbizottsági kapcsolódása: A szénhidrogénipar környezetvédelme /Kémiai Szakbizottság/, Környezet-jog-felelősség /Jogtudományi Szakbizottság/, Kocsányostölgy fatermesztésének fejlesztése /Erdészeti Szakbizottság/. Az Értesítő külön köteteként megjelent az Orvostudományi Szakbizottság 1979. évi Trombocytá Szimpóziumának anyaga és a Balaton modellezés MTA nemzetközi szimpózium anyaga. Előkészületben az Orvosi Szakbizottság "Malignus Lymphoma Szimpózium" anyaga. Ezt az alkalmat ragadom meg, hogy köszönetet mondjak a Szerkesztő Bizottság elnökének dr. Szántó Andrásnak részben azért, az eredményes tevékenységéért, amit a Szerkesztő Bizottság élén, másrészt mint a VEAB tudományos titkáráként az elmúlt 3 évben kifejtett. Figyelemmel a publikációs tevékenység nagy jelentőségére a VEAB életében, az ezzel együtt járó nagy munkaterhelésre, jutott a VEAB Elnöksége arra következtetésre, hogy az új 5 éves akadémiai ciklusban Szántó Andrásról a Szerkesztő Bizottság további vezetését kéri és a tudományos titkári terhek alól mentesíti.

A VEAB életében új színfoltot és új kulturpolitikai lehetőséget teremtetett az Akadémiai Klub, amely 1980-ban kezdte meg működését. A nyári koncertsorozat jó bevezetésül szolgált a későbbi klubestekhez. Vendégeink, előadókink között üdvözölhettük Kornides Mihályt, az MSZMP KM osztályvezetőjét, dr. Czine Mihály egyetemi tanárt, dr. Kőpeczi Béla akademikust, Amerigo Tot /Tóth Imre/ szobrászművészt, Pogány Ö. Gábort, a Nemzeti Galéria főigazgatóját, dr. István Lajos c. egyetemi tanárt, dr. Szabó Kálmán akademikust. Az előadások és az azokat követő mindig élénk és érdekes vita emlékezetes élmény mindnyájunk számára, ugyanakkor hozzájárultak ahhoz, hogy áttekintsük az egész látóhatárt.

Tisztelt Plenáris Ülés!

Ez az önmagában is jelentős tevékenység, csak kis része annak a munkának, amelyet munkabizottságaink ebben az esztendőben végeztek. Ha mindez csak annyit jelentett volna, hogy a rendezvényeken résztvevő bizottsági tagjaink szakmai kompetenciája, látóköre bővült, magában is jelentős eredménynek kellene felfognunk. Az esetek többségében azonban ezeken tulmutató hatás is jelentkezett.

A munkabizottságok munkájában sok esetben meghívott külső tagok, főleg gyakorlati és szakigazgatási szakemberek is résztvesznek, akik a szakmai viták eredményét az általuk irányított terület munkájában, mindennek előtt színvonalának emelésében, a gyakorlatban érvényesítik, és ezt a hatást aligha lehet tulbecsülnünk. Gazdasági, de egyáltalán egész társadalmi életünk a fejlődés törvényszerűségénél fogva intenzív szakaszba lép, amelyben már nem a termelés látványos megsokszorozódásáról, hanem a minőség és gazdaságosság tized percenteket hajszoló küzdelmeiről van szó. És itt már valóban csakis a tudomány, hozzáértés, az intelligencia és a magasabb műveltség segíthet. Számtalan példát látunk korunkban erőltetett fejlesztésre, amellyel a társadalmi, szellemi felkészültség nem tart lépést, s ezért kudarcra van ítélve. A VEAB működésének egyik legfontosabb hatása a szellemi lépéstartás a világgal és a fejlődés előmozdítása.

Ebben a nagyszabásu munkában önkéntesen és pusztán a szellemi értékek iránti megbecsülésből, mint láttuk, immár több mint ezer VEAB tag vesz részt. Az eredmények év végi áttekintésekor tisztelettel fejezem ki Öszinte köszönetemet mindannyiuknak fáradhatatlan buzgálkodásukért, amit nyilván elsősorban nem magukért, hanem társadalmunkért és főleg annak jövőjéért fejtenek ki.

Itt mondok köszönetet Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas, Veszprém és Zala megye párt és tanácsi vezetőinek is, nemcsak és nem is elsősorban a működésünkhöz nyújtott jelentős anyagi támogatásért, hanem mindennek előtt a kitüntető és munkánkat minden téren segítő figyelemért, amelyet irányunkban ez évben is tanusítottak. Mondhatom, nem volt olyan kérdésünk hozzájuk, amit ne teljesítettek volna készségesen és külön is megköszönöm azt a nagy segítséget, amit a tisztújítással összefüggő szervezeti újjáalakítás során nyújtottak.

Nincs megkülönböztető szándék, hacsak nem kitüntető értelemben, hogy utolsónak mondok köszönetet az Akadémia szervezeteinek, minde-
nekelőtt az elnökségnek, az elnöknek és főtitkárnak, az Osztályok-
nak, a hivatalok vezetőinek és munkatársainak és a többi területi A-
kadémiai Bizottság vezetőinek azért a sokoldalú támogatásért, amit
az év folyamán állandóan élveztünk. Ugy gondolom, hogy mindazok mun-
kája, akiknek köszönetünket kifejeztük, szétválaszthatatlanul benne
vannak azokban az eredményekben, amelyeket elértünk.

Kérem, hogy a plenáris ülés az elnökségi előterjesztést jóváhagyó-
lag vegye tudomásul.

A VEGETÁCIÓ- ÉS AZ ARTERI SZINTEK FEJLŐDÉSÉNEK KAPCSOLATA

Kárpáti István

Előadásom témáját három országos- és nemzetközi súlyú szakmai rendezvény, illetőleg esemény határozta meg.

1980-ban elkészült az országos ökológiai potenciál felméréséhez kapcsolódó "Időszakosan vízborítású termőhelyek hasznosítási feltételei" tárgyú esettanulmány, közreműködésünkkel.

1980. szeptemberében került megrendezésre Franciaországban a Nemzetközi Ligeterdő Szimpózium, melyben jelentős részt vállalt az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága, a szimpóziumhoz kapcsolódó, magyarországi Duna látogatás szakmai levezetésével.

1980. november 27-én az Erdészeti- és Faipari Egyetemen munkaértekezlet foglalkozott "az erdő és az árvizek" című témakörrel.

Mindhárom jelentős szakmai esemény témájához kapcsolódik mai plenáris ülésünk, mellyel több évtizede foglalkozom mind magam, mind munkatársakkal interdiszciplináris együttműködésben.

Előadásomban elsősorban elméleti kérdésekkel foglalkozom, de érintem azok gyakorlati vonatkozásait is.

A magyarországi tavak és természetes vízfolyások szukcessziójáról, vegetációjának egymásutánjáról számos tanulmányt ismerünk. Ezek elsősorban a zonációk alakulásából, egymásmellettségéből /pl. hínár-, nádas-, bokorfüzes-, füz-nyár ligeterdő-, elegyes ligeterdő/ igyekeznek a vegetáció időbeli egymásután következésének törvényszerűségeit megállapítani.

Zólyomi B. /1937/ ismerteti a szigetközi zátonyszigetek gyors vegetáció változási folyamatát.

A szentendreszigeti ligeterdők szukcessziós viszonyairól ZSOLT J. doktori disszertációjában /Zsolt J. 1943/ ír és a leglényegesebb stádiumokat feltüntető sémát közöl.

E.Wendelberger-Zelinka /1952/ a Wallsee környéki ligeterdő jellemzésénél ismerteti a Duna felső szakasza hordalék bokorfüzeseknek zonációs viszonyait.

A szigetközi szukcessziós változásokhoz hasonló játszódik le az osztrák Duna ártéren. A Duna felső szakaszán azonban, mint ezt E.Wendelberger-Zelinka /1952/ a Wallsee környéki ligeterdők jellemzésénél ismerteti, a durva kavicshordalék pionir bokorfüzesei /Salix incana-Hippophae rhamnoides-ass./ eltérőek a szigetközietektől.

Részletes példát ismerünk a Szolnok-környéki tiszai zátonyszigetek szukcessziójáról /Timár L. /1946, 1947/. Ez általánosítható megállapítást tartalmaz a hazai zátonyok vegetációval való benépesedésének és a bokorfüzesek megtelepedésének ismeretéhez.

A Dráva ártéri szintek vegetációja változásairól Borhidi A. kandidátusi disszertációjában találunk hasznos adatokat.

Az állóvizeink közül az általunk feldolgozott balatoni szukcesszió a legismertebb /Kárpáti I. - Kárpáti V. 1967/, ahol a feltöltődési folyamatok mellett az egyes szukcesszió típusoknál a vizek tápanyagviszonyait is figyelembe vettük.

Az említett szakirodalmon kívül még számos hazai tanulmány, főleg Tóth I. /1959/, Simon T. /1957/ etc. foglalkozik érintőlegesen az ártéri szintek vegetációs változásainak, illetve a ligeterdők kialakulásának bemutatásával.

Az utóbbi időben korszerű légifelvétel interpretációs módszerekkel /Kárpáti I. - Kárpáti V. 1970, Kárpáti I. - Varga Gy. - Novotny I. 1971/ szerzünk, a "keszthelyi team" tagjaiként egzakt adatokat, a vizek és ártéri szintek vegetációs változásaihoz.

A hazai természetes vizek ártéri szintjei

A hazai tavak- és természetes vízfolyások kialakulása és felszínalkata geomorfológiai megismeréséhez Pécsi Márton "A magyarországi Duna-völgy kialakulása és felszínalkata" /1959/ c. művét vettem alapul. A felosztást fejlesztettem tovább és publikáltam több tanulmányban.

Tekintsük át röviden az egyes geomorfológiai szinteket:

A./ A mederszinthez /állandó-, vagy huzamosan vízzel elárasztott tó-, vagy természetes vízfolyás medrét soroljuk. Benne az állandó vizet tűrő Potametea osztályhoz tartozó hinár vegetáció alakulhat ki. A vízfolyások főágaiban, rendszerint hiányoznak a makrofiton cönózisok, ezek elsősorban csak a lelassuló öblökben telepednek meg.

A holtágakban - és az állóvizekben - a vízfolyás sebességcsökkenésével a makrofiton hinár fajok is megjelennek és alkotnak változatos zonációt, illetőleg mozaik-komplexet. Jelenlétükkel, illetőleg előfordulási változásaikkal, mint bioindikátorok hasznos információt adnak a vizek minőségi állapotáról.

B./ Zátonyszint az évi-periódus tulnyomó részében vízzel borított és általában csak rövidebb időszakra kerül felszine viz fölé. Rajta pionír jellegű növényállományok alakulnak ki. A zátonyszintekre jellemző, hogy az év tulnyomó részében /pl. a Dunán 250-350 napon át/ víz alatt vannak. Csak az alacsony-, vagy igen alacsony vízállásnál húzódik le a víz. Beható vizsgálatokat a Duna-kanyarban végeztünk, ahol a zátonyszint a Duna O-pontja feletti 100-200 cm közötti magasságu térszínten helyezkedik el. Az év tulnyomó részében /270-300 napon át/ kerül víz alá termőhelye /Kárpáti I. - Pécsi M. - Varga Gy. 1962/.

C./ Ártér ujholocén alacsonyabb szintje /alacsony ártéri szint/. Ármentesítés nélkül rendszerint már a középviznél magasabb vízállásnál is elárasztódik. Ennek a szintnek változásai a szemünk előtt játszódhatnak le. Korábban az ártér ujholocén teraszának tartották. Ez azonban még nem terasz, mert felszínét az árvizek, az ármentési töltéseken belül- és kívül egyaránt, a jelenben is alakítják.

Az ártér ujholocén alacsonyabb szintjét rendszerint öntéshomok, öntés-iszap, öntés-agyag borítja. A hazai Duna-ártér szigetközi szakaszának felszínén iszapos, durva kavicsos hordalék helyezkedik el.

Az ujholocén alacsonyabb szintjén talajfejlődés még nem indulhatott meg /Pécsi M. 1959/.

A részletesen elemzett Duna-ártéri mintaterületen /Duna-kanyar/ a szintnek viszonylagos magassága a Duna O-pontja felett hozzávetőlegesen 2,8-3,6 m között van. Az ennek megfelelő fekvésű termőhelyek évi-periódusonként 5-7 hónapon át, a vegetációs idő alatt pedig hozzávetőlegesen 4-5 hónapon át kerülnek víz alá. Az ezzel kapcsolatos felszínalakítás /feltöltődés, lehordás/ dinamikája lényegesen meghatározza az egyes fitocönózisok megtelepedésének ütemét, kiterjedését, társulás szerkezetét. A vízjárás rendszeres, nagy vonásokban jellemzően alakuló periódikus ritmusa mellett az ember műszaki létesítmények létrehozásával döntően beavatkozhat a vegetáció szukcessziójába /Kárpáti I. - Pécsi M. - Varga Gy. 1962/, így a törvényszerűségek alapos ismerete biztonságos információt adnak a vízügyi műszaki gyakorlatnak, a vízrendezésnek és az erdőművelési gyakorlatnak egyaránt.

D./ Az ártér ujholocén magasabb szintje - /magas ártéri szint/. A korábbi /geomorfológiai/ kutatások a hazai természetes vízfolyásoknál ezt a szintet óholocén korúnak tartották. Pécsi M. különösen behatóan tanulmányozta a Duna-ártér magasabb szintjét. Szerinte ez a szint az országhatár és Budapest között középtérként 5-6 m viszonylagos magasságu. Budapesttől kezdve Mohácsig, a magas ártér a Duna O-pontja fölé 8-9 méterre emelkedik. - A korábbi kutatások és irodalmi utalások a Dunának ezt a szintjét óholocén korúnak tartották. Sokan még ma is így értelmezik, Pécsi M. szerint a magas ártér szintje az ezt borító üledékekkel együtt a kisalföldi- és az alföldi szakaszon általában szintén ujholocén kora. A kisalföldi Duna-szakasz, továbbá a Budapest-Mohács közötti széles Duna-ártér tulajdonképpen ma is fejlődő hordalékkup. A gyakori mederváltozások, a kanyarulatok fokozatos eltolódásának hatására ezeken a szakaszokon az ujholocénben a magas ártér is csaknem teljesen átalakult, átműködött. Ezt igazolják az ártér magasabb szintje anyagának felső néhány méteres rétegéből származó régészeti leletek /Pécsi M. 1959/. A magas ártérre is jellemző, hogy felszínét általában öntés-iszap, öntés-homok, vagy finom homokos iszap borítja. Általában hazai vonatkozásban a természetes vízfolyások magas ártérét ármentesítették és feltörve, szántóföldi kultúrát, vagy réteket, /mocsár- és kaszálórétek/ alakítottak ki termőhelyükön.

Az ártéri szinteken lejátszódó vegetáció változások során-, mint az ásványi anyagok felhalmozódásával végbemenő minerológén-, mint a szervesanyag felhalmozódásával végbemenő organogén szukcesszió menetében éles figyelemmel kísérhetők az általános szukcesszió-dinamikai törvényszerűségek:

a./ Változik a fajösszetétel, növekszik a fajszám. Ha figyelemmel kísérjük ezt a hazai Duna-ártér viszonylatában, a hinároktól kezdve, ahol még csak 10-25 faj alkotja a társulás állományait, a nádasokban 5-30 faj, bokorfüzesekben 40-50 faj, fűz-nyár ligeterdőkben 140-150 faj és elegyes ligeterdőkben 200 faj fordul elő, - számvető a változás.

b./ A szukcesszió folyamán növekszik az összes biomassza mennyisége: hinárok 1-10 kg-os fajlagos netto produkciójával szemben a szukcesszió során követő, fűz-nyár ligeterdők, elegyes ligeterdők /többszörösen/ hatványozott mennyiségű primérprodukcióját állapíthatjuk meg.

c./ Növekszik az ökoszisztéma strukturájának változatossága, növekszik a vertikális/ szintek /etázsok/ száma:

A mederszintben kialakult hinároknál 1 /esetleg 2/ szint /hinárszint/.

Nádasokban 1-2 szint /hinárszint, nádas állomány szintje/.

Ártér ujholocén alacsonyabb szintjén kialakult bokorfüzesekben, fűz-nyár ligeterdőkben 2-3, - egyes szubasszociációknál 4 szint /moha-, gyp-, cserje-, lombkorona szint/.

Ártér ujholocén magasabb szintjén kialakult elegyes ligeterdőkben 4-5 szint /moha-, gyp-, cserje-, alsó lombkorona-, felső lombkorona-, felső lombkorona szint/ alakul ki.

d./ De figyelemmel kísérhető és mérhető az a törvényszerűség is, hogy a mederszinttől az ujholocén magasabb szintig kialakuló társulásokban:

- növekszik a klorofill mennyisége,
- növekszik a bruttó produkció mennyisége,
- növekszik az élettelen szervesanyag mennyisége.

A következőkben tekintsük át az árterek geomorfológiai szintjein lejátsszó szukcessziós változásokat.

A. Mederszint vegetációjának szukcessziója

A mederszintben lejátsszó vegetáció változási folyamatokat a Balatonon tanulmányoztuk. - Más hazai szerző ezt a kérdést nem elemezte részleteiben. Vizsgálataink tisztázták a mederszintben kialakult Lemno-Potamea osztályba tartozó hinárok /vizi makrofitonok/ változásait, a termőhely feltöltődésével párhuzamosan, s rámutattak a szukcessziós folyamatokat befolyásoló, kommunális-, ipari és agrár kémikáliákból származó hatásokra. A Balatonra általánosan jellemző szukcessziótól élesen elválnak a Keszthelyi-, illetőleg Szigligeti-öblözetekben jelentkező, valamint a kisbalatoni Zalavári- és Vörsi-vizekben lejátsszó eutróf-, illetőleg hipertróf jellegű változási irányok, ahol eutrofizálódást indikáló sulyom hinár, tócsagaz hinár jelenik meg.

B. Zátónyszint vegetációjának szukcessziója

A zátónyszint vegetációjának szukcessziójáról kevés irodalmi adattal rendelkezünk. Leghasznosabb információkat E.Wendelberger-Zelinka /1962/ és Timár L. /1948/ tanulmányaiból ismerjük. Előző, Wallsee-környéki geobotanikai tanulmányában, a Duna szigetközi szakaszára vonatkozóan ad hasznos összehasonlító adatot. - Utóbbi egy szolnoki-tiszai zátónysziget benépesedéséhez nyújt hasznos, részletes információkat. Több tanulmány /Zólyomi B. 1937; Zsolt J. 1943, Kárpáti I. - Pécsi M. Varga Gy. 1962/ utalásokat tartalmaz.

A zátónyszinten rendes körülmények között csak néhány rövid életű egyéves /therophyton/ faj, vagy elárasztást jól tűrő évelő /hemikryptophyton/ növény jelenik meg, mint pionir vegetáció, vagy vegetáció töredék.

A benépesedés a zátónyokon a törpekákásokhoz /Nanocyperionhoz/ tartozó pionir növénytársulások alakulnak ki. Ezek váltakozhatnak az ártéri ruderalis Bidentetalia tripartitihez, vagy a félruderalis Agropyro-Rumicion crispi-hez tartozó, mélyfekvésű termőhelyekre jellemző társulásokkal. Mint igen érdekes és jellemző példát Timár L. egy szolnoki zátónyszigetet elemzett.

A mintaterület a szolnoki vízmérce O-pontjának megfelelő magasságu, 1946 június közepén került első alkalommal a víz fölé. Ekkor kezdődött meg az odajutó magvak csirázása. A rövid vegetációs szakasz után több éven keresztül minden odajutó magból kikelt növény évenként újból csirázni kénytelen, mert a zátóny gyors elárasztása a terméshez nem biztosítja. Kétséget kizáróan megállapítható, hogy sok növény /Salix, Typha, Epilógium, Erigeron, Graphalium, Cirsium, Carduus, Taraxacu, Sonchus etc./ a közeli partokról, vagy a nem messze fekvő rétekről, a szél útján vagy a vizen uszva /pl. Rumex, Graminea, Cyperaceae, Chenopodium-ok/ került a szigetre.

A sziget vizellátása tökéletes. A növényzet ezért homokon: az ártéri gyomtársulás, iszapon: pedig a gyomokkal erősen kevert törpekákás kezdeti stádiuma alakul ki.

A víz egyenletesen osztja el a magvakat. A homok és iszap gyűrűs eloszlása tehát a döntő az asszociáció-zonációk kialakításában. A fentebbi vízhatás miatt az ártéri gyomtársulás, a törpekákás, a nádas elemek erősen keverednek, a rövid idő miatt tehát a növénytársulások a víz által összemosott kezdeti stádiumban maradnak. Borításuk egyenletes eloszlással 60-90 %-ig emelkedik.

Az előzőekben részletesen bemutatott, Szolnok környéki tiszai zátóny példájától némileg eltér a Szigetközi zátónyszigetek szukcessziós menete. Egyes termőhelyeken, különösen a holtágak mentén a lazán kapcsolódó pionir stádiumokat követően a törpekákás /Nanocyperion/ társuláscsoportokba tartozó töredékek alakulnak ki. Egyes holtágak mentén különösképpen az organogén szukcesszió során nádasok és magassások borítják a zátónyszinteket. Igen gyakori, hogy mint pionir vegetáció jelentkeznek a fő Duna-meder zátónyszintjein a pántlikafüves és fehértippanoshoz /Typhoidetum arundinaceae, Agrostion/ tartozó állományok durva, kavicsos zátónyokon.

C. Ártéri ujholocén alacsonyabb és magasabb szintje vegetációjának szukcessziója

Az ujholocén szintek vegetációjának szukcessziójáról - mint már említettem - első részletesebb hazai adatokat Zólyomi B. szigetközi tanulmányában találunk /Zólyomi B. 1937/. A közölt szukcesszió-séma csak érinti a mederszint és zátonyszint vegetációjának szukcesszióját, de részletesen bemutatja az ujholocén szint növénytársulásainak egymásra következését.

Magam /Kárpáti I. 1957 ined/ két évtizede részletesen tanulmányozom a dunai ujholocén alacsonyabb- és magasabb szintjein levő fűz és keményfás elegyes ligeterdők zonációit és szukcessziós változásait.

Az ujholocén alacsonyabb szinten a durva homokos, iszapos hordalékon a vörösfűz bozót /*Salicetum purpureae*/ és a partmenti bokorfűzes /*Salicetum triandrae*/ állományai alakulnak ki. Ugyancsak az ujholocén alacsonyabb szintjén fordulnak elő a fűz-nyár ligeterdő /*Salicetum albae-fragilis*/ különböző szubasszociációi. Ezek első-sorban a geomorfológiai szinteken való elhelyezkedésben /relatív magassági fekvésben/ és ennek következtében vízellátottságban és talajfizikai összetételben különböznek egymástól.

Az ártér ujholocén magasabb szintjén az országosan jellemző szubmediterrán jellegű elegyes ligeterdő /*Fraxino pannonicae-Ulmetum*/ különböző szubasszociációi alakulnak ki.

A következőkben az általános jellemvonások ismeretében tekintsük át a két lényegesen eltérő szukcessziós vonal jellemvonásait.

C.1. Organogén szukcesszió az ártér ujholocén alacsonyabb és magasabb szintjén

A vegetáció folyamatos változása, mint az előzőekben már utaltam rá, eredményezi a növénytársulások egymásutánját, szukcesszióját. Az organogén szukcesszió a természetes /biotikus/ szukcesszió fogalmkörébe tartozik és ennek lényegét a nem biológus képzettségű tisztelt hallgatóság számára így vázolhatom:

"a növénytársulás életműködése az életfeltételeket önmaga számára mindig kedvezőtlenebbé, valamely más növénytársulás számára fokozatosan kedvezőbbé teszi, amelynek végre is át kell adni a helyét, így a szukcesszió az ideiglenes kezdeti és átmeneti állapotokon át a tartós záró növénytársulás, a klimax felé törekszik."

Az organogén szukcesszió menetére vonatkozóan hasznos információkkal rendelkezünk a Hanság vidékéről a /Zólyomi B. 1934/, Duna-Tisza közéről /Komlódi Magda 1959/, a Duna szigetközi szakaszáról /Zólyomi B. 1937, Kárpáti I. 1957. ined/.

Az ártér ujholocén alacsonyabb szintjén a magassásoshoz, zombéksásoshoz /*Magnocaricion*/ tartozó növénytársulásokat követően a rekettyefűzes /*Calamagrosti-Salicetum cinereae*/ és egyéb kevésbé elterjedt lápi fűzeseken keresztül az égeresek /*Dryopteridi-Alnetum*, *Thelypteridinetum*/ láperdőkön keresztül jut el a szukcessziós fejlődés az ártér ujholocén magasabb szintjére jellemző szubmediterrán elegyes ligeterdőkhöz /*Fraxino pannonicae-Ulmetum pannonicum*/. Az első ligeterdő

jellegű fejlődési lépcső, az organogén szukcesszió során az égeres lombkoronaszintű elegyes ligeterdő /*Fraxino pannonicae-Ulmetum alnetosum*/. Ettől kezdve már a társulás kategóriákat tekintve a mineralogén- és organogén szukcesszió folyamán kialakult elegyes ligeterdők, társulás-rendszertani szempontból azonosak.

C.2. A mineralogén szukcesszió az ártér ujholocén alacsonyabb- és magasabb szintjén

A hazai ártéri szinteken döntő jelentőséggel, az ásványi hordalék feltöltődésével végbemenő mineralogén szukcesszióknak van szerepe.

Az ártér ujholocén alacsonyabb szintjén, mint pionir növénytársulás közvetlenül a törpekákás és ártéri gyomtársulásokat követően kavicsos és durva homokos termőhelyeken a vörösfűz bozót /*Salicetum purpureae*/, finom homokos termőhelyeken pedig a partmenti bokorfűz /*Salicetum triandrae*/ jelentkezik. Ezeket követi a fűz-nyár ligeterdők /*Salicetum albae-fragilis*/ szubasszociációinak ökológiai sora /*Salicetum albae-fragilis myosotidetosum*, *S.a.f.normale*, *S.a.f. cornetosum sanguineae*/. Kisebb, természetes vízfolyások mellett, illetőleg holtágak partján a nefelejcses fűz-nyár ligeterdőknek /*S.a.f. myosotidetosum*/ megfelelő ártéri szint magasságban a sásos-nádas típusú fűznyár ligeterdő /*S.a.f. phragmiteto-caricetosum*/ alakul ki, néha közvetlen a partszegélyen, más esetekben nádas zonációt követően.

Az ártér ujholocén magasabb szintjén a keményfás elegyes ligeterdő /*Fraxino pannonicae-Ulmetum pannonicum*/ ökológiai sorai követik egymást. A legmélyebben fekvő sásos elegyes ligeterdőtől /*Fraxino pannonicae-Ulmetum caricetosum*/ kezdve az erdei szálkaperjés elegyes ligeterdőig /*F.p.-U. brachypodietosum*/. Ettől a térszinttől a szukcessziós fejlődés egyik ága a kötöttebb talaju üdőbb termőhelyeken a szagosműgés elegyes ligeterdőn /*F.p.-U. asperuletosum*/ keresztül a kocsános-gyertyános tölgyes /*Quercus robori-Carpinetum*/ felé, a szárazabb, homokos termőhelyeken a gyöngyvirágos tölgyes /*Convallario-Quercetum*/ felé halad. - Antropogén hatásra az ártéri szinteken az általános szukcessziós változásoktól eltérő irányokat kíséreltünk figyellel, így pl. az elegyes ligeterdő térszintjén kialakult ártéri fehérnyárasok tulnyomó többségében tarra vágás eredményeképpen jönnek létre.

A következőkben nézzük meg, miképp hatalmasodik el a tarra vágott szil-kőris-tölgy ligeterdő helyén az ugynevezett ártéri fehérnyáras.

A szil-kőris-tölgy ligeterdő tarra vágása után, rendszerint erőteljes sarjadzásba kezdenek a cserjeszint fajelemei, a *Cornus sanguinea*, *Crataegus monogyna*, *Crataegus nigra*, *Crataegus degnii* stb.

Ezek a dunaártéri erdészek által gyüricéseknek nevezett ártéri irtáscserjéseket /*Solidagineto-Cornetum sanguini*/ alkotják. Nem minden esetben maradnak meg ezek huzamosabb ideig cserjeszintű állapotban, mert a fehérnyár tulnyomórészben gyökérsarjak útján, vagy kisebb mértékben magról szaporodva fejlődésnek indul. A szil-kőris-tölgy ligeterdő többi jellemző fafajai a kocsános tölgy, a szilek, a keskenylevelű kőris nem tudnak versenyezni vele, mert míg a fehérnyár gyökér-

sarjaival az egész területet rövid idő alatt beborítja, addig a többi fafaj általában csak tuskósarjakkal, vagy magról lassan indul fejlődésnek.

Azokon a helyeken, ahol a kőris-szil ligeterdők lombkorona szintjében tarra vágás előtt is fordul elő fehér nyár, ott mint a sarjról való szaporodást, mind a magról való csirázást könnyen meg tudjuk magyarázni. De előfordul, hogy sokszor olyan helyeken is fellép a sarjadzás, ahol nagyobb körzetben nem fordul elő a tarra vágott erdőben a nyárfa. Erre vonatkozóan többféle magyarázatot kerestek erdészeti körökben /Kárpáti I. 1957. alapján. Ez az érdekes téma élénk eszmecserét váltott ki az ez évi nemzetközi ligeterdő symposiumon is.

Az ártér ujholocén alacsonyabb- és magasabb szintjén a szukcesszió menetét az erdőgazdasági beavatkozások /erdőművelés, letermelés/ mellett döntően befolyásolja a mocsár- és láprétek rétgazdálkodási tevékenysége. Ennek során a tervszerű tápanyagpótlás, a rendszeres kaszálás, alapvetően megváltoztatja a vegetáció szukcesszióját, megakadályozza bokorfűzések és erdei állományok kialakulását.

Tisztelt Plenáris Ülész!

A szukcessziós változások törvényszerűségeinek ismerete hasznos ismereteket szolgáltat a várható vegetációváltozások egymásutánjáról és üteméről.

Céltudatos emberi tevékenységgel, szempontjainknak megfelelően előnyösen befolyásolhatjuk a szukcessziós változásokat /vizrendezés, erdőművelési-, rétgazdálkodási beavatkozások, tájrendezési tervezések stb./. A törvényszerűségek ismeretében elkerülhetjük, hogy káros antropogén hatás érhesse a természeteshez közelálló, félkulturális kultur ökoszisztémákat.

A szukcessziós változások kísérleti tanulmányozására kíváncsiak a síkfőkuti- és farkasgyepűi ökoszisztéma kutatáshoz hasonló kutatási mintaterületet kialakítani az ártéri szinteken is.

Magyarországon a Duna két szakaszán /Szigetköz-, Baja környéki Duna ártéri szintek/ javasoljuk "bioszféra rezerváció" kialakítását és kutatások végzését.

Az előadás témáját érintő fontosabb irodalom

Bodrogközi, Gy.: Das Leben Tisza XVIII. die Vegetation des Theiss-Wellenraumes. I. Zöologische und ökologische Untersuchungen in der Gegend von Tokaj. Acta Biologica Acad. Sci. Hung. 8. 3-4 /1962/

Kárpáti, I. - Kárpáti, V.: Elm-ash-oak grove forests /Querceto-Ulmetum hungaricum Soó/ turning into White poplar dominates stands. Acta Agronomica Acad. Sci. Hung. 8, 267-283 /1958/

Kárpáti, I. - Kárpáti, V.: A hazai Duna-ártér erdőtipusai. Az Erdő, 7, 307-320 /1958/

- Kárpáti, I. - Pécsi, M.: Alföldi ligeterdők szukcessziójának és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata. Biol. Vándorgyűlés előadásainak ismertetése. Acta Biologica Acad. Sci. Hung. 3, 24-25 /1959/
- Kárpáti, I. - Tóth, I.: Die Auenwaldtypen Ungarns. Acta Agronomica Acad. Sci. Hung. 11, 421-452 /1961/
- Kárpáti, I. - Pécsi, M. - Varga, Gy.: A vegetáció és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata a Duna-kanyarban. /Zusammenhänge der Vegetation mit der Entwicklung der Inundationsschichten in der Donaubiege /Duna-kanyar/. Bot. Közl. 49, 299-308 /1962/
- Kárpáti, I. - Tóth, I.: Ártéri nyárasok erdőtípusai. In: Magyar nyárfatermesztés, Budapest, Mezőgazd. Kiadó, 150-168 /1962/
- Kárpáti, I. - Kárpáti, V.: A Duna-ártér félruderalis gyepeinek cönológiai és ökológiai értékelése. /Valuation of the Habitat and Plant Ecology of Half-Ruderal Vegetation in the Flood Area of the Danube/ Bot. Közlem. 50, 21-33 /1963/
- Kárpáti, I. - Varga, Gy.: A vegetáció kialakulásának és a Duna vízjárásának kapcsolata a Gödi-szigeti mintaterületen. Hidrológiai Közlem. 3, 137-141 /1964/
- Kárpáti, I. - Márcis, B.: Die natürliche Sukzession von Mooren- und Auenwäldern im Überschwemmungsgebiet der Donau im Szigetköz IX. Nemzetközi Lápkonferenzzus Különkiadv. Keszthely /1965/
- Kárpáti, I. - Kárpáti, V.: A balatoni hinárvegetáció szukcessziós viszonyai. Bot. Közlem. 55, 51-58 /1968/
- Kárpáti, I. - Kárpáti, V.: Die zöologische verhältnisse der Donauauenwälder Ungarns. Verhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Wien. 108-109, 165-179 /1969/
- Kárpáti, I. - Kárpáti, V. - Székér, L. - Borbély, Gy.: Die Vegetation der ständig und zeitweilig überfluteten Teile des Neusiedler Sees und die Fragen ihrer Natrongewässer-Symposiums Tihany-Szeged-Szarvas /29, 9-4. 10 1969/. /1971/
- Kárpáti, I. - Kovács, M.: Dráva ártéri mintaterületek primér fitomasz-szájának 1971. évi alakulása /Ined/ /1971/
- Kárpáti, I.: Ligeterdők ökoszisztéma kutatása in Erdei ökoszisztémák vizsgálatának eredményei MTA. VEAB Monográfia 10. 24-39 /1979/
- Keresztesi, B.: A magyar nyárfatermesztés. Az Erdészeti és Faipari Egyetem Tudományos Közl. 1-2, 281-289 /1963/
- Komlódi, M.: Sukzessionsstudien an Eschen-Erlenbruchwäldern des Donau-Theiss Zwischenstromgebiets. Ann. Univ. Sci. Budapestensis, 2, 113-122 /1959/
- Kovács, M.: Die Vegetation im Überschwemmungsgebiet des Ipoly /Eipel/-Flusses II. Die ökologischen Verhältnisse der Pflanzengesellschaften. Acta Botanica Acad. Sci. Hung. 14, 77-112 /1968/

- Majer, A.: Magyarország erdőtársulásai. Budapest, Akadémiai Kiadó, /1968/
- Máthé, I.: Növényoszociológiai tanulmányok a körösvidéki liget- és szikes erdőkben /Pflanzensoziologische Untersuchungen in der Wäldern des Körös-Gebietes/ Tisia Acta Gebot. Hung. 1, 150-166 /1936/
- Pécsi, M.: A magyarországi Duna-völgy kialakulása és felszínalakítása. /Development and surface morphology of the Hungarian Danube Valley/. Budapest, Akadémiai Kiadó /1959/
- Simon, T.: Az erdő fogalmáról és osztályozásának elvéről. /Über den Begriff und das Klassifikationsprinzip des Waldes/ Acta Univ. Debreceniensis, 2, 211-218 /1955/
- Simon, T.: Die Wälder des Nördlichen Alföld. Die Vegetation Ungarischer Landschaften. 1-172 /1957/
- Soó, R.: A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve. I-V. Synopsis Systematica-Geobotanica Florae Vegetationisque Hungariae. I-V. Budapest /1964, 1966, 1968, 1970, 1973/.
- Timár, L.: Les associations végétales du lit de la Tisza de Szolnok a Szeged. Acta Geobot. Hung. 6, 70-82 /1947/
- Timár, L.: Egy szolnoki zátonysziget benépesedése. Alföldi Tudományos Gyűjtemény, 2, 6, /1948/
- Timár, L.: A Tiszameder növényzete Szolnok és Szeged között. Universitatis Debreceniensis, 5, 72-145 /1950/
- Timár, L.: A Tisza hullámterének növényzete Szolnok és Szeged között. I. Vizi növényzet /Potametes Br.-Bl. et Tx./ Bot. Közl. 44, 85-98 /1954/
- Tóth, I.: Az alsó Duna-ártér erdőgazdálkodása. A termőhely és erdőtípusok összefüggése. /Die Forstwirtschaft auf den Auen der Unteren Donau. Zusammenhang zwischen Vladtypen und Standort./ Erdészeti Kutatások, 1-2, 77-160/ /1958/
- Tóth, I.: Ártéri nyár erdőtípusok egyes erdőművelési vonatkozásai. MTA. Agrártud. Oszt. Közleményei. 15, 316-320 /1959/
- Zólyomi, B.: A Hanság növényközvetkezeti. /Die Pflanzengesellschaften des Hanság. /Vasi Szemle, 3-31 /1934/
- Zólyomi, B.: A Szigetköz növénytan kutatásának eredményei. Bot.Közl. 34, 169-192 /1937/
- Zolt, J.: A Szentendrei-sziget növénytakarója. The plant cover of the Szentendre holm /Index Horti Bot. Univ. Budapestiensis, 1-18 /1943/

AZ 1980. ÉVI PÁLYÁZATOK ISMERTETÉSE

Salánki János

Tisztelt Plenáris Ülés, Kedves Elvtársak!

Hagyományainkhoz híven a díjnyertes pályázatok kihirdetése előtt rövid tájékoztatást kívánok adni az 1980-ban beküldött munkáról. Ez évben összesen 57 pályázat érkezett be, az alábbi megyei megoszlásban:

A régióba tartozó Győr-Sopron megyéből 12, Fejér megyéből 5, Komárom megyéből 3, Vas megyéből 11, Veszprém megyéből 16, Zala megyéből 2. Ezen kívül Csongrád megyéből 1, Pest megyéből 7 pályázat érkezett. Utóbbival kapcsolatban emlékeztetnék arra, hogy pályázati rendszerünk nyílt, a kiírt pályázatokra nemcsak a régióban élő, vagy itt dolgozó kutatók nyújthatnak be munkát, hanem az ország más megyéiben tevékenykedők is. A pályázati témák azonban olyanok, hogy tartalmát tekintve minden pályamű szorosan kapcsolódik a régióban folyó tevékenységhez és feladatokhoz, ily módon a "külső" pályázók is az általunk fontosnak tartott regionális érdekeket szolgálják.

A beérkezett 57 pályázat önmagában is jelzi, hogy változatlan az érdeklődés a kutatók körében a pályázati rendszer iránt és vállalták a célkitűzéssel kapcsolatos feladatokat. Bizonyos átcsoportosulás és színvonal módosulás ugyanakkor észlelhető az elmúlt évekhez képest különböző szakbizottságok javára, illetve kárára. Ez évben például jelentősen megnőtt az érdeklődés a Társadalomtudományi Szakbizottság által kiírt pályatételek iránt. Az elbírálásnál első sorban nem a szakterületről beérkezett pályázatok számát, hanem a munkák színvonalát vettük figyelembe, ezért a különböző szakterületekre eső díjak száma és minősítése az utóbbit, vagyis a színvonalat jelzi.

Egészében jónak ítéltető a beérkezett munkák döntő többsége, mégis nyilvánvalóan nem lehetett minden arra érdemeset díjazni, mint-hogy meghatározott összeg felett rendelkezhattünk. A döntésnél elgondolásunk az volt, hogy ne sok munkát jutalmazunk alacsony, vagy megosztott összegekkel, hanem díjazzuk a legjobbakat és ezzel a minőségibb, eredményesebb munkákat emeljük ki megfelelő formában.

Összesen 28 pályázat nyert díjat, ezek között három első, 14 második és 11 harmadik díj van, a megosztott díjak száma 7. A pályázatok végső elbírálásánál fontosnak tekintettük azt, hogy a téma kidolgozása mennyiben felel meg annak a követelménynek, hogy segítse a tudomány és a gyakorlat kapcsolatát. Ezt a szempontot a jövőben is szeretnénk érvényesíteni, mind a pályázatok kiírásánál, mind

a munkák elbírálásánál. El szeretnénk érni, hogy a pályatételek kidolgozását ne csak az serkentse, hogy azzal díjat lehet nyerni, hanem az is, hogy e munkájukkal olyan tudományos felmérésre jutnak a pályázók, ami egy-egy konkrét társadalmi, vagy gazdasági feladat megoldását viszi előre. Rendkívül fontosnak tartjuk az alapkutatásokat, és minden tőlünk telhetőt megteszünk azok támogatására, elismerésére. Mégis úgy véljük, a VEAB pályázati rendszere ne az alapkutatási eredmények serkentésére irányuljon elsősorban, sokkal inkább a régió társadalmi, gazdasági feladataihoz kapcsolódó konkrét célok megvalósulásának tudományos megalapozását segítse.

A pályázatok elbírálásában jelentős segítséget nyújtottak a felkért szaklektorok és a szakbizottságok. Ezúton szeretném megköszönni alapos, kritikus, körültekintő munkájukat és kérni a jövőben is mindazon kollegák segítségét, akiket ilyen természetű munkára felkérünk.

Most pedig ismertetem a díjnyertes pályamunkákat.

AZ AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

második díjban részesült:

Pfeiferné dr. Flóra Teréz, dr. Somonyi Antalné, Kovácsné Koncsag Nóra és dr. Pfeifer Gyula Veszprém megye/:
"Lupin alkaloidák minőségi és mennyiségi meghatározása csillagfürtben" című tanulmánya.

A szerzők elemezték két csillagfürt magjának alkaloida komponenseit. Vizsgálataik során eddig ki nem mutatott 8 alkaloida előfordulását igazolták. Kutatásaikban korszerű eljárásokat használtak és a rétegekromatográfiás, oszlopkromatográfiás, gázkromatográfiás és tömegspektrometriás módszereket alkotó módon alkalmazták témájuk kidolgozásában.

A BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

harmadik díjat nyert:

Jakucs Erzsébet, Bata Árpád, Lásztity Radomir, Kiss Tamás Attila és Neumayer Judit /Pest megye/:
"A kukorica csirakori betegségei elleni védekezés lehetősége egy új magyar fungiciddel" c. pályázata.

A szerzők a fuzáriumos betegség elleni védekezés lehetőségét vizsgálták egy hazai előállítású fungicid felhasználásával. Elsősorban laboratóriumi viszonyok között tanulmányozták a patogén gombákra gyakorolt hatást, de végeztek szabadföldi kísérleteket is. Azt találták, hogy a vizsgált fungicid eredményesen alkalmazható csirakori védelemre, és használata termésátlagnövekedést eredményez.

AZ ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

megosztott második díjban részesült:

Dr. Káldy József /Győr-Sopron megye/:
"Korszerű felhasználási eljárások" című tanulmánya.

A pályamű a hazánkban alkalmazott és alkalmazható korszerű felhasználási eljárásokat elemezte, és adott azokra szakmai és ökonomiai értékelést - először szakirodalmunkban. Elemezte továbbá a gépek üzemeltetése szempontjából nagy jelentőségű üzemfenntartás helyzetét, és a teendőkre javaslatokat dolgozott ki.

Az ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

megosztott második díjban részesült:

dr.Márkus László /Győr-Sopron megye/:
"A fafajmegválasztás és fatermesztés ökonomiai vonatkozásainak feltárása" c. munkája.

A Szerző az általa kialakított modell-módszer alkalmazásával kidolgozta az egyes célállományok várható fatermését, erdőművelési, erdőnevelési és fahasználati költségeit, értékelte hozamait és jövővedelmét. Az elért eredmények a fafajpolitika országos szintű irányításában, az üzemtervek összeállításában, a vállalati és üzemi tervezésben hasznosíthatók.

A JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

második díjat nyert:

dr.Kotz László és dr.Prugberger Tamás /Pest megye/:
"Veszprémi glosszák a szövetkezetekről" című munkája.

A szerzők különböző típusú és jellegű szövetkezeti társulások jogszabályainak elemzésével foglalkoznak. Rámutatnak az eltérő típusoknál jelentkező számos problémára és javaslatokat tesznek a jogszerű szabályozás olyan fejlesztésére, ami megítélésük szerint a gazdaság-irányítás rugalmasságát és eredményességét növelhetné.

A KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

harmadik díjban részesült:

Kovácsné dr.Huber Gyöngyi és Nagyné Gémes Erzsébet
/Veszprém megye/:
"Modell kísérletek gyomirtó hatású vegyületek metabolikus változásának követésére balatonvizben" c. tanulmánya.

A pályázat Készítői modellkísérleteket végeztek szubsztituált fenilkarbamidok bomlásának követésére Balaton-vizben. A változásokat modern analitikai módszerekkel követték és tájékoztató adatokat közölnek a vizsgált vegyület-család élő vízben történő bomlási idejére és a bomlástermékek termesztésére vonatkozólag.

harmadik díjat nyert:

Tyeklár Zoltán /Veszprém megye/:
"A 3,5-di-terc-butil-pirokatechin autooxidációjának vizsgálata" című munkája.

A szerző egy biológiailag fontos, hidroxilezett aromás vegyület, a pirocatechin oxidatív gyűrűbomlási reakcióit vizsgálta modellvegyületekkel. Ennek során részreakciókat elemzett, és egyebek mellett újszerű gyűrűhasítási mechanizmust írt le.

A MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

második díjban részesült:

Baksa György, dr.Valló Ferenc, Katzerné Sándorfi Katalin, Áment Márton és Sitkei Ferenc /Veszprém megye/:

"A homokszerű timföldgyártás hazai megvalósításának műszaki-gazdasági lehetősége" című pályamunkája.

A szerzők összevetették a lisztes és homokszerű timföldgyártás hazai lehetőségeit. Variánsokat dolgoztak ki a homokszerű timföldgyártás optimális technológiai eljárásának kiválasztására és javaslatot tesznek ennek gyakorlati megvalósítására.

Az ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

második díjban részesült:

Dr.Hochenburger Emil és Pauka Károly /Győr-Sopron megye/:

"A nagyotthallók korszerű ellátása" című pályázata.

A pályamunka aktuális problémát tárgyal, mert hazánkban a nagyotthallók számaránya a környezeti zajhatások fokozódásával állandóan emelkedik, az urbanizáció terjedésével. A szerzők ésszerű javaslatot tesznek a külföldi és rejtett hallókészülék ellátással kapcsolatban.

A SZÁMITÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

megosztott harmadik díjban részesült:

Baksa György, dr.Valló Ferenc, Katzerné Sándorfi Katalin, Szalay Géza és Sitkei Ferenc /Veszprém megye/:

"Korszerű statisztikus módszerek alkalmazása mérési eredmények feldolgozásában" című pályamunkája.

A szerzők gyakorló üzemi szakemberek, akik a laboratóriumi és üzemi kísérleti adatok feldolgozására, a kikeverő üzem dinamikus viselkedésének elemzésére a matematikai statisztika módszereit hívták segítségül. A módszert jól, értő módon adaptálták konkrét munkájukban, a folyamat, a technológiai rendszer belső összefüggéseire következtettek a kapott eredményekből és értelmezték a statisztikai paramétereket a reális folyamatokban.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

Első díjban részesült:

Dr.Guttman Miklós /Vas megye/

"Hangtani vizsgálatok az általános iskolások nyelvhasználatában Vas megyében" című pályázata.

A tanulmány szerzője egyrészt a területi nyelvváltozatok alapsabb megismerését szolgálta azzal, hogy a Vas megyei nyelvjárások hangtani jellegzetességeinek meglétét kutatta, másrészt rámutatott arra, hogy az iskolai anyanyelvi nevelésben milyen konkrét feladatok hárulnak a pedagógusokra.

Megosztott második díjban részesült:

dr.Tóth Lajos /Pest megye/:
"Szinbád alakja Krudy Veszprém környéki műveiben"
című pályázata.

A tanulmány a Krudy életmű helyi vonatkozásainak alapos ismeretéről ad számot. A művek közül Az utitársat, az Asszonyságok díját, valamint a Palotai álmokat emeli ki, bemutatva a regionális kapcsolatot és főképpen a kötődés tárgyi, lélektani elemeit.

Megosztott második díjban részesült:

dr.Gutter József /Vas megye/:
"A szocialista műveltség fő hajtóerői és fejlődésének dialektikája" című munkája.

A szerző korunk és társadalmunk fejlődésének egyik legaktuálisabb kérdésében fejti ki véleményét. Gazdag problémafelvétele, megoldási kísérletei alkalmassá teszik a tanulmányt arra, hogy a gyerekek és felnőttek nevelésével, pártoktatással és ezek irányításával foglalkozó szakemberek haszonnal forgathassák.

Harmadik díjat nyert:

dr.Szabadka Attila és dr.Szidarovszky Ferenc /Pest megye/:
"A megváltozott gazdasági körülményekhez igazodó dinamikus vezetési rendszer megalapozása export-orientált fejlesztési irányokban" című pályamunkája.

A tanulmány napjaink és jövőnk alakítása szempontjából igen fontos témával, az export és piac-orientált termékszerkezet kialakításával foglalkozik. Jól oldotta meg a műszaki-gazdasági kritériumok vállalati szempontból történő kibővítését és egyúttal a különféle időtávlatra szóló döntések bekapcsolását az elemzésbe.

Harmadik díjban részesült:

dr.Jándy Géza, dr.Sarlós Miklós, dr.Török Tamás
/Pest megye/
"Az építőipari Vállalatfejlesztés dinamikus döntéselőkészítő rendszerében a termékstruktúra és kapacitásstruktúra optimalizálásának lehetősége" című tanulmánya.

A pályamű komplex vállalati hatékonyságelemzési módszert kíván nyújtani a vállalatfejlesztési tervek változatainak elkészítéséhez és az optimális változat kiválasztásához. Ezen belül egy gépminősítési rendszert ajánl, mintegy 20 féle minősítési tényezővel, ame-

lyek zöme kvantifikálható, a többi része pedig kvalitatív értékekkel jellemezhető, és a fejlesztési változatok rangsorolásában felhasználható.

A TELEPÜLÉSTÖRTÉNETI SZAKBIZOTTSÁGNÁL

Megosztott második díjban részesült:

dr.Horváth Ferenc /Vas megye/:

"Szombathely rendezett tanácsu város fejlődése a dualizmus korában" című pályázata

Munkája gazdag levéltári forrásanyagra és a város multjával foglalkozó helytörténeti irodalomra épül. Részletesen vizsgálja a város életét irányító autonóm és hivatali szervezet felépítését és működését, a virilista képviselők meghatározó szerepét a városi politikában. A munka eredményei jelentékenyen hozzájárulhatnak Szombathely páratlan fejlődésének tisztázásához.

Megosztott második díjban részesült:

dr.Poór Ferenc /Veszprém megye/:

"A magyar közigazgatási nyelvért folyó küzdelem Zala és Veszprém vármegyékben a XVIII. század végén és a XIX. század elején" című tanulmánya.

A dolgozat Zala és Veszprém vármegyék jobbára ismeretlen tevékenységét mutatja be a magyar nyelvű közigazgatásért a XVIII. század végétől az 1844. évi nyelvrendeletig tartó küzdelemben. Ebben a nyelvi mozgalomban a két megye országosan is jelentős szerepet játszott. A pályamunka eredményeit a nyelv- és a történettudomány egyaránt hasznosíthatja.

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS TANÁCS

Harmadik díjat nyert:

dr.Pfeifer Gyula, dr.Somogyi Antalné, Pfeiferné

dr.Flóra Teréz /Veszprém megye/:

"A vizi környezetvédelem és a kémiai szunyogirtás kérdései. Maradványanalitikai és bomlásvizsgálatok" című tanulmánya.

A szerzők a balatoni helikopteres szunyogirtás egyik legfontosabb problémáját a vízbe jutó Malathion inszekticid mennyiségét és annak bomlás idejét vizsgálták. Ezenkívül néhány új kísérleti szunyogirtó készítmény felezési idejének vizsgálatát is elvégezték.

A VEAB ÉS FEJÉR MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

Első díjban részesült:

Pólya Gyula /Fejér megye/:

"Cukorgyári mészke-mencék hulladékanyagainak hasznosítása" című pályázata.

A cukorgyárakban számos hulladék keletkezik, melyek biztonságos elhelyezéséről gondoskodni kell: ilyen pl. a mész-kötőrmelék, a koksztörmelék, az égetési meddő és az oltási maradék, végül a szaturációs gázfelesleg. A szerző ezek komplex hasznosításával foglalkozik pályamunkájában. Az átgondolt és megvalósítható javaslatait gazdaságossági számításokkal is igazolja.

A VEAB ÉS GYŐR-SOPRON MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

Első díjat nyert:

Füzi Mária, Szalai Zoltán, Bagóné Babos Beatrix és
Weicher Edéné /Győr-Sopron megye/:
"Regionális hulladékkezelési modell" című pályázata.

A szerzők tanulmányukban egy olyan regionális hulladékkezelési rendszer kialakítását javasolják, amely akkor optimális határfoku, ha Győr-Sopron megyén kívül a három szomszéd megye: Komárom, Vas, Veszprém területén is hasznosítják. A javasolt modell más régiókban is alkalmazható. A kidolgozott javaslat a gyakorlatban egy járás és város területén már működik, így a modell előrebecsült előnyös tulajdonságait az üzemeltetés tapasztalatai már alátámasztották.

Második díjban részesült:

Horváth Antal /Győr-Sopron megye/:
"Az üzem- és munkaszervezés fejlesztésének ösztönzői és korlátai" című tanulmánya.

A pályamunka részletesen elemzi az üzem- és munkaszervezés hazai fejlesztésének feltételeit, lehetőségeit. A tanulmány a tőkés vállalati tevékenység jellemzéséből és elemzéséből indul ki, majd ismerteti a hazai vállalatok szervezetségi színvonalát. Végül ráirányítja a figyelmet azokra a korlátozó tényezőkre, melyeknek léte hazánkban akadályozza az eredményes üzem- és munkaszervezést.

Második díjat nyert:

dr. Kovács Tibor /Győr-Sopron megye/:
"A csecsemőhalálozás alakulása, annak elemzése Győr megyei városban" című pályamunka.

A szerző a csecsemőhalálozás 12 évi statisztikai elemzését adja tanulmányában. Betekintést enged Győr város egész csecsemődemográfiaiájába, összevetve azt hasonló természetű országos adataival. Azt a következtetést vonja le, hogy a csecsemővédelemben elsőrendű feladatunk a kismagány újszülöttek számának csökkentése.

A VEAB ÉS KOMÁROM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN
MEGHIRDETETT PÁLYÁZATAI

Második díjban részesült:

Polgár László /Komárom megye/:
"A lucerna és a monokultúrás kukorica levéltetű-faunáját támadó entomofagok vizsgálata" című tanulmánya.

A munka újabb adatokat szolgáltat a kukoricán élő levéltetvek körül kialakuló gazdaközösségekre vonatkozólag és alkalmas kiindulópont lehet a védekező módszerek hatékonyságának ellenőrzésére.

Harmadik díjban részesült:

dr.Patkó Györgyné és Dimesi Mihály /Komárom megye/
"Kommunális szennyviziszap hasznosításának és ártalmatlanná tételének feltételei és megoldási mód-
szerei" című pályázata.

A pályamű rendkívül aktuális, több ágazatot érintő problémát tárgyal, és a gondok egy részének megoldásához kíván javaslatot adni a kommunális szennyviziszap feldolgozásának technológiájával. Egy adott megye sajátosságait, helyzetét figyelembe véve ad ajánlást a hulladékok összegyűjtésére, azok további hasznosítására.

A VEAB ÉS VAS MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATAI

Harmadik díjban részesült:

Gerse János /Vas megye/
"A Vas megyei szakszervezeti mozgalom a hatalomért
folyó harc időszakában 1945-1948" című tanulmánya.

A dolgozat alapos és értékes munka, amely igen sok elemében bizonyítja, hogyan és miért volt képes a baloldali szakszervezeti mozgalom arra, hogy Vas megyében támogassa a szocialista forradalom győzelmét, a munkásegység megteremtését, az egységes szakszervezeti iparági szervezkedés és mozgalom kialakítását.

A VEAB ÉS VESZPRÉM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATAI

Harmadik díjat nyert:

Berki Tibor /Veszprém megye/
"A Bakony idegenforgalma" című tanulmánya.

A pályamunka megállapításai a terület idegenforgalmi fejlesztésére vonatkoznak, de a terület irányítói, az idegenforgalmi létesítmények üzemeltetői részére is ad praktikus, előreutató tanácsokat. Fejlesztései, elemzései közben olyan elvi, elméleti összefüggéseket is felsorakoztat, amelyek az idegenforgalomban dolgozók elméleti felkészültségét is kiegészíthetik.

Harmadik díjat nyert:

dr.Winkler András /Győr-Sopron megye/
"A fűrészgyártásban keletkező fahulladék hasznosítási lehetősége" című tanulmánya.

A pályázat egy jelentős mennyiségben, jelenleg hulladékként jelentkező anyag felhasználási lehetőségeivel foglalkozik és a hulladék hasznosítására reális javaslatot tesz. Ennek megvalósítása elősegítené a fa komplex feldolgozását.

A VEAB ÉS ZALA MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATAI

Második díjban részesült:

Lukács Tibor, dr.Rodler Imre, dr.Rodler Miklós /Zala
megye/

"A Zala folyó hatása a Keszthelyi-öböl eutrofizációjá-
ra" c. munkája.

A tanulmány igen részletesen elemzi a Keszthelyi-medence vízminőségi helyzetét, az eutrofizáció egyes elemeit, a folyamat jelenlegi állapotát. Részletes elképzelést ad egy regionális balatoni figyelő és adatrendszer kiépítésére.

1981. ÉVI MUNKATERVEK

(Elnökségi szempontok a VEAB 1981. évi munkatervéhez)

Nemecz Ernő

Az év első bizottsági ülése, a szokásos tárgysorozat keretében, idei működésünk néhány fontos kérdésének eldöntésére jött össze. Mielőtt ezek tárgyalásába bocsájtkoznánk, legyen szabad köszönetemet kifejezni a Győr-Sopron megyei Pártbizottságnak, amiért lehetővé tette mai ülésünk Győrbe történt összehívását. Ismeretes, hogy bizottságunk váltakozva keresi fel üléseivel a VEAB régióhoz tartozó megyék székhelyeit, az utóbbi időben azonban Győr megye egymást követően 1978 óta 39 VEAB rendezvény színhelye volt, amelyek közül egyiket sem emelhetem ki anélkül, hogy méltatlanul háttérbe szorítanám a meg nem említett rendezvényt. E felfokozott tevékenység összefügg a Győr megyei szellemi élet örvendetes pezsdülésével, ami megnyilatkozik abban is, hogy Győr megyei bizottsági tagjaink egyre jelentősebb feladatokra vállalkoznak a VEAB életének fellendítésében. E fejleményekben nagy szerepe van a megyei pártbizottság biztató figyelmének, amellyel a VEAB Győr megyei tagjainak tevékenységét kíséri, s amellyel a VEAB vezetésének törekvéseit is támogatja. Ezt a segítséget a magunk részéről azzal viszonzzuk, hogy az eddiginél is nagyobb odaadással mozditjuk elő Győr megye tudományos kutatás és annak eredményei iránti növekvő igényeinek kielégítését.

Szakbizottságainktól beérkeztek az idei munkaprogramok, amelyekkel kapcsolatban teendők azok elbírálása, egyeztetése és jóváhagyása. Hogy ezt megfelelően elvégezhesük, az anyagot írásban készítetjük elő az ülés résztvevőinek.

A konkrét tárgyalás bevezetőjéül két kérdést kívánok részletesebb vitára bocsájtani.

Az egyik látszólag kevésbé a lényeg, inkább a szervezés-bürokráciát érintő, de mégsem teljesen elhanyagolható kérdés. Ez pedig az, hogy a szakbizottságok s vele munkabizottságaink munkatervét áttanulmányozva a rendezvények nagy számában kifejezésre jutó aktivitás kelt jóleső érzést, hanem ugyanakkor némi szorogással tölt el a rendezvények szinte kaotikus nevezésbeni megjelölése. Ennek érzékeltetésére ide mellékelem a jelentésekben előforduló megnevezéseket.

ülés
vita ülés
előadó ülés
munkabizottsági ülés
munkabizottsági vita ülés

ankét
kollokvium
konferencia, előadói konferencia
szimpózium
kapcsolattartás

ismerkedés jellegű ülés
alakuló ülés
tudományos vitaülés
felolvasó ülés
szakbizottsági ülés
munkaülés
hínnapi ülés rendezése
szerkesztő bizottsági ülés
előadás
tudományos műszaki előadás
szakmai előadás
értekezlet
munkaértekezlet
tanácskozás
tudományos tanácskozás
rendezvény
közös rendezvény
megbeszélés
kerekasztal megbeszélés
munkacsoportok megbeszélése
koordinációs megbeszélés
/pl. PAB-bal/

szakmai találkozó
regisztráló tevékenység

felmérő tájékoztató tevékenység
pályázatok elbírálása
monográfiák elősegítése
társszerzőség vállalása
kandidátusi dolgozat elősegítése
laboratórium megtekintése
nagyműszerek hozzáférhetővé tétele
együttműködés támogatása
tanulmányuti beszámoló megvitatása
különféle "napok" támogatása
tanulmányi kirándulás
megemlékezések szervezése

A nélkül, hogy korlátozni akarnánk e rendezvények sokféleségét, minthogy azonban sok esetben inkább nomenklaturai, semmint a rendezvény típusaiban rejlő különbség merül fel, a mellékelt javaslatot terjesztem elő megvitatásra a VEAB rendezvényeinek elnevezésére./38. oldal/.

Ugy gondolom, hogy ha egységes elnevezésben tudnánk megállapodni, ez elősegítené a rendezvények áttekinthetőségét a munkabizottságok, szakbizottságok rendezvényeinek összehasonlíthatóságát és bizonyos mértékig a titkárság munkáját.

A rendezvények nem szükségszerűen "tisztá" típusúak, hanem vegyesek. Ilyenkor ezt a körülményt feltüntetjük pl. munkabizottsági ülés, üzemlátogatással, vagy ankét. Kerekasztal megbeszéléssel egy szakbizottsági és tudományos ülés, ill. egyéb az összejövetel lényegét kifejező jelzőket is használhatunk.

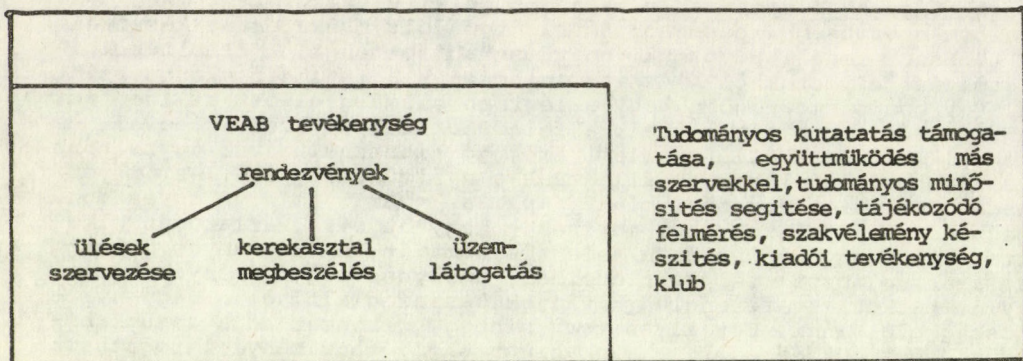
A másik kérdés, amit érinteni akarok, természetesen fontosabb, mert bizottságaink működésének lényegét érinti. A beérkezett munkatervek témái első áttekintésre, úgy gondolom jó kiválasztással kerültek javaslatra, ha jónak elsősorban a felmerült témák aktualitását tekintjük. Ahhoz a felfogásunkhoz hiven, hogy a VEAB első feladatának a régió ipari, mezőgazdasági, kulturális, és egészségügyi fejlődésének tudományos eszközökkel való szolgálatát tekintti, a problémák aktualitását fontosnak ítéljük, de akadémiai bizottság lévén, a kérdés kidolgozásában azt hiszem, tovább kell lépünk. Eddig tulnyomóan egy-egy területen az országos tervezés során kialakult tennivalók közvetlen segítségét éreztük feladatunknak, amit egyszerűség kedvéért a gyakorlati életet követő tudományos tevékenységnek jelölnék. Ennél többre van szükség. A fő célkitűzések más és más utakon érhetők el s ezek társadalmi kihatása és visszahatása a társadalomra is eltér egymástól. A mai emberiség gazdasági és szellemi labilitása nagy nyitottságot kíván meg, az új helyzetek gyors felmérését, egyre újabb és megfelelőbb megoldások kidolgozását. Ehhez képest kell munkabizottságaink tevékenységét egyre inkább az új megoldások keresése felé terelni. Néhány mun-

kabizottságunk jó úton van e magasabb célkitűzések felé s ennek megfelelően szervesebb, hosszabb távra átgondolt munkatervet készített. Már többször megállapítottuk, hogy munkabizottságaink alapításuk idejétől és helyzetükből következően nincsenek a fejlődés azonos szintjén. Ugy gondolom azonban, hogy a legtöbb számára eljött az idő, amikor szorgalmas gyűjtőmunkával, a feladatok helyes szervezésével és a rendelkezésünkre álló szellemi erők jó kihasználásával egyre több új és jobb elgondolásokkal állhatunk a nyilvánosság elé. Az ilyen működés adekvát szervezési mintája pl. az - amit szintén egyes munkabizottságaink módszeréből meritek - hogy öt évre vázlatosan elkészített terv egy-két valóban jelentős témáját, a tudományos ülések sorozatán dolgozzák fel részleteiben, amelynek végeredményét hazai vagy nemzetközi konferencián kívánják összefoglalni és a nagy nyilvánosság elé vinni. Egy ilyen terv mintegy gerincét adja a munkabizottság egész működésének, a munkabizottsági, tanulmányi látogatások szervezésétől a publikációig. Ez annál is kívánatosabb, minthogy a jövőben egyre inkább csak ilyen szerves munkát tükröző anyagot lesz módunkban monográfikus vagy konferencia anyagként kiadni a mai tulajdosságos, de nem minden vonatkozásban a VEAB tevékenységét dokumentáló kínálattal szemben.

És végül, de nem utolsó sorban, működésünknek ez az átgondolt és egyre inkább a követelés mellett és helyett a tudományos újdonság felé fordulása adja a VEAB sajátos elkülönítő jellegét más és igen értékes munkát végző, de a mindennapi gyakorlatot közvetlenül szolgáló szervezetekétől.

tudományos ülés
felolvasó ülés
szakbizottsági ülés
munkabizottsági ülés
VEAB ülés
ankét
konferencia
nemzetközi konferencia

Tudományos ülés:	új, vagy újszerű kutatási eredmény bemutatása, megvitatása munkabizottsági, szakbizottsági szinten
Felolvasó ülés:	szakbizottsági vagy VEAB rendezésében ünnepélyesebb külsőségek között egy-egy kutató megnyilatkozása tudományterületéről vett általánosabb érdekű témakörben
Szakbizottsági ülés és VEAB ülés:	főleg aktuális tudományszervezési irányítási kérdésekkel foglalkozó szakbizottsági vagy VEAB ülés
Munkabizottsági ülés:	/esetleg kibővített létszámmal/ fő célja szakmai ismeretek alkalmazása adott körülményekre, munkabizottsági állásfoglalás kialakítására
Ankét:	aktuális szűkebb téma régióra kiterjedő részvétellel való megtárgyalása, több előadóval
Konferencia: /szimpózium/	országos jelentőségű téma regionális szempontu megtárgyalása, plenáris és korreferáló előadásokkal, egy vagy több napra terjedő rendezéssel, esetleg más akadémiai bizottságok, akadémiai osztályok tagjainak, külső szervek bevonásával.
Nemzetközi konferencia	előre tervbe állított, az Akadémia Elnöksége által engedélyezett konferencia, olyan témakörben, amelyben az Akadémiai Bizottság szakmai illetékessége országos jellegű.

II.
A VEAB ESEMÉNYNAPTÁRA
1980. VII. 1.-1980. XII. 31.

1980. VII. 1. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság előadói ülése Veszprémben, a VEAB Székházban. Előadást tartott: Julian Székely /Professor of Materials Engineering Massachusetts Institute of Technology, Cambridge Mass./ "A vegyipari kémia szerepe az acélgyártási technológiák megújításában" címmel.
- VII. 2. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács ülése a Balatoni Halgazdaság Ódörögd-pusztai Pisztrángtelepén.
- VII. 3. A Magyarhoni Földtani Társulat ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- VII. 9-12. A Nemzetközi Élettani Kongresszus Szatellite Szimpóziuma Veszprémben, a VEAB székházban.
- VII. 11. Kamaraest a "Zenélő Udvar"-ban. A Korozvári kamarazenekar hangversenye.
- VII. 15. Kamaraest a "Zenélő Udvar"-ban. A Bakfart Bálint Lant-Trió hangversenye.
- VII. 17. Megjelent angol nyelven a Balaton-modellezési Szimpózium /Veszprém, 1979. VII. 27-29/ anyaga
- VII. 18. Klubest. Az Akadémiai Klub vendége: Amerigo Tot szobrászművész.
- VII. 22. Kamaraest a "Zenélő Udvar"-ban. Farkas Ferenc és kortárs szerzők művei.
- VII. 25. Megjelent a "Felszabadulás utáni fejlődésünk oktatásának elméleti és módszertani kérdései" című konferencia anyaga a VEAB Értesítő 1980. II. számaként.
- VII. 25-27. A Nyelvtudományi Munkabizottság kutatás-módszertani tanácskozása Veszprémben, a VEAB Székházban.
- VII. 29. Kamaraest a "Zenélő Udvar"-ban. Petrovics Emil és kortárs szerzők művei.
- VIII. 5. Kamaraest a "Zenélő Udvar"-ban. A Magyar Barokk Trió hangversenye.

- VIII. 12.** Kamaraest a "Zenélő Udvar"-ban. Onczy Csaba gordonka-estje.
- VIII. 28-29.** A Településtörténeti Szakbizottság plenáris ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- IX. 1-2.** A IUPAC V. 1. Bizottság munkaülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- IX. 3.** A Vállalatkibernetikai Munkabizottság tudományos tanácskozása a létszámgazdálkodás és a munkaszervezés időszerű feladatairól Veszprémben, a VEAB Székházban.
- IX. 5.** Az Orvostudományi Szakbizottság alakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- IX. 16** Az Agrokemizálási Munkabizottság vitaülése a "Nagyüzemi növénytermelés néhány talajbiológiai kérdése"-ről Tatán a Komárom megyei Művelődési Központban.
- IX. 18.** Klubest. "Kulturtörténeti érdekességek az örökletes vérzékenységről" címmel. Előadást tartott dr. István Lajos c. egyetemi tanár.
- IX. 19-20.** VEAB-PAB Haemostaseológiai Symposium Veszprémben, a VEAB Székházban.
- IX. 22.** Könyvtártudományi Munkabizottság tudományos tanácskozása "A társadalomtudományi információ helyzete és lehetőségei a nagyobb közmuvelődési könyvtárakban" címmel Tatabányán a József Attila Megyei Könyvtárban.
- IX. 23.** A Jogtudományi Szakbizottság közleményeként megjelent Bakács-Szentgyörgyi: "Környezet-jog-felelősség" című VEAB Monográfia.
- IX. 24.** A Természetvédelmi Munkabizottság ülése Szentbékálán "A Káli medence védendő természeti értékei" címmel.
- IX. 22-24.** A Magyar Nyelvtudományi Társaság III. országos névtudományi konferenciája Veszprémben, a VEAB Székházban.
- IX. 28-X.2.** A KGST országok Műemlékvédelmi Munkacsoportjának III. tanácskozása Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 1-2.** VEAB-PAB közös rendezésben Nemzetközi ligeterdő Szimpózium Baján.
- X. 2.** A Magyarhoni Földtani Társulat ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.

- X. 2-4. A XXII. Hidrobiológus Napok Tihanyban, az MTA. Biológiai Kutató Intézetében.
- X. 3. A Polgári-Gazdasági és Környezetvédelmi Jogi Munkabizottság ujjáalakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 4. A Neveléstudományi Munkabizottság ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 6. Az Erdészeti Szakbizottság közleményeként megjelent "A kocsányostölgy fatermesztésének fejlesztése" című VEAB Monográfia.
- X. 6-9. Nemzetközi Kohászati Analitikai Szeminárium Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 10. A Kémiai Szakbizottság előadói ülése Veszprémben, a VEAB Székházban. Előadást tartott: dr.B. R. Kowalski, a Washingtoni Egyetem tanára, a kémiai méréselméletről "Chemometrics" címmel.
- X. 14. A Magyar Tudományos Akadémia Szilikátkémiai Munkabizottságának ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 15. Az Alumíniumipari Munkabizottság szakmai napja "A hazai bauxitgazdálkodás aktuális kérdései" témakörben Tapolcán, a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat Továbbképző Központjában.
- X. 15. Az Elektrotechnikai Munkabizottság tanácskozása "Akusztikus emisszió és alkalmazása" témakörben Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 15-17. A Rendszerszerkezeti Munkabizottság munkaülése Bozsokon, a Vas Megyei Tanács Továbbképző Központjában.
- X. 21. Megjelent a Kémiai Szakbizottság közleményeként "A szénhidrogénipar környezetvédelme" c. VEAB Monográfia.
- X. 22. Az Orvosi-, Mérés-, és Számítástechnikai Munkabizottság, a Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság, az MKE Biokémiai Szakosztálya, valamint a Neumann János Társaság közös rendezésében "Kardiológiai farmako- és metabolit-kinetikai kerekasztal konferencia" Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 23. Az Entomológiai Munkabizottságnak a TIT Veszprém megyei Szervezetének és a Veszprém megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomásnak közös előadói ülése "Új környezetvédelmi eljárások alkalmazása a növényvédelemben" címmel Veszprémben, a VEAB Székházban.

- X. 23. A Metallurgiai Munkabizottság ujjaalakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- X. 23. Klubest. "Világgazdaság - népgazdaság" címmel Előadást tartott: Szabó Kálmán akadémikus.
- X. 23. A Műszaki Fizikai Munkabizottság ülése a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Előadást tartott: Prof. dr. I. Stary: "Determination of different forms of mercury in the environment" címmel.
- X. 24. A Gépészeti Munkabizottság ülése Zalaegerszegen, a Zala Butorgyárban.
- X. 26. VEAB Értesítőként megjelent a Trombocyta szimpózium /Veszprém, 1979. IV. 19-20/ anyaga.
- X. 28. A Kertészeti Munkabizottság ülése Győrött a Technika Házában.
- X. 29. Az Urbanisztikai Munkabizottság ujjaalakuló ülése Győrött a Városi Tanács tárgyalótermében.
- X. 29. Az Orvostudományi Szakbizottság ülése Veszprémben a VEAB Székházban.
- X. 30-31. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság és az Országos Oktatástechnikai Központ közös konferenciája: "Képmagnetofon a pedagógusképzésben és továbbképzésben" Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XI. 3-6. Az európai országok szociológusainak a válásokról szóló tanácskozása Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 4. A Biológiai Szakbizottság ujjaalakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XI. 11. A Kémiai Szakbizottság és a Magyar Kémikusok Egyesületének együttes előadói ülése Veszprémben, a VEAB Székházban. Előadást tartott: dr. Beck Mihály akadémikus "Overshoot-undershoot reakciók" címmel.
- XI. 12. A Környezetvédelmi Munkabizottságnak és a Kőolaj- és Gázipari Munkabizottságnak a kőolajtermelő és kőolajfeldolgozó ipar környezetvédelmi kérdéseivel, illetve helyzetével foglalkozó együttes előadói ülése Veszprémben, a VEAB székházban.
- XI. 18. PAB-VEAB Növénytermesztési Munkabizottságainak a vetőmagtermesztés időszerű kérdéseivel foglalkozó ülése Bólyban, a Mezőgazdasági Kombinátnál.

- XI. 19. Az Erdőgazdálkodási Munkabizottság alakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XI. 19. A Veszprémi Vegyipari Egyetem Kémiai Technológia Tanszékének rendezésében Veszprémben, a VEAB Székházban előadást tartott: dr. Zámbo János az Alumíniumipari Tervező és Kutató Intézet igazgatója "A hazai timföldgyártás helyzete és fejlesztési feladatai" címmel.
- XI. 21. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság ujjáalakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XI. 25. A Marxista Propaganda Módszertani Munkabizottság és az audiovizuális metodikai és propaganda alapszervezeti irányítást kutató munkacsoportjainak együttes ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XI. 27. A Rendszertan és Ökológiai Munkabizottság ülése Zalaegerszegen, a Zala megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson.
- XI. 27. Az Orvostudományi Szakbizottság tudományos ülése Veszprémben, a VEAB Székházban. Előadó: Klinkhamer A.C. /Holland Királyi Egyetem, Utrecht/. Az előadás címe: A radiológus szerepe a malignus lymphomák felismerésében és stádiumbeosztásában.
- XI. 28-29. VEAB-PAB Malignus lymphoma szimpózium Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XI. 28. A Filozófiai és Szociológiai Munkabizottság ujjáalakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XII. 1-2. A Történelmi Szakbizottság IV. Kézművesipartörténeti Szimpóziuma Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XII. 2. Megjelent a VEAB Értesítő 1980. évi III. száma.
- XII. 2. Az Állattenyésztési Munkabizottság konferenciája "A hustermelés fejlesztése a husipar igényei alapján" címmel Mosonmagyaróvárott, az Agrártudományi Egyetemen.
- XII. 3. A Műszaki Fizikai Munkabizottság ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XII. 5. A Magyar Pszichiátriai Társaság Epidemiológiai és Szervezési Szekciójának tudományos ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XII. 6. Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság évváró plenáris ülése Veszprémben, a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában.

Napirend: 1./ Nemeicz Ernő az MTA VEAB r. tagja, a VEAB elnökének beszámolója. 2./ "A vegetáció- és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata" előadó: dr.Kárpáti István a biológiai tudományok doktora, a Koordinációs Tanács elnöke. 3./ dr.Salánki János az MTA Levelező tagja, a VEAB alelnöke ismertette az 1980. évi pályázat eredményeit.

- XII. 6. A Faipari Munkabizottság alakuló ülése Veszprémben a VEAB Székházban.
- XII. 9. A Gyombiológiai Munkabizottság alakuló ülése Keszthelyen, az Agrártudományi Egyetemen.
- XII. 12. A Jogtudományi Szakbizottság ujjaalakuló ülése Veszprémben, a VEAB Székházban.
- XII. 16. A Növénytermesztési Munkabizottság ülése. "A Takarmánynövények termesztésének időszerű kérdéseiről" témakörben Mosonmagyaróvárott, az Agrártudományi Egyetemen.
- XII. 18. A Marxista Propaganda Módszertani Munkabizottság a propaganda pártalapszervezeti irányítását kutató munkacsoportjainak ülése Győrött, az MSZMP Győr-Sopron megyei Bizottságánál.

Beszámoló
az Agrártudományi Szakbizottság 1980. évi munkájáról

Az Agrártudományi Szakbizottság 2 éves munkaprogramjának megfelelően /1979-1980/ célul tűzte ki a következőket:

- a./ A Bizottság működési területén egy-egy fontosabb mezőgazdasági ágazat témáinak megvitatását.
- b./ A VI. ötéves tervkészítés munkáiba való bekapcsolódást.

A szakbizottság keretein belül 2 tudományos rendezvény szerepelt. Az Állattenyésztési Munkabizottság június 27-én "A juhtenyésztés aktuális problémái" témakörben szervezett tudományos ülést, ahol hazai és NDK-beli kutatók számoltak be a juhtenyésztésben végzett fontosabb kutató munkájukról.

A Kertészeti Munkabizottság "A bogyógyümölcsűek gazdasági és műszaki fejlesztésének alapjai" címmel június 18-án tartott tudományos ülészsakot. Ez az ülészsak országos jelentőségűnek is tekinthető, mivel nemcsak a szakbizottság tájörzetébe tartozó kutatók szerepeltek, hanem az ország más részeiből is tartottak kutatók előadásokat.

Igen hasznos munkabizottsági ülésekről is számot adhat a szakbizottság, így a Kertészeti Munkabizottság által szervezett 2 ülésen az 1980.évi tevékenység értékelése és az 1981. évi munkaterv kidolgozása szerepelt. A Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottság a Szigetközi Agráripari Egyesülés munkáját tanulmányozta munkabizottsági ülésen ez év januárjában. E munkabizottsági ülésen igen hasznos tanácskozást folytattak a Szigetközi Agráripari Egyesülés üzemszervezési tevékenységéről. Fontos volt e tanácskozás azért is, mert a működési körzetünkben a Szigetközi Agráripari Egyesülés az egyetlen ilyen integrált szervezet.

A Növénytermesztési munkabizottság november 18-án tartja a bolyi Mezőgazdasági Kombinátban munkabizottsági ülését "A vetőmagtermesztés időszerű kérdései" címmel. Ezt az ülést a Pécsi Akadémiai Bizottsággal közösen szerveztük meg. A Növénytermesztési munkabizottság már szervezett munkabizottsági üléseket PAB-bal közösen, ami a VEAB és a PAB közötti együttműködést szolgálja.

Az Állattenyésztési munkabizottság a tájörzetbe tartozó megyékből 6 többnyire gyakorlati szakember doktori munkásságát kíséri figyelemmel. Hasonló munkáról számol be a Kertészeti Munkabizottság is, ahol 2 kutató doktori munkáját értékelték.

Az Agrártudományi Szakbizottság egyéb területen végzett munkájával kapcsolatban meg kell említeni azt a tevékenységet, amelyet a szakbizottság több tagja a hansági husmarha-program kialakítása és fejlesztése témájában végzett, valamint amit az Állattenyésztési Munkabizottság az állattenyésztés, takarmányozás terén alkalmazható energiatakarékos módszerek kidolgozásával végzett.

Az év hátralévő részében az alábbi programok szerepelnek:

1. / munkabizottsági ülés - december 2.: "A hustermelés fejlesztése a husipar igényei alapján"
2. / munkabizottsági ülés - december 16.: Takarmánynövény termesztésünk helyzete" címmel.
3. / December hó folyamán a Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottság tartja alakuló ülését, amellyel egyidőben lesz az Agrártudományi Szakbizottság értékelő ülése és az 1981. évi feladatok meghatározása.

Varga János
a szakbizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Kertészeti Munkabizottság 1980. évi munkájáról

A 25 tagu Kertészeti Munkabizottság egy tudományos ülést és két munkabizottsági ülést tartott.

A tudományos ülést - "A bogyósgyümölcsűek gazdasági és műszaki fejlesztésének alapjai" címmel - június 18-án, Fertődön, a "Gyümölcs és a Disznóvénytermesztési Kutató Intézet Kutató Állomásán tartottuk, s ezen a régió területéről és Budapestről 54 szakember jelent meg.

Az ülésen a Kutató Állomás kutatói adtak színvonalas tájékoztatást a témában elért legújabb tudományos eredményeikről. Így dr. Porpáczy Aladár igazgatóhelyettes a "Gépi betakarításra alkalmas ribiszke fajták és művelési módok"; dr. Kollányi László tudományos főmunkatárs "A málnafajták fejlődési sajátosságain alapuló új művelésmódok"; Kiss Antal tudományos segédmunkatárs a "Néhány új technológiai elem a szamóca termesztésében"; dr. Török László tudományos munkatárs "A bogyósgyümölcsűek talajművelése és vegyszeres gyomirtása"; valamint dr. Sas Béla tudományos munkatárs "A bogyósgyümölcsűek fenofázisaira alapozott éves növényvédelmi technológia" címmel tartott előadást.

Az előadásokat a Kutató Állomás munkáját szemléltető szakmai bemutató követte, amelynek során az ülés résztvevői megtekintették az állomás bogyósgyümölcs ültetvényeit, a bogyósgyümölcsűek vírusmentes szaporítóanyag előállító üvegházait és merisztéma laboratóriumát, ahol - a résztvevők kérdéseire - az egyes témák felelős kutatói adtak részletes felvilágosítást, kiegészítve ezzel is az előadások anyagát.

A tudományos ülés - aminek keretében az ország egyetlen bogyósgyümölcs-termesztési kutató "műhelye" mutatta be a résztvevőknek legfrisebb eredményeit - lényegében országos jellegű rendezvénynek is volt tekinthető, amire az is utal, hogy a megjelentek mintegy 20 %-a budapesti szakember volt.

A munkabizottság tavaszi ülését ugyancsak Fertődön, a Kutató Állomásán, őszi ülését pedig Győrben, a Technika Házában tartotta, amelynek napirendjén szerepelt a munkabizottság 1980. évi tevékenységének értékelése és az 1981. évi munkaterv kidolgozása; valamint a következő akadémiai ciklusra megbízott új munkabizottsági tagok, illetve két új doktori értekezés bemutatása.

A Kertészeti Munkabizottság második éve követi azt a gyakorlatot, hogy ülésein egy-egy - a régió kutatóhelyein készülő - doktori értekezés anyagából tájékoztató előadást hallgat meg, s a bizottsági ta-

gok értékelésükkel, javaslataikkal segítik a doktorandusz további munkáját. Ez év során a munkabizottság Kiss Antal: "A talajtakarás hatása a szamóca növekedésére és termésmennyiségére" címmel készülő értekezését - különösen a házikerti termesztés vonatkozásában - találta igen jónak és időszerűnek; Simon István: "A poliploidia felhasználása a Rubus genus nemesítésében" címmel készülő disszertációját pedig különösen értékesnek ítélte, mert az nemzetközi viszonylatban is érdeklődésre számottartó új eljárás kidolgozásáról tájékoztat.

Nagy György
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a VEAB Növénytermesztési Munkabizottságának
1980. évi tevékenységéről

Az év folyamán az Elnökség jóváhagyásával újjászerveződött a Növénytermesztési Munkabizottság.

Kulcsár Miklós a NEVIKI osztályvezetője elhalálozott, három tagnak másirányú elfoglaltsága miatt megszűnt a tagsága. 10 új taggal egészítettük ki a bizottságunkat és így bizottsági taglétszámunk 35 fő.

Tovább erősítettük az elmúlt évek gyakorlatának folytatásaként a PAB-al való együttműködésünket, amely különösen dr. Kurnik Ernő akadémikus és Diófási Lajos intézeti igazgató segítségével valósul meg. A soron következő bizottsági ülésünket is a PAB-al közösen rendezzük.

1980. évben november hó 18-án tartjuk Bólyban a Mezőgazdasági Kombinátban bizottsági ülésünket, melynek tárgya: "A vetőmagtermesztés időszerű kérdései".

Ugyancsak folyamatban vannak az előkészületek a Mosonmagyaróvárott december második felében tartandó ülésünkre is. Ennek keretében a takarmánytermesztés és tartósítás kérdéseit kívánjuk megvitatni.

Terveink 1981-re:

- 1./ A keszthelyi MKSz tevékenységének megismerése és megvitatása,
- 2./ Zala megye növénytermesztési kérdésének megtárgyalása Zalaegerszegen a PAB-al közös rendezvény keretében.
- 3./ A burgonyatermesztés és nemesítés időszerű kérdéseinek megismerése Keszthelyen a Burgonyanemesítő Csoportnál.

Nyéki Jenő
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a VEAB Állattenyésztési Munkabizottságának
1980. évi tevékenységéről

1./ Rendezvények

- a./ F. év június 27-én tudományos ülést szerveztünk a juhtenyésztés aktuális kérdései témakörben. Az ülés programja az alábbi volt:
Megnyitó: dr.Schmidt János egyetemi tanár, dékán, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa.

Dr.Németh Lajos főigazgató /OTÁF, Budapest/: "Juhtenyésztésünk időszerű kérdései".

Dr.sc. K.H. König egyetemi docens, /Marx Károly Egyetem,Lipcse/: "Tenyésztésszervezéssel kapcsolatos tapasztalatok az NDK juhtenyésztésében".

Dr.sc. M.Hoffmann tanszékvezető egyetemi tanár /Marx Károly Egyetem, Lipcse/: "A sürítve elletett német husmerinó anyajuhok takarmányozása".

Dr.sc. M.Ulbrich egyetemi docens, /Marx Károly Egyetem, Lipcse/: "Tenyészkosok takarmányozásának vizsgálata az egész évben folyamatos spermatermelés érdekében".

Kósa Lajos egyetemi adjunktus: "Expresszhizlalt kosbárányok test-sulynövekedésének összefüggés vizsgálata különböző populációknál."

Schusztter Tibor tudományos segédmunkatárs, /ÁTK, Gödöllő/: "Különböző kosbárány populációk napi súlygyarapodási eredményeinek vizsgálata".

Dr.Nagy Attila szakállatorvos, /Veszprém, Állategészségügyi Állomás/: "Állategészségügyi aktualitások a báránynévelésben".

Dr.Szabó Illés tanszékvezető egyetemi tanár, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa: "A juhok izlelése és izválogatása".

Dr.G.Brückner egyetem adjunktus, /Marx Károly Egyetem, Lipcse/: "Konzerválási és inszeminálási eredmények a juhtenyésztésben az NDK-ban".

Dr.Tóth László főosztályvezető-helyettes, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa és Zágoni György tudományos munkatárs /MÉM, Gödöllő/: "A nagyüzemi juhtartás munkafolyamatainak gépesítése."

Vita. - Szakfilmvetítés.

Zárszó: dr.Szajkó László tanszékvezető egyetemi tanár, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa.

- b./ F.év december 2-án konferenciát tartunk "A hustermelés fejlesztésére a husipar igényei alapján" címmel. Előadó: Zukál Endre, a Husipari Kutató Intézet igazgatója. A konferencia során megvitatásra kerül a tájkozrathoz tartozó megyékben folyó hustermelés kérdése is.

2. Egyéb tevékenység

- a. A munkabizottság néhány tagja /dr.Szajkó László, dr.Szabó Illés professzorok, dr.Iváncsics János docens és dr.Gergátz Elemér adjunktus/ véleményes javaslatot készített a megyei pártbizottsági ülés anyagához a hansági husmarha-program fejlesztése témájában. Ebben az anyagban több munkabizottsági tag véleménye szerepel.
- b./ Az energiatakarékos gazdálkodás kérdéséről készült előterjesztés elkészítésében mint bizottsági elnök dr.Iváncsics János vett részt.

Ebben az anyagban az állattenyésztés keretében a tartástechnológia, a takarmányozás terén alkalmazható energiatakarékos módszereket dolgozták fel, részletesen tárgyalva az egyes állatfajok esetében alkalmazható olcsó energiatakarékos eljárásokat.

A javaslat szintén a megyei pártbizottság elé kerül.

- c./ A bizottság tagjai továbbra is feladatuknak tekintik a fiatal szakemberek tudományos fejlődésének elősegítését.

Ezzel kapcsolatosan több fiatal doktorandusz munkáját /Veszprém megyéből 1 fő, Vas megyéből 1 fő, Győr-Sopron megyéből 3 fő, Komárom megyéből 1 fő/ kísértük figyelemmel és segítettük cselekményének befejezését.

Szajkó László
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Biológiai Szakbizottság 1980. évi munkájáról

Az év első felében a bizottság Biológiai és Orvosi Szakbizottságként működött és hat munkabizottságban /Ökológiai, Entomológiai, Mikrobiológiai, Véralvadási, Onkológiai, Számítástechnikai és Nagyműszeres munkabizottság/ folytatta tevékenységét.

A Szakbizottság vezetősége 1980. folyamán három ülést tartott. Az első /1980. január 30./ az 1980. évi munkatervet, az 1981-re kiírandó pályázati témákat, valamint a testületi tisztújítással kapcsolatos személyi összetételre tett javaslatokat és egyéb szervezeti kérdéseket vitatta meg. A második, "ad hoc" ülés /1980. február 28./ napirendjén önálló Biológiai és önálló Orvosi Szakbizottságok létrehozása szerepelt. A vezetőség a Biológiai Szakbizottság átszervezésére tett ajánlások alapján a következő munkabizottságok összevonását illetve létrehozását határozta el és terjesztette jóváhagyás végett a VEAB Elnöksége elé:

1. Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság /Vezetője: dr. Entz Béla, a biológiai tudományok kandidátusa, MTA Biológiai Kutató Intézet, Tihany/
2. Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság. /Vezetője: dr. Sáringer Gyula, a mezőgazdasági tudományok doktora, ATE Növényvédelmi Intézete, Keszthely/.
3. Gyombiológiai Munkabizottság. /Vezetője: dr. Hunyadi Károly, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, ATE Növényvédelmi Intézete, Keszthely/.
4. Élettani és Toxikológiai Munkabizottság. /Vezetője: Dr. Thuránszky Károly, osztályvezető, NEVIKI Toxikológiai Osztály, Veszprém/.

A harmadik vezetőségi ülést /1980. november 4./ már az ujjaalakult Biológiai Szakbizottság tartotta meg az alábbi napirendi pontokkal:

1. A Biológiai Szakbizottság munkaterülete és feladatai.
2. A korábban is működő munkabizottságok ezévi tevékenysége és 1981. évi tervei.
3. Újonnan alakuló munkabizottságok 1981. évi munkatervai.
4. Egyebek.

Az I. félév folyamán az Ökológiai, Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottságok az alábbi rendezvényeket szervezték:

Ökológiai Munkabizottság: "A Balaton kutatásának újabb eredményei II." c. előadó ülés a Balatoni Környezetvédelmi Kutatásokat Koordináló Tanáccsal, a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsával és a PAB Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottságával közös szervezésében /Veszprém, 1980. június 18./. a

négy témában elhangzott vitaindító előadásokat tíz korreferátum egészítette ki. Az előadások és korreferátumok anyaga a VEAB kiadásában, a fenti címen, nyomtatásban is megjelenik. A monográfia terjedelmű kötet a Balaton tudományos tanulmányozásának az V. öt éves tervperiódusban született eredményeit összegzi.

Az Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottságok, a Fejér megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomással, a MAE Fejér megyei Szervezetével közös rendezésben 1980. június 12-én értekezletet tartott Velencén, a Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson az ott folyó munkák, továbbá a rovarkártevők illetve növényi vírusbetegségek elleni új védekezési-technológiai eljárások terén elért eredmények megismerése céljából. E témakörből három előadás hangzott el, majd a résztvevők megtekintették a MÉM NAK Viroológiai Laboratóriumát és a Virustesztelő faiskoláját.

A II. félév során a már ujjaalakult Biológiai Szakbizottság három munkabizottsága korábbi munkaterve alapján folytatta tevékenységét és az alábbi rendezvényeket tartották meg.

Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság. A MHT Limnológiai Szakosztályával és az MTA Biológiai Kutatóintézetével közösen rendezte meg a XXII. Hidrobiológus Napokat október 2-4 között Tihanyban, "Víz- ökoszisztémák és produktivitásuk" címmel. Az elhangzott 43 előadás közül 38 a hazai hidrobiológiai kutatások legújabb eredményeit mutatta be, további öt a romániai, Békás /Bicaz/-tő limnológiai viszonyaival foglalkozott.

Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság. A TIT Veszprém megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomással közös előadóülést szervezett 1980. október 23-án Veszprémben, "Új környezetvédelmi eljárások alkalmazása a növényvédelemben" címmel. A programban öt előadás foglalkozott a növényvédelem aktuális kérdéseivel /ld. 2. melléklet/.

A Gyombiológiai, valamint az Élettani és Toxikológiai Munkabizottságok megalakultak és tényleges tevékenységüket 1981-ben kezdik meg.

Salánki János
a szakbizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság 1980. évi munkájáról

A munkabizottság június 18-án Veszprémben a Környezetvédelmi Koordinációs Tanáccsal közös rendezésben szimpóziumot rendezett. Ennek tárgya: "A Balaton kutatásának legújabb eredményei" volt. A rendezvényen mintegy 40-en vettek részt. Több előadás és több korreferátum hangzott el, amelyek jórészt az MTA Tihanyi Biológiai Kutató Intézetben folyó balatoni tárgyú kutatások főbb eredményeit foglalták össze, különös tekintettel a tavi másodlagos termelés kérdéseire. Az előadásokat hosszantartó eredményes vita követte. Az előadások anyaga a jövő év elején nyomtatásban fog megjelenni.

A munkabizottság az előző év hagyományaihoz híven a Magyar Hidrológiai Társaság Limnológiai Szakosztálya és az MTA Tihanyi Biológiai Kutató Intézete Hidrobiológiai Osztályával közösen rendezte meg október 2-4 között a XXII. Hidrobiológus Napokat. Ez alkalommal 45 előadás hangzott el különösen a Velencei-tó, a Balaton, a Fertő-tó, a Duna és a Tisza limnológiai viszonyairól. Az előadásokon közel 100-an vettek részt.

November 23-án a terv szerint a munkabizottság előadóülést rendez Zalaegerszegen a Zalamegyei Növényvédő Állomáson a Zalával és a Balatonnal kapcsolatos limnológiai, toxikológiai és növényvédelmi kérdésekről.

Meg kell említeni, hogy a f. évben májusra tervezett tanulmányi kirándulás a rendkívül rossz időjárás miatt elmaradt.

Megtörtént az Ökológiai Munkabizottság kibővítése és több új tag felvétele és bekapcsolása a munkabizottság munkájába. Azóta a Bizottság mint Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság folytatja munkáját.

Entz Béla
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
az Entomológiai Munkabizottság
1980-ban végzett munkájáról

A munkabizottság 1980-ban két alkalommal tartott ülést. Az első május 15-én a Vas megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson /Tanakajd/ zajlott le, ahol dr. Sipos Endre igazgató az "Állomás szervezete és feladatai" címmel tartott előadást, majd ezt követően az állomás egyes egységeinek vezetői számoltak be tevékenységükről. A beszámoló meghallgatását vita követte, végül a laboratóriumok megtekintésére került sor. Délután a munkabizottság mintegy 29 tagja, a Jeli Arborétumba tett tanulmányi kirándulást.

A második ülés, a TIT Veszprém megyei Szervezete és a Veszprém megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás közös szervezésében október 23-án a VEAB Székházban volt. Az előadó-ülésen 5 előadás hangzott el "Új környezetvédelmi eljárások alkalmazása a növényvédelemben" című tárgykörből. Az előadók, e témakör legjobb hazai szakemberei voltak. Az egyes előadásokat élénk vita követte. Az ülésnek közel 80 résztvevője volt.

Az entomológiai Munkabizottság 1980. évi tevékenységét változatlanul nagyfokú érdeklődés kísérte, amely azzal magyarázható, hogy az összejevetelek témái jól lettek megválasztva és az előadók személye garancia volt arra, hogy a hallgatóság, új, a gyakorlatban is hasznosítható ismeretekkel gazdagodva térhetett vissza munkahelyére.

Sáringer Gyula
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Mikrobiológiai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A Mikrobiológiai Munkabizottság a Fejér megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomással és a Magyar Agrártudományi Egyesület Fejér megyei Szervezetével közösen 1980. június 12-én a velencei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson kibővített munkabizottsági ülést tartott. Ismertetésre került a velencei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás tevékenysége, valamint előadások hangzottak el a gyümölcsösök virusmentesítési rendszeréről és a csonthéjas növények virusmentesítésében alkalmazott szerológiai-szelekciós munka eredményeiről. A megjelent 32 szakember megtekintette a Fejér megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson, valamint a MÉM NAK Virologiai Laboratóriumában folyó munkát, és a Virustesztelő Faiskolát is. Az előadások után és a szemléken számos kérdés hangzott el a tudományos kutatómunkával foglalkozók, valamint a termelésben dolgozó szakemberek részéről. A Mikrobiológiai Munkabizottság kezdeményezésére létrejött munkaértekezlet igen szoros szakmai kapcsolatok kialakulását segítette elő a VEAB területén dolgozó szakemberek között és javaslatot tett a munkaértekezletek folytatására az alkalmazott mikrobiológiai tudományos munka területén.

Horváth József
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Jogtudományi Szakbizottság 1980. évi munkájáról

A szakbizottság ebben az évben önálló ülést nem tartott. Ennek oka részben a bizottság munkájában felkért kutatók hivatali elfoglaltsága volt /a tagok jelentős része meghatározó szerepet játszott az országgyűlési képviselői és általános tanácstagi választások előkészítésében, a szervező munka irányításában/. Másrészt az akadémiai ciklus lejárta is bizonyos passzivitást okozott.

A bizottsági munkára a belső kutatói tevékenység volt jellemző. A szakbizottsági tagok közül 1 fő résztvett a VEAB ezévi pályázatán. Megjelent a Jogtudományi Szakbizottság 2 kutatójának /dr. Bakács Tibor és dr. Szentgyörgyi Rezső/ önálló monográfiája a környezetvédelem jogi kérdéseiről. Publikációt jelentettem meg az Állam és Igazgatás című elméleti és gyakorlati folyóiratban a vb. titkári törvényességi felügyelet módszereiről.

Megtörtént a szakbizottsági tagok előző három éves tevékenységének egyéni felülvizsgálata. Ennek alapján - az illetékes megyei pártbizottságokkal történő egyeztetést figyelembe véve - javaslatot tettem a VEAB elnöksége felé a szakbizottsági tagok felkérésére az új akadémiai ciklus időszakára.

Ezen túlmenően kapcsolatba léptem a munkabizottságok vezetőivel a munkabizottságok összetétele elveinek megállapítására. A munkabizottságok egyébként éves tevékenységük összefoglalását a felkérésnek megfelelően külön teszik meg.

Folyamatban van a szakbizottság 1981. évi munkatervének kidolgozása. Az elképzelések szerint a következő főbb kutatási témák meghatározására kerül sor: a büntetőjogi és szabálysértési jogalkalmazás összefüggései; a városi szakigazgatási szervezet korszerűsítése; a jogpropaganda stratégiájának kidolgozása. Az előzetes elképzelések szerint egy-egy téma alapos kidolgozására egy-egy megyei munkacsoport kapna megbízást.

Hardy Zoltán
a szakbizottság elnöke

Elénk eszmecsere kapcsán tárgyaltuk meg a faanyag kémiai feldolgozásának, a méretes faanyag termesztésének és a nyártermesztési technológiának a kérdéseit, illetve problémáit, és elismerve a Kisalföldi EFAG-nak a nyártermesztés terén elért kimagasló eredményeit, munkájának továbbfejlesztésére a mezőgazdaságilag kevésbé hasznosítható területek fásítását, valamint a nyárfakitermelés teljes gépesítését és a nyárfa anyag még ésszerűbb értékesítését javasoljuk.

2. Az Erdészeti Szakbizottság megbízásából dr. Majer Antal 12 szerzőtárral összeállította és sajtó alá rendezte "A kocsányos tölgy fatermesztésének fejlesztése" című monográfiát. A monográfia meg is jelent.

3. A Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács közel-múltban megalakított Természetvédelmi Munkabizottsága az első ülését 1980. május 29-én Farkasgyepűn tartotta. Ennek kapcsán az itt már 52 évvel ezelőtt elkezdett és újabban kiszélesített bükkös erdei ökoszisztéma-kutatásról bemutatót rendeztünk, melynek során a kutatók közül 11-en ismertették a munkájukat, ill. a munkájukban elért eredményeiket. Ezek hallatára a Természetvédelmi Munkabizottság néhány tagja a komplex kutatásba szintén bekapcsolódik.

4. A szakbizottság két erdészeti tárgyú pályamű elbírálását végezte el, s küldte meg róluk véleményes jelentését a VEAB elnökségének.

5. A szakbizottság szervezetében három munkabizottság életrehívására történt javaslat, ill. intézkedés. Ez a három munkabizottság:

- a./ az Erdőgazdálkodási Munkabizottság,
- b./ a Faipari Munkabizottság és
- c./ a Vadgazdálkodási Munkabizottság.

Közülük az eddigi szervezetében osztatlanul működő Erdészeti Szakbizottság 1980 őszére előirányzott tervének a megvalósítását mintegy örökségképpen az Erdőgazdálkodási Munkabizottság vette át, ill. vállalta magára.

6. Az Erdőgazdálkodási Munkabizottság a vállalt feladat teljesítése végett Veszprémben, a VEAB székházban, 1980. november 19-én 10 órai kezdettel tartotta meg ülését.

A munkabizottsági ülés napirendjén a következő pontok szerepeltek

- a./ Elnöki megnyitó, és a VI. ötéves terv ismertetése;
- b./ Nagy Miklós igazgató előadása: "A VEAB-régió erdői és fejlesztési lehetőségei" címmel;
- c./ a munkabizottság ötéves programja és annak megvitatása.

Az ülés résztvevői az elhangzottak, ill. a vita eredményeként teljesen egyetértettek abban, hogy a következő tervidőszakban a műszaki biológiai, kémiai, valamint a környezeti tényezők összangját biztosító fejlesztés ökonomikus megvalósítását kell korszerű követelménynek tekinteni, s ehhez a követelményhez kell a további munkával az Erdészeti Szakbizottságnak, ill. mind a három munkabizottságának igazodnia.

Majer Antal
a munkabizottság elnöke

Magyar János
a szakbizottság elnöke

Beszámoló
az Erdészeti Szakbizottság 1980. évi munkájáról

1. Szakbizottságunk június 12-én bemutatóval egybekötött ülést tartott a Kisalföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál abból a célból, hogy a hansági és az ártéri nemesnyár-gazdálkodás eredményeit megtekintsük és továbbfejlesztésére javaslatot tegyünk. A bemutatónk, majd az ezt követő ülésnek 23 résztvevője volt.

Győrt, a Kisalföldi EFAG székházában találkoztunk, ahol Komjáthi Ferenc igazgató általános tájékoztatást adott az Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság működéséről, vázolta a hazai nyár-gazdálkodásban betöltött szerepét, és ismertette a napirendet.

Ma a lébényi medence 7000 hektáros területéből már több mint 5000 hektárt borít a nemesnyár. Helyenként azonban fűz- és éger-állományok is találhatóak, amelyek a nyárasokkal együtt többé-kevésbé összefüggő erdőséget alkotnak, az egész tájnak, az Észak-Hanságnak új arculatot kölcsönözve.

Utközben igen érdekes és természetes szukcesszióknak megfelelő, kizárólag a természetadta fatenyészeteket is láttunk. Ezek - a szukcesszió sorrendjében - bokorfüzesek, fűz- és fehérenyár-puhafás, másutt égeres erdőtársulások, valamint néhány kocsányos tölgyes és magaskőrises folt is, amelyek létrejöttében egyaránt a természet ereje nyilvánul meg. Külön figyelmet érdemel, hogy a mézgás éger mellett a szubalpin jellegű hamvas éger is megjelenik, ill. mutatkozik.

A mosonmagyaróvári erdészet kerületében, a bősi /gabcsikóvői/ gátépítést szemléltük meg. A gátépítéssel kapcsolatban a Duna ártéri erdőkből 1200 hektárnyit kellett a munkák során feláldozni, - hazánk talán éppen legnagyobb növedékű nemesnyárasaiból.

Sérfenyőszigeten 13 éves óriás nyárust vettünk szemügyre, amelybe szálanként olasz nyárat is ültettek. Az óriás nyár itt igen jó növekedésű és fejlődésű; átlagosan eléri már a 30 cm-es, egyes törzsei pedig még a 40 cm-es mellmagassági átmérőt is, és a 25 m-es magasságot. A közbe elegyített olasznyárok között azonban akad olyan is, amely mellmagasságban már 70 cm vastag.

A helyszíni erdőbejárás után elsőnek dr. Magyar János ismertette /fényképek bemutatásával/ az egész országra kiterjedő, 18 éve kezdet nemesnyár-telepítési kísérleteinek az eredményeit. Az eredmények mind biológiai, mind ökonómiai tekintetben egyaránt a nagyduványos és az elegyfás telepítés előnyössége mellett szólnak.

Kárál János igazgatóhelyettes, az Erdészeti Szakbizottság tagja, a hansági és a Duna-ártéri nyártelepítések történetét mondta el.

B e s z á m o l ó
a Büntetőjogi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A Büntetőjogi Munkabizottság 1980. évi munkájának középpontjában az 1979. évi július hó 1-én hatályba lépett büntető törvénykönyv /továbbiakban Btk./ alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok elemzése, illetve az ezekből vonható és a gyakorlatot helyes irányban segítő elméleti következtetések levonása állt.

A büntető törvénynek, a büntető jogalkalmazásnak az állami és társadalmi rendre gyakorolt hatása, az állampolgárok személyi és vagyoni jogviszonyainak védelmét biztosító szerepe és a jogfejlődés azt indokolják, hogy a mindennapi gyakorlati igényeken túlmenően is foglalkozzanak a büntető jogszabályok a most már több, mint egy éve hatályban lévő 1978. évi IV. sz. Tvr.-el, a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv rendelkezéseinek hatályosulásával. Eppen ezért a törvény helyes alkalmazásához fűződő politikai érdek folytán is a munkabizottság úgy döntött, hogy 1980. és 1981. években tudományos elemzéseinek középpontjában a Btk. rendelkezéseinek hatályosulását, a kialakuló büntetőjogi gyakorlat tudományos elemzését helyezi.

Mind a történeti fejlődés, mind az új korszerű és a szocialista jogszabályt jellemző rendelkezések azt indokolták, hogy a munkabizottság a jelen időszakban kiemelt figyelmet fordítson a Btk. hatályosulására.

Ide kívánczik az az ok is, hogy a mintegy 100 éves multa visszatekinthető magyar bírósági büntetőjogi gyakorlatban a még a Csemegei kódexben kialakított klasszikus megoldások az eltelt évszázad alatt beidegzetté váltak a gyakorlati ítélkezési munkában.

Igy például kétségtelen gyakorlati nehézséget jelent az új büntető törvényben a pénzbüntetések kiszabásának új rendszere.

A büntetőjogi munkabizottság 1980. évi programjában éppen a pénzbüntetések kiszabására vonatkozó gyakorlat elemzése és feldolgozása állt. Második témaként a Munkabizottság a büntető törvénykönyv 82.§-ában, valamint a törvényhez kapcsolódó 1979. évi 11. sz. Tvr. 93 §-ában szabályozott pártfogó felügyelet elrendelésének és végrehajtásának elemzését tűzte ki célul. Ez utóbbi összesítés és feldolgozás most van folyamatban.

A munkabizottság 1980. április 21-i ülésén megtárgyalta a dr. Gyepes István, a munkabizottság titkára által összesített és pénzbüntetések kiszabásának gyakorlati tapasztalatairól szóló jelentést. Az ülésen a munkabizottság veszteprémi, komáromi, székesfehérvári, győri és szombathelyi tagjain kívül megjelent dr. Földvári József a Pécsi Tudományegyetem rektora, a büntetőjogi tanszék vezető egyetemi tanára, a Pécsi Akadémiai Bizottság tagja is.

Az összesítő jelentés több javaslatot tartalmazott egyrészt a legfelsőbb bírósági iránymutatás igényére, másrészt a bírák és ügyészek szakmai oktatásának továbbfejlesztésére, illetve a nyomozati munkára vonatkozó kérdések tisztázására.

A munkabizottság javasolta a VEAB Elnökségének, hogy az összesített jelentést küldje meg az igazságügyi és bűnüldöző szervek főhatóságainak figyelembevételével és a további gyakorlat irányítása érdekében felhasználás végett.

A munkabizottság ezen az ülésen fogadta el a pártfogó felügyelet alkalmazásának és végrehajtásának elemzésére vonatkozó javaslatot. Az ezzel kapcsolatos vizsgálatokat 1980. novemberéig kell elvégezni, összesítés után pedig még lehetőleg 1980. december havában, de legkésőbb 1981. január vagy február havában hasonlóan a vitaülés állásfoglalása után e témáról összesített jelentés készül. A munkabizottság elhatározta, hogy ennek az összesített jelentésnek a megküldését is kéri a VEAB Elnökségétől, az illetékes igazságügyi és bűnüldöző szervek főhatóságainak.

Az 1981. évi munkatervet a már jelzett keretek között továbbra is a büntető törvénykönyv egyes rendelkezései alkalmazási tapasztalatainak összegyűjtésére fogjuk fordítani. A konkrét téma meghatározása a következő munkabizottsági ülés feladata lesz.

Szilcz Ákos
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Kémiai Szakbizottság 1980. évi munkájáról

A VEAB Kémiai Szakbizottsága és munkabizottságai a kidolgozott munkatervek szerint végezték 1980. évi munkájukat.

A Kémiai Szakbizottság folytatta az előző években megkezdett előadói ülés-programját, amelynek keretében - a Magyar Kémikusok Egyesülete Veszprém megyei Csoportjával együtt - ez évben három előadói ülést tartott. Az első ülés /április 23./ előadója dr. Bodor Endre egyetemi tanár volt, előadásának témája: "A sztöchiometriai törvények és az anyagszerkezeti ismeretek egyeztetésének problémái a kémia oktatásában". A második ülés során /október 10./ dr. B. R. Kowalski, a Washingtoni Egyetem tanára tartott előadást a kémiai méréselméletről "Chemometrics" címmel. A harmadik ülésen /november 11./ dr. Beck Mihály akadémikus, egyetemi tanár, az MTA Kémiai Osztálya elnöke tartott előadást "Overshoot - undershoot reakciók" címmel.

A Szakbizottság foglalkozott a munkabizottságok tárgyévi programjának koordinálásával, az új akadémiai szakaszra vonatkozó munkatervek és tevékenységi irányok kialakításával. Foglalkozott továbbá tevékenységi területére tartozó 1980. évi pályázati témakörök kialakításával és a korábbiakhoz képest megnövekedett számú pályázatok feldolgozásával és bírálatával. Előkészítette végül a pályázati tematika 1981. évre vonatkozó kimunkálását.

Az év első felében /május 20./ a szakbizottság és a Nehézvegyipari Kutató Intézettel együtt megszervezte és lebonyolította Hevesi Jenő "Benzinreformáló üzemi katalizátorok minősítése laboratóriumi és szimulációs módszerekkel" c. kandidátusi értekezésének házi védését.

A szakbizottság munkabizottságainak beszámolóit külön csatoljuk.

László Antal
a szakbizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a VEAB Agrokemizálási Munkabizottság
1980. évi munkájáról

1980. június 26-án a VEAB Székházban kerekasztal megbeszélést tartottunk a kémiai vegyületek biológiai-hatástani szűrésének időszerről kérdéseiről meghívott résztvevőkkel. A felkért előadók Kis György /MÉM-NAK/ és Szabó László /NEVIKI ismertették azokat a követelményeket és feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az új növényvédőszer kutatás folyamán szintetizált kémiai vegyületek biológiai-hatástani szűrését pontosan végre lehessen hajtani. A hozzászólók hangoztatták, hogy a nagyon költséges háttér tevékenység /a műszerek és a berendezések a személyi feltételek és a kártevők ill. kórokozók tömegtenyésztete/ miatt célszerű hazánkban egy központi szűrőrendszer létrehozása, amely egységes metodikával álljon rendelkezésére a hazai kutató helyeknek. E rendszer létrehozásáig viszont fel kellene mérni az ország különböző kutató helyein meglévő és elaprózott szűrőkapacitásokat és ezeket koordináltan kellene működtetni. A kerekasztal megbeszélés javaslata egy széleskörű bizottság létrehozása ennek megvalósítására.

1980. szeptember 16-án a MAE Komárom megyei Tanács VB Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztályával, és a MAE Talajtani Társaságának Talajbiológiai Szakosztályával együtt vitaülést rendeztünk Tatán a Komárom megyei Művelődési Központban. A vitaülés tárgya "Nagyüzemi növénytermelés néhány talajbiológiai kérdése".

A vitaülésen mintegy 80-100 fő részvétele mellett a bevezető előadást dr. Szegi József állami dijas, a mezőgazdasági tudományok doktora tartotta, "A növények és gyökérzetükön élő mikroorganizmusok kölcsönös hatásának néhány kérdése" címmel. Előadásában a rhizoplán és rhizoszféra mikroorganizmusainak, főleg a növények tápanyagellátásában betöltött szerepéről tartott igen színvonalas, részletes tájékoztatást, megvilágítva mindazokat a szempontokat, amelyeket a mezőgazdasági gyakorlatban a műtrágyázás és növényvédelem területén tekintetbe kell venni.

A bevezető előadást öt korreferátum követte. Hopka Lajos agrokémiai főmérnök a monokultúras növénytermesztés talajfizikai problémáiról beszélt, s vizsgálati eredményekre alapozva javasolta, hogy monokultúrális termesztése esetén minden negyedik évben 40-50 cm-es mélyművelést alkalmazzanak, periodikusan ismételve.

Dr. Gulyás Ferenc tudományos munkatárs "A cellulózteszt módszer alkalmazhatósága az intenzív műtrágyázás talajbiológiai hatásnak diagnosztizálása céljából" című korreferátumában részletesen ismertette a vizsgálati /UNGER-teszt, szűrőpapír-, vászoncsik, stb./ módszereket, a módszerek előnyeit és kényes pontjait, s e módszerekkel kapott eredményeket. Igazolta, hogy a cellulózbontás a 10 mg% felvehető P-tartalom mellett a legintenzívebb.

Kovács Géza aspiráns /Gödöllői Agrártudományi Egyetem/ a monokultúrális kukoricatermelés feltételei mellett végbemenő lebomlási folyamatok sebességéről és a lebontó szervezetek előfordulásáról referált, jórészt saját vizsgálati eredményei alapján.

Dr. Bodor Pálné talajerőgazdálkodási igazgatóvezető /IKR/ azokkal a biológiai hatású anyagokkal az IKR-taggazdaságokban többezer hektáron végzett nagyüzemi kísérletek eredményeiről számolt be, amelyek a Cytomsyme és Agromax készítményekkel végeztek. E készítmények jó hatásait terméseredményekkel és ökonómiailag is bizonyította.

Dr. Tóth Benedek kandidátus, tudományos osztályvezető /NEVIKI/ "Nagyüzemi kukoricatermesztés talajbiológiai kérdései" címmel tartotta meg közreferátumát, amelyben a talajbiológiai kutatások és a mezőgazdasági gyakorlat szoros együttműködésének szükségességét hangsúlyozta és szorgalmazta az agrárkémikáliák talajbiológiai hatásainak vizsgálatára, /ezen belül a peszticidek szekunder hatásainak vizsgálatára/, a talajba kerülő vegyi anyagok mikrobiológiai tesztelésére szolgáló hazai vizsgálóbázis létrehozását.

A vitaülésen számos kérdés, hozzászólás és kiegészítés hangzott el.

Az ülés előadásainak anyagát a VEAB Értesítőben kívánjuk megjelentetni.

1980. május 20-án megszerveztük és lebonyolítottuk Hevesi Jenő "Benzinreformáló üzemi katalizátorok minősítése laboratóriumi és szimulációs módszerekkel" c. kandidátusi értekezletének házi védését. Az erről készült jegyzőkönyvet továbbítottuk az MTA-TMB-hez.

Az elmúlt évben a Nematológiai Munkabizottsággal közösen tartott nagysikerű Nematológiai Értekezlet anyagát összeállítottuk és megjelentetésre készen átadtuk a szerkesztőségnek.

Nádasy Miklós
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

A Környezetvédelmi Munkabizottság 1980. évi munkájáról

A Környezetvédelmi Munkabizottság programja alapján a tárgyévben kiadásra került - a Kőolaj- és Gázipari Munkabizottság közreműködésével, ugyanakkor a Magyar Ásványolaj- és Földgáz Kisérleti Intézet /MÁFKI/, a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet /SzKFI/, illetve jogelődje: a NAKI és az OGIL, valamint a Veszprémi Vegyipari Egyetem /VVE/ szénhidrogénbázisú környezetvédelmi kutatásaira támaszkodva - a VEAB Monográfiák 11. kötete. A kötetbe foglalt tanulmányosorozat a kőolajok termelésével, feldolgozásával és felhasználásával kapcsolatos környezetvédelem terén a regionális kutatóhelyek kutatási munkáit és realizálható eredményeit dolgozza fel, tárgyalja a problémák elméletét és gyakorlatát, ismerteti a kidolgozott környezetvédelmi módszerek alapjait és részleteit.

A munkabizottság az első félévben a Vas megyei Bozsokon /június 11./ a Vas Megyei Tanács támogatásával a megyét érintő környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozó előadássorozatot szervezett és hallgattott meg. Az előadói ülésen Horváth János /Vas Megyei Tanács/ Vas megye környezet- és természetvédelmi helyzetéről, Major József /Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság/ a Kis-Balaton védőrendszere beruházásának előkészítéséről, Kereszturi János /Vas Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat/ a korszerűen megvalósított szombathelyi szennyvíztisztításról és dr. Hirschberg Frigyes /Állatifehérje-Takarmányokat Előállító Vállalat/ a hazai állatifehérje-feldolgozó üzemek környezetvédelmi helyzetéről tartott előadást.

A második félévben a munkabizottság a Kőolaj- és Gázipari Munkabizottsággal együtt a kőolajtermelő és feldolgozó ipar területén az ipari környezetvédelem helyzetét, problémáit és elképzeléseit tárgyalta és vitatta meg Veszprémben /november 12./ előadói ülés keretében. Az ülésen Reiterné Kondor Edit /Dunai Kőolajipari Vállalat/ a DKV környezetvédelméről, Dallos Ferencné /Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat/ a szénhidrogénbányászat környezetvédelmi helyzetéről és Erdei Attila /Komáromi Kőolajipari Vállalat/ a KKV környezetvédelmi problémáiról adott tájékoztatást.

A bizottság az új akadémiai ciklus kapcsán munkabizottsági ülés keretében /november 12./ tárgyalta meg további programját, ezen belül 1981. évi tevékenységének célkitűzéseit, tárgyköreit.

Kerényi Ervin
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Kőolaj és Gázipari Munkabizottság 1980. évi tevékenységéről

Munkabizottságunk az év során három ülést tartott, március 11-én Répcelakon a Szénsavtermelő Vállalatnál, június 5-én Zalaegerszegen a Zalai Kőolajipari Vállalatnál és november 12-én Veszprémben a VEAB székházban.

A répcelaki ülésen a CO₂ ipar helyzete, fejlesztési iránya és a CO₂ mezőgazdasági hasznosításának lehetőségei szerepeltek előadási témaként. Zalaegerszegen a kőolajfeldolgozás tervei mellett fő hangsúlyt a bitumengyártás, bitumen modifikálás kapott amely a ZKV fő gondja, problémája.

A veszprémi ülést a Környezetvédelmi Munkabizottsággal közösen terveztük, mivel ennek témájáról a kőolajipar környezetvédelme szerepelt. Az előadások között szerepelt a kőolajtermelés mellett a feldolgozás szálhalombattai illetve komáromi problémáinak ismertetése is.

A munkabizottsági üléseken kívül a VEAB Elnökségével közösen szervezett előadáson dr. Dank Viktor az OKGT főgeológusa a hazai szénhidrogénkutatás helyzetéről és perspektíváiról tartott nagy érdeklődéssel kísért tájékoztatót.

Munkabizottságunk tevékenységének szélesedését jelentette, hogy az elmúlt évi felmérés alapján lehetőséget adtunk a régió területén működő szakemberek tudományos minősítését elősegítő konzultációs jellegű előadásokra.

Első kezdeményezésként május 27-én rendezte meg munkabizottságunk Molnár Jenő kandidátusi témájának vitaülését. Az előadó témájában a magyarországi fehér, invert emulziós furóiszapok előállításával és alkalmazásával kapcsolatos kutatások tapasztalatait dolgozta fel. A vitaülésen résztvettek és felszólaltak az ország különböző intézményeiből érkezett szakemberek, kutatók, egyetemi előadók.

A november 12-i veszprémi munkabizottsági ülésükön került ismertetésre és elfogadásra az 1981. évi munkaterüvünk, amely a következőket tartalmazza:

március: MB ülés a Dunántúli Kőolajipari Gépgyárnál Nagykanizsán /Téma: korrózió/

április: VEAB Elnökség és munkabizottságának közös előadói ülése Veszprémben. /Téma: Műszaki Fejlesztés, kutatás hatékonysága./

május: Kapcsolatfelvétel és közös rendezvény a Miskolci Akadémiai Bizottság illetékes szervezetével.

október: MB ülés Szőnyben a Komáromi Kőolajipari Vállalatnál /Téma: kenőolajgyártás, adalékolás./

Horváth Róbert
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Műszaki Szakbizottság 1980. évi munkájáról

A szakbizottság vezetősége január 31-én tartott ülést. Ennek keretében megvitatta és elfogadta a munkabizottságok, valamint a szakbizottság éves munkatervét, a pályázati kiírások témajavaslatait és azokat az elnökséghez továbbította.

A vezetőség foglalkozott az "Ésszerű energiagazdálkodás" témakörben rendezvény szervezésével. A szakbizottság vezetősége minden évben napirendre tűz egy általános érdeklődésre számot tartó témakört, amelynek megvitatására meghívja a szakbizottság munkabizottságait, valamint társ szakbizottságok tagjait is. Ez évben az ésszerű energiagazdálkodás témakört választottuk és az elektrotechnikai munkabizottságunk szervezésében rendeztünk tanácskozást május 14-én a VEAB Székházban.

Ennek keretében 4 előadás és 2 korreferátum hangzott el. A plenáris előadást dr. Juhász Ádám NIM államtitkár tartotta "Az országos energiagazdálkodás feladata, célja és módszerei" címmel. A színvonalas előadásokat élénk vita követte, amely bizonyította a tanácskozás hasznosságát is.

A szakbizottság területét érintő 5 pályamű érkezett be, amelynek bírálatát a felkért tagok elvégezték, a vezetőség ezek alapján javaslatait eljuttatta az elnökséghez.

A szakbizottság vezetősége értékelte a munkabizottságok vezetőségének és tagjainak tevékenységét, a szükséges módosításokra és megbízásokra javaslatait jóváhagyás céljából az elnökséghez továbbította.

A szakbizottság tevékenységi körébe 8 munkabizottság tartozik.

Két munkabizottságunknál történt a vezetőségben /elnök vagy titkár/ változás.

A munkabizottságok jelentéseit mellékeljük.

Keszler József
a szakbizottság titkára

B e s z á m o l ó
a Metallurgiai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Az újjáalakult Metallurgiai Munkabizottság október 28-án tartotta ülését dr.Szijj Zoltán új elnök vezetésével. Az ülésen megállapodtunk a bizottság jövőbeni munkaprogramjáról és munkarendjéről. Eszerint a korábbi témákat az alábbiakkal egészítettük ki:

Öntödei tűzállóanyag-ellátás, vas- és acélgyártás minőségét javító eljárások keresése, kohászati segédötvözetek kifejlesztése, plazma alkalmazása a kohászatban. Ez utóbbiról dr.Brájer László tanszékvezető egyetemi tanár tartott előadást. A nagy érdeklődésre való tekintettel úgy döntöttünk, hogy következő ülésünkön ezt a témát konkrét kohászati eljárások vonatkozásában tovább tárgyaljuk. Ennek eredményeként tervezzük, hogy a témával foglalkozó kutatóintézeteknek és vállalatoknak ajánlásokat teszünk 1981-ben.

Javasoljuk az 1980-as pályáztí. témák kiírását 1981-re.

Riederauer Szilárd
a munkabizottság titkára

B e s z á m o l ó
az Elektrotechnikai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A beszámolási időszak a munkabizottság életében fordulópontot jelentett. Az energiaköltségek növekedése és az ezzel járó szerkezeti változás az energiaellátásban - párosulva a működési területen található energetikai létesítmények viszonylag nagy számával - szükségessé tette, hogy bizottságunk tevékenységét az energetika területére is kiterjessze. Ezért már a beszámolási időszakban is külső szakértőket vontunk be a munkába.

A munkabizottság újjáalakulásának folyamatában - az energetikai szempontot is figyelembe véve - bővítettük bizottságunk tagságát. Az újjáalakított bizottságnak 20 tagja van, közülük 8 kimondottan az energetika területén dolgozó szakember. Új szint jelenthet a bizottság munkájában a professzionális hírközlés problémakörének figyelemmel kísérése; erre az új összetételben szintén mód lesz.

Munkabizottságunk a beszámolási időszakban 2 rendezvényt tartott. A tavaszi munkabizottsági ülést /május 14./ bővített formában és tartalommal rendeztük meg plenáris ülés formájában. Vezérfonal a villamosenergia racionális felhasználása volt. A racionális energiazöldgazdálkodással az előadó szakemberek foglalkoztak Észak-Dunántul mezőgazdasági üzemeiben. Ehhez korreferátumként kapcsolódott az országos tapasztalatok ismertetése. Előadás hangzott el a racionális energiahasznosítás tervezéséről és korreferátumként a villamos-energia racionális felhasználásának tapasztalatairól Észak-Dunántulon. Átfogó képet kaptak az ülés résztvevői az atomenergia hazai felhasználásáról.

nálásának távlatairól. A részekről az egész felé haladó előadás-sorozatot dr. Juhász Ádám államtitkár előadása zárta le, melyben az előadó az országos energiagazdálkodás feladatait és módszereit ismertette. A plenáris ülés előadássorozatát a késő délutáni órákba nyúló élénk vita követte.

Az őszi munkabizottsági ülést október 15-16-án tartottuk. Munkabizottságunk felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy egy korszerű roncsolásmentes anyagvizsgálati módszert és annak alkalmazását megvizsgálja. A munkabizottsági ülésen megismerkedtünk bizottságunk új tagjaival, meghatároztuk a bizottság feladatait a következő akadémiai ciklusban. A munkabizottsági üléshez csatlakozóan az akusztikus emisszió alapuló, roncsolásmentes anyagvizsgálati eljárással és a szükséges műszerparkkal ismertették meg a munkabizottság tagjait a Brüel & Kjaer szakértői.

Az ÉDÁSZ és a Soproni Postaigazgatóság, valamint a Brüel & Kjaer szakértőinek készsége folytán lehetőség nyílt a különböző vezeték-tartó oszloptípusokon szilárdsági vizsgálatok végzésére, akusztikus emissziós módszer felhasználásával. A vizsgálati eredmények azért jelentősek, mert éppen illetékességünk területén épül az első kísérleti szaksz, amelyen erőáramu és távközlő vezetékek közös tartószerkezeten helyezkednek el. A tartószerkezetek állékonysága, ill. állékonyságuk vizsgálata ez esetben gazdaságilag is lényeges. A vizsgálati eredmények kiértékelése folyamatban van.

Régeni László
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Gépészeti Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A munkabizottság - munkaterve alapján - két ülést tartott.

- 1980. június 25-én a Nitrokémia Ipartelepek tanintézetében Fűzőgyártelepen október 24-én Zalaegerszegen a Zala Butorgyárban és a Kozmetikai- és Háztartás Vegyipari Vállalat gyáregységében.
- Az első ülésen a környezetvédelem és azon belül a szennyvizeztisztítás témaköréből négy előadás hangozott el.

Az első ülésen a környezetvédelem és azon belül a szennyvizeztisztítás témaköréből négy előadás hangzott el:

- a./ A gázok oldószermentesítése abszorpcióval,
- b./ Emulzióbontás és vizgőzdesztilláció rotációs filmreaktorban,
- c./ Ülepedési sebesség mérése szennyvizben holográfiás uton.
- d./ A Nitrokémia Ipartelepek környezetvédelmi tevékenységéről.

Az előadásokat követő vita után a helyszínen megtekintettük a részben működő, ill. fejlesztés alatt álló gyári tisztítóberendezést,

valamint a Balaton északi partjának "régiót kiszolgáló" szennyviz-gyűjtő, semlegesítő és tisztító létesítmény tervezését és elkészült berendezéseit.

A második ülésen a Butorgyárban tájékoztatást kaptunk a gyár fejlődéséről, tevékenységéről. Tanulmányoztuk a raktározás és a belső anyagmozgatás megoldásait, sok információt cseréltünk és a problémák megoldásához segítséget is adtunk. E témát igen fontosnak ítéltük iparági vonatkozásban is és határozatot hoztunk beépítésre távlati munkatervünkbe és az e területen jelentkező műszaki feladatok megoldásának pályázatok kiírásával történő elősegítésére.

A KHV-ban történő gyárlátogatás után megvitattuk a bizottság jövőbeni összetételét és távlati, valamint 1981-i munkatervét.

Halász Aurél
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Közlekedéstudományi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A bizottság első ülését 1980. április hó 29-én tartotta a VEAB székházában. Ez volt az alakuló ülés, amelyen a VEAB vezető tisztségviselőinek aktív közreműködésével a munkabizottság megvitatta és elfogadta működési szabályzatát, hosszabb távra vonatkozóan megtárgyalta, hogy mely témák napirendre tűzése kívánatos, majd elfogadta 1980. évi munkatervét.

Az ülés második napirendi pontjaként dr. Kőszegfalvi György, a műszaki tudományok doktora, a VÁTTI tudományos igazgatóhelyettese tartott előadást "Településhálózatfejlesztés közlekedési és hírközlési feltételei" címmel. Az előadást követő vita sokoldalú megvilágításba helyezte a megye-nagyságu régiók település-fejlesztésének problémáit, valamint azt, hogy a közlekedés, valamint a hírközlés miként járulhat hozzá a településhálózat optimális alakulásához.

A bizottság f. évi december 12-én tartja második ülését Tatabányán. Első napirendi témája: A megyeközpontok kapcsolatai az országos közlekedési hálózattal és a megyén belüli településekkel. Előadó: Pohner László, műszaki igazgatóhelyettes /VOLÁN/ és Nagyrónai László, műszaki igazgatóhelyettes /MÁV Igazgatóság, Budapest/, a munkabizottság tagjai. Második napirendi téma: a munkabizottság 1981. évi munkaterve.

Hegedüs Gyula
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
az Alumíniumipari Munkabizottság
1980. évi munkájáról

1980. folyamán két munkabizottsági ülést tartottunk:

Az első félévben a Mosonmagyaróvári Timföld- és Mükorundgyárban a timföldgyártási témacsoport fontosabb kérdései kerültek megvitatásra. Itt megismerkedett a munkabizottság a MOTIM fejlesztési eredményeivel, a termékstruktúra korszerű kialakítására kifejtett sikeres tevékenységével.

A második félévben a bauxitbányászati témacsoportunk szervezésében tartottuk meg Tapolcán a Bakonyi Bauxitbányák Vállalatnál kibővített munkabizottsági ülésünket. Ez alkalommal dr. Bárdossy György, a földtudományok doktora, /Magyar Alumíniumipari Tröszt/: "Bauxit-gazdálkodásunk időszzerű kérdései" címmel, Szepeshegyi István a BBV műszaki igazgatóhelyettese: "A bauxittermelés helyzete a Bakonyi Bauxitbánya Vállalatnál" és Kiss István a BBV hidrológiai osztályvezetője: "Számítógépes víznívósüllyesztés" címmel tartott nagy érdeklődést kiváltott előadást. Mindhárom előadás rövid kivonata a VEAB értesítőben meg fog jelenni.

A munkabizottság rendezvényein kerülnek megvitatásra a kiadványai is, mint ez évben a kohászati témacsoport által készített monográfia, amelynek kézírata elkészült és várhatóan 1981. elején jelenik meg.

Tevékenységi feladatunknak tekintjük a pályázati kiírásokra kiválasztandó témakörök kijelölését, a pályamunkák kidolgozásának az eredményeknek a sorsát is.

A munkabizottság az első félévi ülésén leköszönt; ujjaalakulására a VEAB elnöksége által adott szempontok gondos mérlegelésével és figyelembe vételével az év második felében került sor.

A második félévben tartott munkabizottsági ülésünkön kialakotta a munkabizottság az 1981. évre előírányzott munkatervét.

Bálintné Ambró Irén
a munkabizottság titkára

B e s z á m o l ó
a Földtudományi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A Földtudományi Munkabizottság megalakulásától 3 szakcsoportban működik. A bányászati szakcsoport decemberre az eocén program távlati feladati témakörben tervez kerekasztal konferenciát.

A geodinamikai szakcsoport az év elejére a dunántúli regionális anomália témakörben tervezett kerekasztal konferenciáját sajnos az érdekeltek időegyeztetési nehézségei miatt erre eddig nem kerülhetett sor.

A bányászati és a geodinamikai szakcsoport az intézettel, valamint a szakegyesületekkel együtt október 15-16-án két napos konferenciát rendezett "A geotudományok szerepe az energiaforrások feltárásában" címmel. Itt közel 20 előadás hangzott el, amelyek közül dr. Kapolyi László akadémikus: "A geodinamika szerepe a bányászatban" ill. A.A. Izotov moszkvai professzor: "A geodinamika és problémái" c. előadás jelentett elsősorban a szakcsoportok szempontjából érdekes és további problémákat felvető eszmefuttatást. Alkalom nyílt ekkor kötetlen formában a bányászat, a geodézia és a geofizika területén dolgozó számos szakember eszmecseréjére is.

A geológiai szakcsoport május 23-án az építőipari nyersanyagok címmel tartott ankétot, június 16-17-én pedig kétnapos tanácskozást az V. ötéves terv regionális áttekintése és felkészülés a VI. ötéves terv feladataira címmel.

Wallner Ákos
a munkabizottság titkára

B e s z á m o l ó
a Műszaki Fizikai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A Műszaki Fizikai Munkabizottság 1979. márciusában alakult. A munkabizottság tevékenységét két tématerületen fejti ki: radioaktív izotópok alkalmazása és fémfizika.

A munkabizottság a fémfizikai témacsoport rendezésében 1980. május 15-én egynapos hőkezelési ankétot tartott Győrött, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán.

Az ankét tárgya: acélok és aluminium ötvözetek hőkezelésének problémái.

Három előadás az aluminium ötvözetek hőkezelésének legfontosabb mozzanatait tárgyalta, a homogenizálás, az újra kristályosítás és a termomechanikai kezelések témakörét. Az előadók az ALUTERV FKI munkatársai voltak: dr. Laknek József kandidátus, dr. Banizs Károly kandidátus és Hajnal Mihályné tudományos munkatárs. Az előadásokon igen szép kivitelű és tanulságos mikrofelvevételeket láthattunk.

Ezután került sor a főiskola laboratóriumainak megtekintésére. Itt a metallográfiai labor munkatársai és az FKI munkatársai között közvetlen tapasztalatcsere folyt.

A délutáni előadások acélok hőkezelésével foglalkoztak. Az előadók a Dunai Vasmű, a Magyar Vagon és Gépgyár, valamint a KTMF mun-

katársai voltak. Különösen nagy érdeklődés kísérte Zsámbok Dénes: "Hidegen hengerelt finomlemez optimális szemcseméretének beállítása" c. előadását, aki ezen a területen a Dunai Vasműben folyó imponálóan nagy volumenű kísérletsorozatról számolt be.

Ugyancsak nagyon jelentős ipari problémát és annak "direkt edzés" útján történő megoldását ismertette dr. Takács József főtechnológus /MVG/.

Kardos Károly és Tarcsay Iván KTMF Technológiai Osztályán folyó kísérleti munkákról számolt be.

Az előadások után élénk vita alakult ki. Az ankét egyik talán legnagyobb - érdeme, hogy lehetőséget adott különböző vállalatoknál, intézményeknél dolgozó ipari szakemberek találkozására, az egyes ipari üzemek technológiai problémáinak megismerésére, esetenként segítésére.

Az ankét ideje alatt a Műszaki Fizikai Munkabizottság bizottsági ülést tartott.

A munkabizottság őszi rendezvényén 1980. október 23-án a Veszprémi Vegyipari Egyetem meghívására hazánkban tartózkodott állami díjas Prof. Dr. J. Stary: "Determination of different forms of mercury in the environment" címmel tartott igen érdekes, környezetvédelmi szempontból is figyelmet érdemlő előadást.

A Műszaki Fizikai Munkabizottság december elejére tervez még egy bizottsági ülést, ahol az új 3 éves akadémiai ciklusra vonatkozó terveket, feladatokat beszéljük meg.

Kocsis Zsuzsanna
a munkabizottság titkára

B e s z á m o l ó

a Hulladékhasznosítási Munkabizottság
1980. évi munkájáról

1. Az 1980. évi munkaterv alapján feladataink egyik legfontosabb része a részletes hulladékkataszter elkészítése volt. Ez a munka már korábban is folyt, de csak társadalmi aktivitás igénybevételével. Sajnálattal voltunk kénytelenek azt tapasztalni, hogy ez a módszer nem bizonyult eredményesnek: már a futólagos áttekintés is azt mutatta, hogy igen jelentős hulladéktermelő szervek kimaradtak a kataszterből. Ezért új módszerhez folyamodtunk: a Posta és a Magyar Nemzeti Bank által rendelkezésre bocsátott címlista alapján igyekeztünk - a teljesség igényével - számbavenni a lehetséges hulladékforrásokat. Ezt a munkát Veszprém megye vonatkozásában befejeztük. /Megemlítjük, hogy ez a kataszter terjedelemben csaknem annyit tesz ki, mint a társadalmi aktívák segítségével összeállított és emiatt nem teljes, a régió egész területére kiterjedő korábbi kataszter/.

Megkezdjük két további megye: Győr-Sopron és Vas megye hulladék-termelőinek hasonló szempontu feldolgozását. A cimlisták elkészültek; a kérdőívek kiküldése 1981. elején várható.

2. és 3. Munkatervünk szerint egy nagyrendezvényt kívántunk szervezni 1980. második felében, hogy összehozzuk a hulladékok termelőit és potenciális felhasználóit, tekintet nélkül a hulladék minőségére és mennyiségére. Menetközben kénytelenek voltunk ezt az elképzelést megváltoztatni, mert féltünk attól, hogy a túlságosan széleskörű célkitűzés az érdemi munka rovására megy. Helyette erőfeszítéseinket egyetlen problémára összpontosítottuk: a részletes felmérés alapján kiemelkedően fontosnak, jellegzetesen interdiszciplináris és regionális jellegűnek mutatkozott a kukoricacsutkából ill. -szárból történő furfurologgyártás kérdése. Szeretnénk megvalósítani, hogy munkabizottságunk lehetőségeihez képest összehozzuk a rendelkezésre álló mezőgazdasági kínálatot és a vegyipari keresletet. Az ilyen módon történő furfurologgyártásnak gazdasági /árkalkuláció/ és technológiai nehézségei vannak. Tény az, hogy a Péti Nitrogénművek furfurologyüzeme jelenleg nem hulladékot, hanem speciálisan erre a célra lombosfa-köszörületet használ fel nyersanyagként. A kérdés megoldása érdekében megbeszéléseket folytattunk több érdekelttel /Bábolnai Állami Gazdaság, bábolnai Intenzív Kukoricatermesztési Rendszer, Tamási Állami Gazdaság, Péti Nitrogénművek/; úgy látjuk azonban, hogy a jelenlegi helyzetben még nem érett meg az idő ezzel foglalkozó nagyrendezvény megtartására. A végleges árkalkuláció után, 1981. első negyedében kerülhet sor erre a tanácskozásra.

4. Ebben az esztendőben 2 hulladékhasznosításra vonatkozó pályamű érkezett. A munkabizottság tagjai résztvettek ezek elbírálásában.

Tamás Ferenc
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
az Orvostudományi Szakbizottság 1980. évi munkájáról

Az Orvostudományi Szakbizottság 1980. szeptember 5-én vált önállóvá, addig a Biológiai- és Orvosi Szakbizottság keretében működött. Figyelembe véve a VEAB területén lévő tudományos minősítéssel rendelkezőket, az orvostudományi kutató munkát végzőket és a terület egészségügyi intézményeit 5 munkabizottság alakult:

1. Kardiológiai
2. Orvosi Mérés- és Számítástechnikai
3. Munkaegészségügyi
4. Genetikai
5. Haematológiai és Onkológiai

A szakbizottság szeptemberi alakuló ülésén részletesen megvitatta a terület adottságait figyelembe vevő célkitűzéseit és 2 évre tervező programot fogadott el. Évenként 2 ülést a VEAB-hoz tartozó megyei székhelyeken tart, ahol egyrészt megvitatja az orvostudományi kutatómunka megyei helyzetét, másrészt tudományos ülés keretében a helyi kutatók eredményeibe nyer betekintést. A szakbizottság nagy súlyt helyez arra, hogy tevékenységét a terület egészségügyi intézményeivel összehangoltan végezze, - hogy a lakosság egészségügyi ellátásával kapcsolatos legidősebb tudományos kérdésekkel foglalkozzék és kiemelten kezeljen olyan tudományterületeket, ahol új tudományos eredményeket kell a gyakorlatban alkalmazni. Ennek szellemében rendezett ezévből a malignus lymphomákról és a haemophilia genetikájáról és epidemiológiájáról országos érdeklődést kiváltó szimpóziumokat és vette tervbe, hogy 1981-ben az emlőrák kezeléséről rendez hasonló tanácskozást. A Szakbizottság tervszerűen kíván a tudományos kutatómunkával összefüggő kérdésekkel foglalkozni - így a meglévő műszerpark regisztrálásával, a folyóiratok lelőhelyének közlésével, a területén tevékenykedő kutatók témáinak ismertetésével /un. témajegyzék összeállításával/, a tudományos minősítésre készülő támogatásával, a tudományos utánpótlás kérdésével. Szükségesnek tartja a jelenlegi pályázati kiírási rendszer felülvizsgálatát ill. a pályázatok lektorálásának továbbfejlesztését. A szakbizottság igen jelentősnek tekinti azt a támogatást, amit a VEAB-tól, ill. annak Szerkesztő Bizottságától kapott és amelynek eredményeként ez év októberében az 1979. évi thrombocyta szimpózium, decemberben pedig az 1980. évi malignus lymphoma szimpózium előadásai a VEAB értesítő önálló köteteként megjelentek. A Szakbizottság a továbbiakban is fenn akarja tar-

tani a Biológiai Szakbizottsággal kialakult kapcsolatait és ennek szellemében rendez évente egy közös tanácskozást a terület környezetvédelmének időszzerű tudományos kérdéseiről.

István Lajos
a Szakbizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Haematológiai és Onkológiai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A munkabizottság 1980-ban alakult és jelen szervezeti formájában egyesíti és folytatja a korábbi véralvadási ill. az onkológiai munkabizottságok tevékenységét. A 2 fő tudományterületnek megfelelően egy haematológiai és egy onkológiai kérdésekkel foglalkozó titkárt választott. Évi munkatervét februárban megküldte mindazoknak, akik a VEAB területén vagy az ország más egészségügyi intézményeiben a haematológia, a véralvadás ill. az onkológia iránt érdeklődnek, ill. a VEAB korábbi ilyen tárgyú rendezvényein részt vettek. Ennek értelmében az alábbi rendezvényekre került sor:

1. Február 1-2-án a PAB malignus lymphoma munkacsoportjával közösen szimpóziumot rendezett, amelynek teljes anyagát sajtó alá rendezte és a VEAB Értesítő külön köteteként jelenik meg.

2. Az 1979-ben megrendezett thrombocyta symposium anyagát sajtó alá rendezte, mely a VEAB Értesítő külön köteteként októberben megjelent.

3. Az érdekelt egészségügyi intézmények közreműködésével multicentrikus tanulmányt szervezett a VEAB területén élő haemophiliás családok epidemiológiai, genetikai vizsgálatára, amely szeptemberre befejeződött.

4. A malignus lymphoma munkacsoportban közreműködő kutatók részt vettek 1980. márciusában Grazban megrendezett osztrák-magyar onko-haematológiai szimpóziumon /l. az Orvosi Hetilap 1980. 25. számában megjelent beszámolót/.

5. 1980. április 16-án sor került a chemoterapiás szeminárium megrendezésére.

6. Feldolgozásra kerültek a haemophiliával kapcsolatos epidemiológiai-genetikai vizsgálatok eredményei. Szeptember 19-20-án Veszprém-ben a VEAB Székházban országos érdeklődéssel kísért szimpózium keretében került sor a Győr-Sopron, Vas, Veszprém és Zala megyei kataszterek adatainak ismertetésére, - a haemophilia genetikájával és epidemiológiájával kapcsolatos tudományos kérdések megvitatására /meghívó mellékelve/.

7. November 28-29-én kerül sor a PAB malignus lymphoma symposium-mal közösen rendezendő szimpóziumra /meghívó-tervezetek mellékelve/

István Lajos
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

az Orvosi Mérés- és Számítástechnikai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Munkabizottságunk is közreműködött a Haematológiai Munkabizottság által február 1-én a VEAB Székházban rendezett VEAB-PAB együttes tudományos ülésen, hozzászólással a radioizotópok nyújtotta daganatdiagnosztikus lehetőségekről, a különböző daganat-ellenes szereknek a sejt-osztódási ciklusra gyakorolt hatásáról.

Prof. Kuikka /fizikus/ és Kuikka asszony /matematikus/ bevonásával munka-megbeszélést és labor-bemutatót tartottunk nemzetközi tekintélyű finn vendégeinkkel. Rokontémánkban /a radiokardiográfiás modellezés/ programok cseréjére is sor került és még USA-beli tanulmányutjuk kapcsán kidolgozott program cheep-eket nyújtottak át TI 59-hez.

A szegedi hagyományos decemberi Neumann konferencián hangzik előadás Németh L., Horváth M., Hajduczki I., Kármán M. és Kántor E.-től "EMG 71-666-ra adaptált ciklikus szívfunkció-vizsgáló komplex programunk" címen, melyet más intézmények számára is felajánlottunk.

Horváth M. szervezésében és moderátorsága mellett került sor ke-rekasztal-konferenciára a Dunántul kardio-rehabilitációval foglalkozó szakértőinek részvételével a Dunántuli Belgyógyász Vándorgyűlés keretében Esztergomban május 29-én, mely elősegítette a VEAB Kardiológus Munkabizottság szerveződését is.

A tárgyalás klinikai szempontjai a következők voltak: korszerű belgyógyászati kezeléssel elérhető eredmények angina pectorisban és ischaemiás eredetű ritmuszavarokban; áthidaló koszorúér-műtét /by pass/ és aneurizma-~~z~~ák kimetszés műtéti javallata; keringési /haemodinamikai/ elégtelenséggel járó ischaemiás kardio-miopathia; a már szív-infarktust szenvedetteken a betegségtudat teljesítménytudattá való átalakítása; elsődleges megelőzés a rizikofaktorok csökkentésével, életmód rendezéssel. Klinikai referensek voltak: Bősörményi Ernő Prof. /Balatonfüred, Szívkórház/ gyógyszeres vonatkozások, Bohenszky György Prof. /Pécs, Megyei Kórház/: kimográfia, mechano /és echo/ -, kardiográfia, Brenner Ferenc főorvos /Tatabánya, Megyei Kórház/ Holter-monitorozás, Endersz Frigyes főorvos /Sopron, Állami Szanatórium/: ergometriás terhelési vizsgálatok, Szigeti Gyula főorvos /Balatonfüred, Szívkórház/ és Szontágh Csaba kardiológus /főorvos /Esztergom, Városi Kórház/ lipoid-anyagcsere és véralvadás vonatkozások, Horváth Mihály főorvos /Balatonfüred, Szívkórház/: Nukleár-kardiológiai szempontok és metodikai kritika. A tárgyalás során szerepeltek a Balatonfüredi Állami Szívkórházban 1979-ben készített két díjnyertes pályamunka tanulságai.

A VEAB Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottsággal és a Neumann Társasággal együttesen szervezte Horváth dr. a VEAB székházban október 22-én tartott Kardiológiai metabolit- és farmakokinetikai kerekasztal konferenciát, melyen először vettek részt a munkabizottság munkájába bevont gyógyszerészek és számosan kapcsolódtak be a vitába a VEAB területéről és Budapestről érkezett mintegy 30 résztvevőből. A rendezvény elősegítette a gyógyszerhatások korszerű kinetikai szemlélettel való megközelítését, metodikai modelleket és

kalkulátoros megoldásokat kínált fel és a partnereket kétoldalon figyelmeztette a modellezési és klinikai területen egyaránt meglévő nagyszámu buktatóra, míg realisztikus modell kialakításához jutnak. A kerekasztal előzetesen közzétett tematika alapján tárgyalt, klinikai példa-betétekkel, alaphangját dr. Kanyár Béla a biológiai tudományok kandidátusa, indító előadása: "Kinetikai mérések értékelése és a paraméterek becslése" címmel, a MTA MÜKKI-ből Lakatos Béla vitazáró összefoglalója "Kritikai szempontok a radio-kinetikus modellezéshez" címmel adta meg, melybe a MÜKKI-ben ezirányban történt munkát is beleszötte a Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottság részéről segítséget ajánlott fel.

Már az új Orvosi Műszer- és Számítástechnikai Munkabizottságban megbízásra állította össze és referálta a Szakbizottság október 29-i ülésén Horváth Mihály dr. bizottsági elnök az általa felújított műszeres kooperációs tervet. Már 5 évvel ezelőtt is kidolgozott hasonlót és ennek folyamányaként /a mostani laboratóriumban bővebben részletezett/ eredmények is születtek. Mindkét alkalommal kiemeltük azt a segítőkészséget, melyet a Veszprémi Vegyipari Egyetem /VVE/ Tanzsékei, a Veszprémi Tudományos és Kutató Intézetek és laboratóriumaik /MTA-MÜKKI, NEVIKI, MÁFKI, OOK/ az egészségügyi kooperációs kérésekkel kapcsolatban tanúsítottak. Hasonlóképp, főleg a Balatonfüredi Szívkórház részéről élénk volt /a műszaki kooperáción túl/ a terület egészségügyi intézményeivel való együttműködés is. Jelenleg a munkabizottság tagjai tanulmányozzák az ismertetett felkínált lehetőségeket, területük kutatóival egyeztetik és most már konkrét témákra irányulóan dolgoznak ki kutatási együttműködési "végrehajtási utasítás"-t. Elősegítheti ezt még a multhoz hasonlóan az egyes laboratóriumokban történő látogatás, továbbá a NEVIKI toxikológiai laboratóriuma vizsgálati sémájának köröztetett közhírré tétele. Egyébként folyamatos a munkakapcsolat Thuránszky Károly osztályvezető által vezetett Toxikológiai Osztállyal a VEAB organizáción keresztül is, amennyiben néhányan a Biológiai Szakbizottság keretében működő élet-tani Munkabizottságnak is tagjai, ill. konzulensei vagyunk. Ugyancsak közölte Horváth dr. munkatervünket a PAB Vezetőségével, hiszen jelenlegi témakörben korábban PAB munkabizottsági tag is volt.

végül megtisztelő felkérésre az egyik 1980. decemberi előadói ülést Horváth Mihály dr. tartja, melynek címe: "Nukleár kardiológia helye a kardiológiai diagnosztikában, mely visszautal az 1979. évi monográfia pályázatra. Ebben főként azt a tevékenységet kívánja ismertetni, melyet az általa vezetett radioizotóp labor a hazai nukleár-kardiológia fejlesztésében kifejtett, melynek kapcsán a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség referencia laboratóriuma lett a gyors-dinamikus folyamatokra vonatkozóan, különös hangsúllyal a kardio-rehabilitációs alkalmazásra.

Horváth Mihály
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Számítástechnikai és Rendszerezelméleti Szakbizottság 1980. évi munkájáról

Az év folyamán újraalakuló szakbizottságunk szervezésénél igyekeztünk a régióhoz tartozó szakemberek az eddiginél még szélesebb köréből történő bevonását biztosítani. A jövőben tehát több szakember együttműködésére számíthatunk, a VIDEOTON, az Almásfüzitői Timföldgyár, a Komáromi Kőolajipari Vállalat, a Dunai Vasmű részéről is.

Kapcsolatot kerestünk az Akadémia más területi bizottságaival is, így egyeztettük munkaterveinket a PAB Számítástechnikai Szakbizottságával, s kölcsönösen delegáltunk tagokat szakbizottságainkba.

A tudományos kapcsolatok kiterjesztése mellett a szakbizottságon belül folyó munka hatékonyságát kívánta fokozni, az a törekvésünk, hogy munkabizottságainkba valóban aktív tagokat javasoljunk, akikkel már sikerült eredményes munkakapcsolatot megvalósítani. Ebben az értelemben került sor az újabb munkabizottság, az "Alkalmazott Matematikai és Számítástudományi Munkabizottság" megalakítására is.

Három másik meglevő munkabizottságunk ezévi tevékenységét az egyes munkabeszámolók tartalmazzák.

Blickle Tibor
a szakbizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Rendszerszerkezeti Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A munkabizottság az év folyamán elsősorban három tématerületen folytatott kutatásszervező és összehangoló tevékenységet, biztosítva a szakterületen dolgozók közötti közvetlen párbeszéd és konzultáció kialakulását:

1. Hierarchikus rendszerek szerkezete és modellezése.
2. Mérlegegyenletes modellezés.
3. Összetett rendszerek számítása.

A szakterületen dolgozók eredményeiről az év folyamán számos előadás és publikáció született, valamint néhány doktori és kandidátusi disszertáció anyaga is tükrözi a munka eredményeit.

Az eredmények viszonylag koncentrált formában jelentkeztek a VEAB Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottsága, valamint az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézet rendezésében lezajlott Műszaki Kémiai Rendszerek '80 című tudományos konferencián, amelyre hagyományos módon ez év tavaszán ismét sor került, ezuttal Csopakon.

A munkabizottság tagjai és a szakterületen dolgozók egy részének részvételével ez év október 15-17-én Bozsokon munka-ülést tartottunk a fenti tématerületen elért eredmények megbeszélésére. A 25 résztvevővel megtartott ülésen kilenc előadás hangzott el. Az előadásokat követő részletekbe menő vita során nagymértékben sikerült tisztázni és közelíteni az álláspontokat.

Gyenis János
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Társadalomtudományi Szakbizottság 1980. évi munkájáról

A Társadalomtudományi Szakbizottság szervezettsége és tevékenysége az elmúlt ciklus során konszolidálódott, kialakult a kutatás profilja, amely a differenciáltság és a szelektivitás tekintetében összhangban van a KB Tudománypolitikai irányelveivel, a régió gyakorlati és az adott ismeretterület kutatási igényeivel, a munkabizottságok tagjainak érdeklődésével.

A fejlődés pozitív jeleként értékelendő, hogy a szakbizottság sokoldalu kapcsolatokat épített ki a helyi párt- és állami szervekkel, felső- és középfoku oktatási intézményekkel, kutatóbázisokkal, tömegkommunikációs fórumokkal, a MTA egyes osztályaival és különböző főhatóságokkal. Megfelelően illeszkedik be a VEAB tevékenységének egészébe és jól kiegészíti azt. Mindinkább megfelel azoknak a feladatoknak, amelyek szolgálatára hivatott. Tevékenységét a tudományos igényű elméleti tanácskozások, publikációk egész sora jelzi, s az elmúlt év során egy kis doktori disszertáció-vitát, s két kandidátusi elővédést is lebonyolított. Aktívan közreműködik a VEAB és a régió közművelődési feladatainak végrehajtásában is.

Az idei tisztújítás előkészületeként megtörtént a munkabizottságok szervezeti és tartalmi munkájának felülvizsgálata, s a kutatók kataszterének kiegészítése. Ma már a Társadalomtudományi Szakbizottság kereteiben dolgozik a régió társadalomtudományokkal foglalkozó kutatóinak tulnyomó többsége. A felülvizsgálat révén az Irodalomtörténeti Munkabizottságot - tevékenységének elégtelensége miatt - átmeneti jelleggel megszüntettük, a Pályaválasztási Munkabizottság vezetésére új megbízásokat adtunk, a Munkásművelődés-történeti Munkabizottság tevékenységének javításával a következő évben kívánunk foglalkozni.

Jelenleg a Marxista Propaganda-, a Filozófia-Szociológiai-, a Szocialista Vállalat-, a Könyvtártudományi-, a Nyelvtudományi-, és a Neveléstudományi Munkabizottságaink tevékenysége kiemelkedő.

Mérlegelve az elmúlt év tapasztalatait megállapítható, hogy a VEAB Társadalomtudományi Szakbizottsága végrehajtotta a munkatervében kitűzött feladatokat, munkájának szervezettsége és tartalma kiegyensúlyozott fejlődést mutat, amit a beérkezett pályaművek száma is bizonyít.

A munkabizottságok beszámolóit mellékelten csatoljuk.

Gutter József
a szakbizottság titkára

Timár Ede
a szakbizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Könyvtártudományi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A munkabizottság - az éves tervének megfelelően - két rendezvényt tartott.

Az első rendezvénynek 1980. február 21-én a győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár adott helyet. A konferenciának az volt a célja, hogy képet adjon a megyei könyvtárak helyismereti irodalomfeltáró tevékenységéről és hasznosítsa a győri könyvtárban szerzett tapasztalatokat a régió többi, hasonló nagyságrendű intézményében is. A konferencia egyben a munkabizottság kibővített ülése is volt, amelyen a tagokon kívül számos meghívott érdeklődő /mintegy 60 fő/ vett részt.

Pernes Gyula könyvtárigazgató /Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, Győr/ a Győr megyei helytörténeti kutatások kezdeteiről és jelenlegi helyzetéről tartott előadást. Ezt követően Sinay Jenő igazgatóhelyettes /Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, Győr/ korreferátuma hangzott el, amelyben a győri Megyei Könyvtár helyismereti állományának gyűjtőköri határait és tartalmi megfogalmazását, valamint a gyűjteményfeltáró apparátusának problematikáját elemezte a korreferens. Az előadást és a korreferátumot igen élénk vita követte. - A tanácskozáson Szaló Lajos elvtársnak a Győr-Sopron megyei Tanácsa általános elnökhelyettesének képviselőjeként a művelődésügyi osztály helyettes vezetője vett részt.

A második rendezvényt a Komárom megyei Könyvtári Napok keretében 1980. szeptember 22-én szervezte a munkabizottság a Tatabányai József Attila Megyei Könyvtárral közösen. A tanácskozás címe: "A társadalomtudományi információ helyzete és lehetőségei a nagyobb közművelődési könyvtárakban" volt.

A társadalomtudományi információ általános és magyarországi helyzetéről, gondjairól és feladatairól dr. Rózsa György a Magyar Tudományos Akadémia Központi Könyvtárának főigazgatója készített előadást. Előadásában hangsúlyozottan szólt a hazai és nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségekről, azok bővítéséről és felhasználásáról, a központi szolgáltatások ésszerű felhasználásának fontosságáról, valamint a társadalomtudomány információszolgáltatás képesítési lehetőségeinek távlatairól.

A bevezető előadást két korreferátum követte. Takács Anna és Herczigné Mlakár Erzsébet a tatabányai és a Komárom megyei tapasztalatokról számoltak be magas színvonalu és rendkívül nagy érdeklődést kiváltó előadásukban. Konkrét példákkal alátámasztva, tanulságosan elemezték a vidéki városokban élő szakemberek társadalomtudományi információ iránti igényét, az igények kielégítésére, ill. fejlesztésére rendelkezésre álló tárgyi és személyi feltételek helyzetét, a könyvtári és a nem könyvtári lehetőségeket.

Az élénk, egyes esetekben szenvedélyessé váló hozzászólásokban főként a korreferátumok váltottak ki vitát. Ez is nyilvánvalóvá tette, hogy a helyi sajátosságok feltárása mellett, az utkereséssel együttjáró tapasztalatok egyeztetésére, a feladatok és munkamódszerek összehangolására rendkívül nagy szükség van.

Mindkét rendezvény sikere /az érdeklődés mértéke, a résztvevők száma, az elhangzott előadások és hozzászólások színvonala, a közvetlen tapasztalatcsere lehetősége, a folyosói "meeting"-ek haszna, stb./ azt bizonyította, hogy hasonló tanácskozássokra a jövőben is sort kell keríteni.

Ezért a Könyvtártudományi Munkabizottság a következő időszakban is legfontosabb feladatának tekinti, hogy ilyen módon járuljon hozzá az Észak-dunántúli régió könyvtári rendszerének megerősítéséhez, a különböző hálózatokba tartozó könyvtárak közötti szakmai, személyi kapcsolatok gazdagításához.

Az év során figyelmet fordítottunk a bizottság újjászervezésére, bekértük és elbíráltuk a személyi összetételekre vonatkozó javaslatokat, majd a véglegesítés után felterjesztettük jóváhagyásra a bizottság új névsorát. Részt vettünk a bizottság szakterületéhez tartozó, beérkezett pályamunkák értékelésében és elkészítettük az újabb pályázatok meghirdetéséhez kért VEAB pályázati témajavaslatokat.

Takács Miklós
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Munkásművelődés-történeti Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Munkabizottságunk tagjai kutatást végeztek, és folytatnak a levéltárak, szakkönyvtárak anyagában, folytatva az Államvasutak Szombathelyi Műhelyének 1895-ben "Haladás" címen megalakított dal-, és önképző egyletének a megye, sőt Nyugat-Dunántul munkásművelődésére, és munkásmozgalmára gyakorolt kezdeményező hatásának a feltárását. Így a Horthy korszak kezdeti időszakában tüntetésekkel, sztrájkokkal kísért bérmozgalmáról kezdődött meg az eddig még kellően fel nem tárt történelem kutatása.

A munkásművelődés-történeti kutatáshoz nagy segítséget nyújt az MSzMP Győr-Sopron megyei Bizottság Archivuma, és munkabizottságunk tagjaként Kovács Győzőné, a párttörténeti archivum volt vezetője.

Ugyancsak ezen a vonalon halad sokat ígérően a Szombathelyi Tanárképző Főiskola munkásművelődés, és munkásmozgalom-történeti kutatása, ahol a végzős hallgatók szakdolgozatuk anyagának a munkásművelődés témáját is választják.

A soproni nyomdász párttag-veteránok még élő képviselőinek a munkásművelődés, és munkásmozgalom témakörébe tartozó visszaemlékezéseit az utókor számára munkabizottságunk hangszalagra rögzített beszámolóiban örököltette meg. Mindezeknek a feldolgozása, okiratokkal történő alátámasztása, levéltári kutató-tevékenységgel való dokumentálása az e tárgykörben még kellően fel nem dolgozott levéltári anyagok igénybevételeével történik.

Vas megyében is folytatódik a Horthy korszak idejéből származó munkásművelődés, és munkásmozgalom történeti dokumentumok folyamatos gyűjtése, illetve kutatása. A fent említett, és Jáki Tibor főiskolai docens által a szombathelyi "Haladás" dal és önképző egyesület megalakulásáról, és működéséről szóló 25 oldalas tanulmány megfelelő anyag a népművelők részére előadásokon történő felhasználásra, és ez az anyag alkalmas mélyebb tartalmu politikai tevékenység kifejtésére, az előadásokon történő felhasználás mellett a még élő veteránokkal történő ismertetés során az írásos anyaggal esetleg külön nem dokumentált, de emlékezetéből felidézhető munkásegyletek tevékenységének a feledés enyészetétől történő megmentésére.

Munkabizottságunk az 1980-as évet az 1979-ben feltárássra jelentkező és a feledés küszöbén lévő értékes írásos, és szóbeli anyag megmentésére, rendszerezésére fordította, amelynek eredménye előreláthatóan a következő évtől kezdődően fokozatosan propagálhatóvá válik.

Hiller István
a munkabizottság titkára

B e s z á m o l ó

a Nyelvtudományi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A VEAB Nyelvtudományi Munkabizottsága 1979. második felében önállósult.

A szervező munka /1979. szeptember-december/ után 1980. március 21-én Veszprémben került sor a bizottság első plenáris ülésére. Az értekezletnek a bevezetés, az utjelzés volt a feladata. Beszámolójában dr. Molnár Zoltán titkár ismertette a regionális akadémiai bizottságok céljait, a VEAB szervezeti felépítését, a Nyelvtudományi Munkabizottság létrejöttének körülményeit és az ideai munkatervet. A nyelvtudományi kutatásokra arányosan jelentkeztek munkatársak Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas, Veszprém és Zala megyéből, sőt Somogyból is. Ezután dr. Szabó Géza elnök "A nyelvjáráskutatás időszerű kérdései a VEAB-régióban" címmel tartott vitaindító előadást. Hangsúlyozta, a szaktudomány, illetve a társadalom érdeke is megkívánja, hogy területünkön serkentsük a dialektológiai kutatásokat. A VEAB-régióhoz kapcsolódó nyelvföldrajzi-nyelvészociológiai /nyelvjárási, regionális köznyelvi, nyelvi érintkezési/ vizsgálatokat - széles kutatási alapra helyezve - hatékonyabbá tehetjük. A jelenlevők egyetértettek az elhangzottakkal, illetőleg azt hasznosan egészítették ki.

A munkaterv szerint 1980. augusztus 25-től 27-ig Veszprémben kutatásmódszertani tanácskozást rendezett munkabizottságunk. Dr. Molnár Zoltán titkár időszerű tájékoztatóval nyitotta meg a foglalkozáso-rozatot, majd dr. Szabó Géza elnök "Nyelvjáráskutatás, nyelvjárásgyűjtés" címmel tartott elméleti és gyakorlati kérdésekről egyaránt szóló előadást. Másnap - a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének és az Országos Oktatástechnikai Központnak technikai segítségére is építve - öt munkacsoporttal nyelvjárásgyűjtés következett Bakonyszentlászló, Veszprémvarsány, Győrasszonyfa és Ravasd községben. A harmadik napon az egyes csoportok beszámoltak a terepgyakorlat tapasztalatairól, részletek hangzottak el a magnetonfelvételekből, és lehetőség nyílt szövegjegyzésre is. Az értékelés, a tanulmányok megbeszélése zárta a szakember-utánpótlásra is gondoló tanácskozást.

Következő feladatként munkabizottságunk elbírálta a VEAB pályázataira 1980. szeptember 1-i határidővel beérkezett, nyelvészeti témájú pályamunkákat. Közben folynak az előkészületek az 1981. márciusában a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán sorra kerülő nemzetközi dialektológiai szimpozion megrendezésére.

Molnár Zoltán
a munkabizottság titkára

Szabó Géza
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Neveléstudományi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Mint fiatal munkabizottság, a tartalmi munka elmélyítésével párhuzamosan a szervezeti fejlesztésre is komoly gondot fordítottunk az elmúlt évben is. A jelentésben ennek megfelelően külön foglalkozunk a szervezési tevékenységgel és a tartalmi munkával.

I. Szervezés

1. A munkabizottság a tényleges munkát 1977-ben kezdte mindössze 8-10 taggal. Ezek zöme alkalmasnak bizonyult a folyamatos munkabizottsági tevékenységre; néhányan azonban nem tudtak lépést tartani az egyre jobban terebélyesedő tevékenységgel, ezért lemondunk közreműködésükről.

Szervezőmunkánk eredményeképpen azonban évről-évre gyarapodott az aktív tagok száma, így 1979. végéig 28-ra emelkedett a taglétszám. Ez a 28 fő négy munkacsoportban /honismereti és neveléstörténeti, neveléstudományi-nevelésszociológiai, pszichológiai és zenepedagógiai/ dolgozott.

2. Az 1980. évben 15 taggal gyarapodott és két új munkacsoporttal egészült ki munkabizottságunk. Ezek: a pedagógiai technológiai és a szomatikus munkacsoport.

3. A tagok területi egységenkénti megoszlása is javult az elmúlt évben: Veszprém megyéből való 12, Vasból 19, Fejér és Győr-Sopron megyéből 6-6 munkatárs.

Szervezőmunkánk fogyatékosága, hogy Komárom megyei szakembert mind ez ideig nem sikerült beszerveznünk. Ezt a tényt csak részben magyarázza az a helyzet, hogy Komárom megyében csak egyetlen kisebb intézmény tekinthető szaktudományi bázisunknak, és ez is inkább Budapest felé orientálódik.

4. Gyümölcsöző kapcsolatot építettünk ki a Veszprémben székelő Országos Oktatástechnikai Központtal. Ez az együttműködés a kutatómunkán kívül rendezvények szervezésére és szakmunkák kiadására is kiterjed.

5. A fentiek alapján a jövőben kétirányú szervezési tevékenységet tervezünk:

- a./ Bekapcsoljuk a még nem érintett területet /Komárom megyét/.
- b./ Bővítjük kapcsolatainkat további intézményekkel.

II. Tartalmi munka

1. Míg az első évek tevékenységét nagyjából az jellemezte, hogy a VEAB szervezeti kereteitől függetlenül indult egyéni kutatásoknak biztosítottunk fórumot mind a munkabizottság, mind az egyes munkacsoportok ülésein, addig az utóbbi két évben már bizottsági, ill. munkacsoport szinten koncipiált kutatásokat is kezdtünk, ill. ezek részeredményeiről szerveztünk vitaüléseket.

Ilyen munka eredményeként született első önálló kötetünk is a VEAB Értesítő külön számaként.

2. Az 1980. évben eljutottunk arra a szintre, hogy munkabizottságunk tevékenységi koncepcióját hosszabb távra meghatározhattuk. E koncepció fundamentális tényezői:

- a./ Kapjanak kellő súlyt a legujabb szaktudományi tendenciák és témák.
- b./ Olyan egyéni, de inkább kollektív, gyakorlati értékű és elméleti jelentőségű kutatásokat kezdeményezünk amelyek önmagukban is jelentősek, és van régióon belüli, s azon túlmutató aktualitásuk, összességükben pedig elméleti általánosításokat tehetnek lehetővé.
- c./ E kutatásokkal egyidejűleg, ezek folyamatában végezzük újabb kutatók metodológiai és kutatásmódszertani képzését.

3. Az idei munkatervünk már ennek a koncepciónak a jegyében alakult.

Üléseink témáinak egy kis hányada továbbra is kapcsolódik aktuális-ünnepi eseményekhez. Ilyen volt az 1980. április 12-én a neveléstörténeti munkacsoport szervezésében tartott ünnepi ülésünk, amelyen Vaskó László kandidátus, egyetemi docens, a DAB Neveléstudományi Munkabizottságának tagja tartott előadást "Közoktatáspolitikánk fő jellemzői a felszabadulás után" címmel. Ez az ülés egyúttal jó alkalom volt más vidéki akadémiai bizottsággal való kapcsolatteremtésre.

A további üléseinken a technikai információhordozók pedagógiai alkalmazhatóságával kapcsolatos részkutatások eredményeit mutattuk be és vitattuk meg, így 1980. október 4-én Pehi László: "A pedagógusképzésben alkalmazott videofelvételek jellegzetességei, tipizálásuk egy lehetséges változata" c. előadása kapcsán alakult ki élénk vita, október 30-31-én pedig "Videofelvételek komplex felhasználási lehetőségei a pedagógusképzésben" címmel szerveztünk országos jellegű vitaülést, ahol két nap alatt összesen 12 referátum hangzott el mintegy 70 szakember jelenlétében. Az előadók képviselték a DAB, a PAB és a SZAB megfelelő munkabizottságait is.

Az e témával foglalkozó ülések sorát folytatjuk 1981. tavaszán, két ülésen alkalmazott kutatási eredmények referálására és vitájára kerül sor, majd mintegy ezen alkalmazott kutatások elméleti általánosításait is magában foglaló, elméleti kutatási beszámoló következik a pedagógiai folyamatszabályozás elméleti problémáiról, ami egyúttal programadó előadás lesz a további alkalmazott kutatások számára, most már újabb diszciplínák /pl. neveléstudomány, pszichológia/ területén végzendő kutatásokhoz.

Ilyen módon hosszabb távon a gyakorlati-elméleti-gyakorlati kutatások rendszerében kívánjuk munkánkat egyre inkább kiteljesíteni.

4. Korábban egy-egy újabb munkacsoportot úgy alakítottunk meg, hogy valamely részdizciplínában valamelyes kutatási eredményt elért 4-5 szakember kinyilvánította kutatási szándékát, ezen az alapon megszerveztük a kívánt munkacsoportot, előlegezve ezzel a bizalmat. Ilyen módon jött létre még ebben az évben is a szomatikus nevelési munkacsoport.

Ujabban a munkabizottság előtti "tudományos bemutatkozás" a feltétele új munkacsoport alakításának. 1980. március 1-én dr. Zsolnai József tartott igen színvonalas előadást "Az oktatástechnológia helye a neveléstudomány rendszerében" címmel. A téma rendszerszemléletű megközelítése nagyon élénk vitát váltott ki. Az előadás és a vita igazolta egy új munkacsoport létjogosultságát, így megalakítottuk a pedagógiai technológiai munkacsoportot, amely azóta is nagyon intenzíven dolgozik, egyik legjobb munkacsoportunkká vált e rövid idő alatt is, míg a régebben létrejött munkacsoportok között még most is akad olyan, amely csak keresi helyét, alakítgatja profilját.

5. Gondot fordítunk kollégáink tudományos fokozat megszerzésére irányuló törekvéseinek a támogatására.

Jelenleg a 43 tagunk közül kettő rendelkezik tudományos fokozattal, egynek a kandidátusi védése 1980. november 27-én lesz, egy aspiráns, egy aspiranturán kívül készíti kandidátusi disszertációját, két kandidátusi témát rövidesen a TMB szakbizottság elé terjesztünk jóváhagyásra, egy tag akadémiai doktori disszertáción dolgozik.

Ezek a munkálatok részben még VEAB kereten kívül indultak, de ezek gondozását is végezzük olyan formán, hogy menet közben problémákat, eredményeiket megvitatjuk, tehát szakmai segítséget ezekhez is nyújtunk.

6. Első önálló kiadványunkat továbbiak követik. Ferencsik János: "Pedagometria" c. terjedelmes munkájának megtörtént a lektorálása; a szerző a lektori vélemények alapján most önti végső formába kéziratát. Megjelenése 1981-ben várható VEAB-OKK közös kiadványként.

További két kötet kézírata 1981-ben készül el. Ezek már jórészt VEAB keretben végzett kutatások termékei.

Orosz Sándor
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
a Filozófia-Szociológia Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Az 1980-as évben is legfőbb feladatunknak tekintettük a marxista-leninista ideológia mind szélesebb körű terjesztését, s különféle polgári és kispolgári anti-marxista elméletek tudományos igényű bírálatát.

Munkánkat az alábbiak szerint terveztük:

I. Kutató munka, szervezés

a. / Folytatjuk az együttműködést a Társadalomtudományi Szakbizottság más munkabizottságaival.

- b./ A lehetőségekhez képest ebben az évben is bekapcsolódtunk a régió területén folyó társadalomtudományi tanácskozások, megemlékezések, ünnepi ülések szervezésébe és lebonyolításába.
- c./ Felülvizsgáltuk a Filozófia-Szociológia Munkabizottság összetételét, létszámát és elkészítettük az elkövetkezendő ötéves időszakra felkérésre javasoltak névsorát. Megyénként általában 2-3 személy felkérésére tettünk javaslatot.
- d./ Ebben az évben egy kandidátusi védésen vettünk részt, és egy egyetemi doktori disszertáció munkahelyi vitáját szerveztük.

II. Munkabizottsági ülések

Az 1980-ra két munkabizottsági ülést terveztünk; az egyiket február 29-én Tatabányán megtartottuk, a másik pedig november hó folyamán kerül sorra.

III. Elméleti tanácskozások

- a./ 1980. május 23-án Dunaujvárosban a TIT városi elnökséggel közösen elméleti tanácskozást szerveztünk "Pártvezetés - társadalmi fejlődés" címmel. A városi tanács disztermében tartott tanácskozáson 7 előadás hangzott el, amelyet mintegy 80 fős hallgatóság nagy érdeklődéssel és tetszéssel fogadott.
- b./ Az 1980. évben megszerveztük és beindítottuk Dunaujvárosban is a "Társadalomtudományi Szabadegyetemet", melynek keretében a régió legjobb szakembereinek bevonásával 10 témakörben elemezzük az MSzMP XII. kongresszusán megfogalmazott irányelvek és utmutatások szellemében gazdasági-társadalmi fejlődésünk időszerű kérdéseit.
- c./ Még ez év végére terveztünk egy elméleti tanácskozást Győrben a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán "A szocialista tudat fejlődésének elméleti és gyakorlati kérdései" címmel.

IV. Jövő évi terveink

- a./ Ujból felmérjük és egyeztetjük az elkövetkező ötéves terv során a régió területén tervezett társadalomtudományi kutatásokat.
- b./ Kiemelten támogatjuk és szervezzük továbbra is a szocialista életmód, a szocialista demokrácia és a szocialista tudatosság fejlesztésével kapcsolatos kutatásokat, tanácskozásokat.
- c./ 1981-ben Hegel halálának 150. évfordulóján egy nagyobb elméleti tanácskozást tervezünk a hégeli örökség aktualitása és marxista-leninista kritikája szellemében.

Sztankó János
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Szocialista Vállalat Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Munkabizottságunk 1980-ra célul tűzte ki a vállalati termelékenység növelésének elősegítése érdekében a termelékenységi kérdések további vizsgálatát.

Ennek keretében 1980. március 28-án munkabizottsági ülésen megvittuk az eddigi kutatási tapasztalatokat, eredményeket, problémákat. Felszínre kerültek a termelékenységi színvonal mérési mutatóinak torzításai, a tartalékok feltárásának problémái. Az ülés keretében előadás hangzott a vállalati termelékenységi színvonal nemzetközi összehasonlításának szerepéről, problémáiról /dr. Kiss Lajos/ és a nemzetközi összehasonlítás helyzetéről a bányászatban /dr. Köves Gyula/. Az ülésen aktívabb munkára kértük munkabizottsági tagjainkat a pályázatok terén. Ennek eredményeképpen ez évben már nagy számban érkeztek be közgazdasági témájú pályázatok is.

1980. június 9-én Veszprémben tudományos ülést szerveztünk "Hatékonyság, termelékenység fő célkitűzései a VI. ötéves tervidőszakban" címmel. Előadó dr. Török Zoltán, az Országos Tervhivatal főosztályvezetője volt.

Tudományos ülésünkön a munkabizottság tagjain kívül más szervezetek és intézetek képviselői is résztvettek /MKT, NIMIGÜSZI, stb./ Az előadást követően élénk vita bontakozott ki a résztvevők között. 1980. októberében a Társadalomtudományi Szakbizottság elnökének felkérésére szakvéleményt készítettünk a beérkezett pályázatok egy részéről.

Munkabizottságunk következő évi főbb célkitűzései:

1. Hatékonyság, termelékenység témakörében tovább folytatni a vállalatok ezirányú munkájának segítését.
2. Munkánk koordinálása és esetenként közös végzése a Dunántúli Termelékenységi Társulással és a Magyar Közgazdasági Társasággal.
3. A kiírt pályázatok terén munkabizottsági tagjaink ez évi aktivitásának fenntartása.

Vándor Józsefné
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó

a Marxista Propaganda Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A Társadalomtudományi Szakbizottság Marxista Propaganda Módszertani Munkabizottsága ez évi tevékenységének kiemelkedő eseményét jelentette a "Felszabadulás utáni fejlődésünk oktatásának elméleti és módszertani kérdései", a XII. pártkongresszus és hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére 1980. márciusában Veszprémben tartott tudományos ülés. A konferencia referátuma feltárta a kortörténet és a jelenkor kutatás elvi és módszertani kérdéseit, bemutatta

és összegezte a népi demokratikus korszak történeti irodalmának historiográfiáját, megjelölte a jövőben megoldandó legfontosabb feladatokat. Több tudományág, így a filozófia, a pedagógia, a politikai gazdaságtan, a politikatudomány és a történettudomány együttes erőfeszítései révén képet kaptunk arról, hogy a régió területén jelentős erőfeszítések és figyelemre méltó eredmények születtek a politikai felnőttoktatás hatékonyságát segítő tudományos munkában. A felszólalások arra is módot nyújtottak, hogy ideológiai vitákban ütköztessék a nézeteket, felfogásokat és tapasztalatokat, ezzel is elősegítve az oktatás minőségének fejlesztését és módszereinek gazdagodását.

Örvendetes, hogy a tudományos ülés anyaga példás gyorsasággal külön kötetben megjelent, s a referátum, 21 korreferátum és felszólalás illetve a tanácskozást értékelő összefoglalók hozzáférhetővé váltak a témakör oktatói, propagandistái és az ideológiai munka irányítói számára.

A munkabizottság szombathelyi, tatabányai és veszprémi ülései nagy szerepet vállaltak a régió területén dolgozó egyetemi és főiskolai marxizmus-leninizmus oktatók, a megyei Oktatási Igazgatóság tanárai, valamint a tömegszervezetekben és a TIT-ben tevékenykedő propagandairányítók tevékenységének és tapasztalatainak jobb megismerésében és közös állásfoglalásaik kialakításában olyan témákban, mint az alapszervezeti oktatás ellenőrzése és értékelése, vagy a politikai oktatás pedagógiai kérdései speciális továbbképző tanfolyamok munkájáról.

Eredményesen dolgoznak a munkabizottság keretében tevékenykedő munkacsoportok: az audiovizuális metodikai, valamint a propaganda alapszervezeti irányítását kutató csoport.

Nagy jelentőségű uttörő munkát végeztek az év során számos modern ismerethordozó kísérleti szériáinak elkészítésében, kipróbálásában és az oktatásuk során szervezett tapasztalatok megvitatásában. Ez évben a politikai gazdaságtan, a történelmi materializmus, továbbá a marxizmus-leninizmus középfoku iskolák transzparens sorozatainak kipróbálását, majd megvitatását végezték el. E tevékenység során szoros és gyümölcsöző munkakapcsolat alakult ki a Kossuth Könyvkiadó Szemléltető Osztályával, az Országos Oktatástechnikai Központtal, a Budapesti Műszaki Egyetemmel és a Budapesti Oktatási Igazgatósággal.

A munkabizottság tevékenysége iránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg a régió állami és pártoktatási intézményeiben, a párt és tömegszervezeti oktatás irányítói és a propagandisták körében, és ez a tevékenység a maga lehetőségei: a tudományos munkába való bekapcsolódás biztosítása, tudományos fórumokon való részvétel, tapasztalatok ütköztetése vitafórumok teremtése, országos kitekintés nyújtása révén a tehetséges és szorgalmasan dolgozó szakembereknek nagy fejlődési lehetőséget nyújt.

Beszteri Béla
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Településtörténeti Szakbizottság 1980. évi munkájáról

I. Kéziművesipartörténeti Munkabizottság

A munkabizottság 1980. évi tevékenysége két egymással szorosan egybefonódó főfeladat köré csoportosult. Az egyik a többéves adatgyűjtő munka alapján számítógépes módszerrel összeállított Magyarországi Árszabás Jelzetkataszter elkészítése, a másik a IV. Kéziművesipartörténeti Szimpózium megrendezése Veszprémben.

A kb. 30 levéltári őrzőhelyről és nagyszámu folyóiratból, valamint szakkiadványból kereken 3500 adatlap került kitöltésre. Ezekben mintegy 15.000 db kézművesipari termék- és mezőgazdasági terményár, munkabér, vámtétel, mérték- és pénzegység stb. adat szerepel. Az ezekre vonatkozó források pontos jelzete található meg a kataszterben, megyei és városi területi hatály szerint, ezeken belül időrendbe állítva, a 15. század végétől a 19. század közepéig. A jelzetkatasztert 4 szakmutató egészíti ki. Ezek a kutatók elsőrendű gyakorlati igényét vannak hivatva kielégíteni a számítógépes feldolgozás adta igen kedvező lehetőségek kihasználásával. Az árszabás-kataszter a munkabizottság folyamatos forrásfeltáró munkásságának újabb szakaszát zárja le, jelentős segítséget nyújt a sokirányú gazdaságtörténeti kutatások számára.

Az 1980. december 1-2-i veszprémi IV. Kéziművesipartörténeti Szimpóziumon, amely immár hagyományosan kétévenként kerül megrendezésre, ezuttal - éppen a limitációkataszter elkészülte nyomán - elsősorban gazdaságtörténeti vonatkozású kérdésekkel foglalkozott 30 előadás, illetve korreferátum keretében, több mint 60 résztvevővel. A szimpóziumon került bemutatásra az elkészült árszabás-kataszter és Domonkos Ottónak, a munkabizottság tagjának "Soproni és Sopron megyei árszabások" c. bevezető tanulmánnyal ellátott forrásanyagválogatása is, amelyet a VEAB anyagi támogatásával a MTA Néprajzi Kutató Csoport a "Magyarság Néprajza Előtanulmányai" sorozatban jelentetett meg.

A Munkabizottság titkára, Nagybakay Péter május hóban résztvett a romániai Nagyszebenben megrendezett XIII. Nemzetközi Fazekasipartörténeti Szimpóziumon és ott előadást tartott a 18-19. századi dunántúli céhkorsókról. A munkabizottság 1980. évi teljes üléseit április és november hóban tartotta meg.

II. Településtörténeti Munkabizottság

A munkabizottság 1980. év első felében megtartotta, gondos előkészítés után, a IV. Dunántúli Településtörténeti Konferenciáját. A tudományos tanácskozásra 1980. május 22-23-án került sor Siófokon, a Pécsi Akadémiai Bizottsággal közös rendezésben. A konferencián, amely a Dunántul 1867-1900 közötti településtörténeti kérdéseit tárgyalta, kb. 100 résztvevő jelent meg. A négy főreferátumon kívül 5 szekcióban /agrár- és ipartörténet, település- és igazgatástörténet, művelődéstörténet, nemzetiségtörténet, genealógia/ összesen 58 előadás hangzott el. A konferencia anyagának szokásos publikálása egyelőre még megoldatlan. A siófoki tanácskozás a régió, helyesebben az egész Dunántul településtörténeti kérdéseivel foglalkozó tudományos intézeti, egyetemi és főiskolai történészek, levéltárosok és helytörténészek immár hagyományos, sikeres seregszemléje volt.

A munkabizottság az év második felében a soron következő V. Dunántúli Településtörténeti Konferencia előkészítésével foglalkozott. Ezt az Alba Regia napok alkalmából a Városi Tanács kérésére 1981. májusában Székesfehérvárott rendezzük meg. A konferencia az 1900-1945 közötti időszak településtörténeti kérdéseit vitatja meg. A jelentkező előadók és korreferátorok száma mégis meghaladja az ötvenet.

III. A szakbizottság 1980. augusztus 28-29-én Veszprémben a munkabizottságok meghívott tagjaival és a régió néhány olyan szakemberével, akik bevonása a bizottság munkájába hasznosnak és szükségesnek látszott, ülést tartott. Az ülésen javaslatot tettek a szakbizottság nevének "Történelmi Szakbizottság" névre történő megváltoztatására és három munkabizottság, a Településtörténeti, a Kézműves-ipartörténeti és az Iparrégészeti Munkabizottság személyi összetételére. Egyidejűleg meghatározták a munkabizottságok munkatervét is az elkövetkező 1981-1985. évek közötti, új öt éves akadémiai ciklus tartamára.

Éri István
a szakbizottság elnöke

Nagybákay Péter
a szakbizottság titkára

Beszámoló

a Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács 1980. évi munkájáról

A VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa az év során 4 alkalommal ülésezett. Két alkalommal együttes ülést tartottunk a Balatoni Intéző Bizottság /BIB/ Környezetvédelmi és Vízminőségvédelmi Szakbizottságával. A dunántúli táj összehangolt környezetbiológiai kutatásának biztosítására 2 alkalommal együttes ülést tartottunk a PAB Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottságával.

1980. április 28-án a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa elnökének részvételével Pécsen a PAB Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottsága ülést tartott, amelyen megvitatták a VEAB és PAB együttműködésének lehetőségét a környezetvédelmi kutatásokban.

1980. február 22-én a VEAB székházban ülést tartott a Koordinációs Tanács, amelyen a következő főbb kérdésekkel foglalkoztak:

Az 1979. évben díjazott környezetvédelmi jellegű pályadolgokat bemutatása és alkalmazási lehetőségeinek megvitatása. A Koordinációs Tanács és Munkabizottsága eredményei-, feladatainak megvitatása.

Ez alkalommal került sor a Természetvédelmi Munkabizottság megalakulására. A Koordinációs Tanács elnökének bevezetőjét követően a Természetvédelmi Munkabizottság elnöke vázolta a létrehozást indokló szempontokat és áttekintette a Munkabizottság előtt álló feladatokat utalva arra, hogy a természetvédelmi jellegű kutatásokat az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatallal /OKTH/ teljes összhangban kívánjuk folytatni. A munkabizottság tagjainak névsorát az alábbiakban közöljük:

Elnök: Dr.Csapodi István természetvédelmi felügyelő
Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Északdunántúli Igazgatósága, 9400 Sopron Kőfaragó-tér 9.

Titkár: Dr.Szabó István egyetemi adjunktus
ATEK Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kar, 8360 Keszthely,
Deák F. u. 16.

Tagjai: Moór Gyula osztályvezető
OKTH. Középdunántúli Igazgatóság 8200 Veszprém, Tolbuchin u.
31.

Füzi Ferenc igazgatóhelyettes
OKTH.Középdunántuli Igazgatóság, 8900 Zalaegerszeg, Balaton
u. 6.

Dr.Cimber Gyula a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, egyetemi docens
ATEK Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar Növénytan- és Növényélettani Tanszék 9200 Mosonmagyaróvár,Vár u. 2.

Kárpáti László tudományos munkatárs
Erdészeti és Faipari Egyetem Erdővédelemtani Tanszék
9400 Sopron, Pf.132.

Dr.Mátyás Csaba igazgató
Kámon Arborétum, Erdészeti Tudományos Intézet /ERTI/
9700 Szombathely, Vöröshadsereg utja

Dr.Horváth Ernő igazgatóhelyettes,
Savaria Múzeum, 9700 Szombathely, Vöröshadsereg utja

Galambos István muzeológus,
Bakony Múzeum 8420 Zirc

Dr.Palkovics György vadgazdálkodási ágazatvezető
Tatai Állami Gazdaság, 2890 Tata, Toldi M. u. 15/A.

Sindelyes Gábor környezetvédelmi szakmérnök
Balatoni Intéző Bizottság /BIB/
8230 Balatonfüred, Pf. 18.

Mendl Gyula titkár,
Bakonyi Intéző Bizottság, 8200 Veszprém, Tolbuchin u. 31.

Fejér Vilmos KDT Vizügyi Igazgatóság, Tófelügyelőség vezetője,
osztályvezető,
2483 Gárdony, Üdülők u. 33.

A Munkabizottság elnöki tájékoztatóját a VEAB Értesítőben közöljük.

1980. május 7-én a VEAB veszprémi székházában a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa, a Pécsi Akadémiai Bizottság és a Balatoni Intéző Bizottság Környezetvédelmi és Vízügyi Szakbizottsága együttes ülést tartott. Az elnöki bevezetőt követően a következő főbb kérdésekkel foglalkoztak:

1. a./ A Balaton környezetvédelmi feladatai a 70-es évek második felében.
Előterjesztő: Laár Árpád OKTH főosztályvezetőhelyettes.
- b./ Az V. ötéves terv vízügyi munkálatainak eredményei a szennyvíztisztításban.
Előterjesztő: Rózsavölgyi Imre DRVV Igazgató
2. a./ A Balaton üdülőkörzet regionális rendezési tervének ismertetése.
Előterjesztő: Kotsis Lajos VÁTI osztályvezető
- b./ A Balaton fejlesztés VI. ötéves tervi koncepciójának ismertetése.
Előterjesztő: Illés István BIB főmérnök
3. Tájékoztató a Magyar Tudományos Akadémia Balatoni Kutatásokat Koordináló Tanácsának munkájáról.
Írásban előterjesztő: dr.Máté Ferenc igazgatóhelyettes, MTA. Biológiai Kutató Intézet, Tihany.

Az együttes munkabizottsági ülés egyértelműen a tudományos eredmények gyakorlati hasznosulását szolgálta.

1980. június 17-én a Balatoni Környezetvédelmi Kutatásokat Koordináló Tanács, a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács, a VEAB Biológiai Szakbizottságának Ökológiai Munkabizottsága, a PAB Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottsága együttes rendezésében előadó ülést tartottak a VEAB székházban: "A Balaton kutatás újabb eredményei II." címen.

Az előadóülést a Koordinációs Tanács határozata alapján rendezték meg, mely szerint évenként előadóülést tartanak a Balaton kutatás egy-egy fontos területének legújabb eredményeiről. Az 1980. évi előadó ülés az állatvilág kutatásának legfőbb eredményeit foglalta magába. A következő témákról hangzottak el előadások, illetőleg kapcsolódtak azokhoz korreferátumok, majd azokat vita követte.

A Balaton élővilága kutatása, különös tekintettel a vízminőség védelmére.

Bevezető előadás: dr.Kárpáti István a biológiai tudományok doktora

1. téma: A balatoni zooplankton mennyiségének és minőségének tér- és időbeli változásai és a változások okai.

Vitaindító előadás: dr.Pónyi Jenő, a biológiai tudományok kandidátusa.

2. téma: A Balaton parti övében és a vízfenék élővilágában az utóbbi évtizedekben bekövetkezett változások állattani vonatkozásairól.

Vitaindító előadás: dr.Entz Béla a biológiai tudományok kandidátusa

3. téma: A halállomány strukturális változásai a Balatonban, külső és belső tényezők hatására.

Vitaindító előadás: dr.Biró Péter a biológiai tudományok kandidátusa.

4. téma: Madárvilág összetételének változásai a Balaton és vizgyűjtő területén az utóbbi években.

Vitaindító: dr.Keve András a biológiai tudományok kandidátusa.

Az előző évhez hasonlóan az áttekintő előadások és korreferátumok anyagát teljes terjedelemben, rövid angol és orosz nyelvű tartalmi kivonattal kívánjuk megjelentetni a VEAB kis-monográfiák sorozatában.

1980. július 2-án a VEAB Koordinációs Tanács ülést tartott. Ezen a következő főbb kérdéseket tárgyaltuk meg:

- a./ "A Balaton halbiológiai kutatása, különös tekintettel a halászat és vízminőség szempontjaira".

Előadó: dr.Biró Péter a biológiai tudományok kandidátusa

- b./ "A környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanács második ötéves programjának elvi szempontjai".

Előadó: dr.Kárpáti István a Koordinációs Tanács elnöke.

Az év hátralévő részében két Koordinációs Tanács ülést tervezünk megrendezni.

1980. szeptemberében a VEAB és BIB együttes szervezésében Siófokon rendezzük meg ülésünket az "Idegenforgalom és a Balaton környezetvédelmi összefüggései" témakörből. Az ülés anyagát BIB anyagi támogatásával kis-monográfiaként kívánjuk megjelentetni, sokoldalúan megvilágítva az idegenforgalom alakulásának hatását a Balaton környezetének alakulására és természeti környezetünk gyakran előnytelen változásaira, élővilágunk pusztulására, elszegényedésére.

1980. novemberében a VEAB székházban Koordinációs Tanács ülés keretében vitatjuk meg a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Főirány II. ötéves tervét.

A Koordinációs Tanács Urbanisztikai- és Természetvédelmi Munkabizottsága 1980-ban munkáját az éves tervben foglaltaknak megfelelően végezte.

Kárpáti István
a Tanács elnöke

B e s z á m o l ó
a Természetvédelmi Munkabizottság
1980. évi munkájáról

A VEAB Természetvédelmi Munkabizottságának megalakulására a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa f. év február 22-iki ülésén került sor. Ezen az ülésen a munkabizottság hosszútávú programját az alábbi 5 pontban foglaltuk össze:

- 1./ Aktiv részvétel a VEAB működési területén már folyamatban lévő természetvédelmi kutatásokban;
- 2./ Aktiv részvétel a VEAB működési területén beinduló természetvédelmi kutatásokban;
- 3./ Kezdeményező és előkészítő tevékenység természeti értékek védelmének nyilvánítására;
- 4./ Rendszeres információcseré a természetvédelmi jellegű kutatások hatékonnyá tételére;
- 5./ Fórum biztosítása a lezárt vagy folyamatban lévő természetvédelmi kutatások számára.

E program biztosítása érdekében a VEAB Elnöksége a munkabizottságba 13 főt választott, illetve nevezett ki. A bizottsági tagok mind területileg, mind szakágak szerint arányosan képviselik a felsőoktatási és kutató intézményeket, illetve az egyes intézőbizottságokat és természetvédelmi hatóságai szerveket.

A munkabizottság az első évet a beindulás évének tekintette, és arra törekedett, hogy a saját kutatási eredményeket az új keretben még nem is tud felmutatni, szervesen bekapcsolódjon a VEAB rokon szaktanácsainak munkájába és megtegye a kezdeti lépéseket a so-

ronkövetkező, legsürgősebb védetté nyilvánítások érdekében. Mindkét célt egy-egy helyszíni bejárással összekapcsolt munkabizottsági ülés szolgálta.

Az első ülést 1980. május 29-én Farkasgyepűn tartottuk, ahol dr. Majer Antal egyetemi tanár, a VEAB Erdészeti Szakbizottsága részéről bemutatta az ottani természetvédelmi területen már évek óta folyó komplex kutatási eredményeket.

A második ülést 1980. szeptember 24-én Szentbékállán tartottuk: "A Káli-medence védendő természeti értékei" címmel. A bemutatót Sonnevend Imre csoportvezető erdőrendező erdőmérnök vezette.

Mindkét munkabizottsági összejövetel látogatott volt, a bizottsági tagok közül csak azok maradtak /igazoltan/ távol, akiket megjelenésükben halaszthatatlan elfoglaltság akadályozott. A bizottsági tagokon kívül a helyileg érdekelt természetvédelmi szakhatósági, erdőrendező-ségi, erdőgazdasági, tanácsai, egyéb hatósági és gazdálkodó szervek is meghívást kaptak, mert meggyőződésünk, hogy törekvéseinket csak széleskörű társadalmi összefogással érhetjük el. E téren tapasztalataink máris kedvezőek, érintettek szívesen és aktívan kapcsolódtak be munkánkba, ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni kívánjuk. Az ülésekről jegyzőkönyvek készültek.

Egymás informálására, az alkotói légkör kialakítása szellemében és a helyszíni bejárás tapasztalataira támaszkodva intézkedések történtek részünkről:

- 1./ a Pápasalamon és Pápakovácsi térségében húzódó láprét védetté nyilvánítása ügyében /OKTH Közép-dunántúli Felügyelősége/;
- 2./ a Bakonyalja botanikai feldolgozása ügyében /OKTH központja és ELTE Növényökológiai Intézet/;
- 3./ a Káli-medence tudományos igényű feldolgozására /Sonnevend I./ és védetté nyilvánítására. Ennek első lépéseként a munkabizottság elnöke kérte a Veszprémi Erdőrendezőiséget, hogy a Barkás-tavat ő vezető 11/F erdőrészletet a favágatási tervből törölje. Továbbiakban a munkabizottság kezdeményezi a Kővágóörsi Kőhát és a Kékkuti csarabos védett területhatárának Szentbékállára községhatárára történő kiterjesztését is.

Időzavar következtében a tervezett 3. munkabizottsági ülésre nem jut sor. Ezt az Urbanisztikai Munkabizottsággal közösen rendeztük volna meg "Veszprém városrendezési terve" megvitatására. Az ülést jövő évben kívánjuk pótolni.

Végezetül megemlítem, hogy a munkabizottság felvette a kapcsolatot a PAB Természetvédelmi Bizottságával és ott, a Biológiai Társaság Pécsi Csoportjával közös rendezésben a munkabizottság elnöke előadást tartott "Nyugat-Dunántul természetvédelme" címmel /szeptember 4./. Ugyancsak kapcsolat létesült az OKTH Kutatási Önálló Osztályával /Budapest/ és a MAB Magyar Nemzeti Bizottságával, sőt Fertő-témában előadás hangzott el Sopronban, a MAB Osztrák és Magyar Nemzeti Bizottsága közös ülésén /április 12./.

Csapody István
a munkabizottság elnöke

B e s z á m o l ó
az Urbanisztikai Munkabizottság
1980. évi munkájáról

Az Urbanisztikai Munkabizottság 1980. évi munkatervében szereplő vizsgálati témákkal tovább kívánta erősíteni azokat a kapcsolókat, melyek működési területén kialakultak; arra törekedett, hogy ily módon is hozzájárulást biztosítson a felmerülő urbanisztikai kérdések értelmezéséhez, a jelentkező tennivalók megoldásához.

Napjaink egyik legizgalmasabb kérdése az urbanizációs folyamatok figyelemmel kísérése; új, koncentrált munkahelyek, korszerű lakótelepek, bővülő infrastruktúra jön létre.

E kedvező irányu átalakulás mellett azonban az urbanizáció kedvezőtlen hatásai is érződnek. A bizottság legfőbb feladata annak igazolása, hogy a települések pozitív fejlesztése csak a meglévő adottságok tiszteletben tartásával, ésszerű hasznosításával, nagyfokú védelmével mehet végbe.

Ezévi munkatervünk alapján is hasznosan vizsgálni igyekeztünk a térségben lévő városok és környezetének, a régi, történelmi városok megőrzésének és az új lakótelepek kialakításának ésszerű, tervszerű arányait.

1980. május 16-án Tatán: "A tatai medence, mint KGST komplex környezetvédelmi modellterület" címmel Szigeti László, a Városi Tanács VB osztályvezetője tartott előadást. Ezt diavetítés követte, bemutattva a medence természeti szépségeit, adottságait és az emberi tevékenység urbanizáció által okozott változásait, következményeit.

Az előadás meggyőzően igazolta, hogy az emberi, társadalmi tevékenység okozta károkat a táj történelmi multját ismerő környezetvédelmi tevékenység megfelelő társadalmi és tudományos együttműködés keretében ellensúlyozni tudja. Megállapítást nyert, hogy a tatai medence térségében olyannyira kiemelkedő hangsúlyt kapott a terület urbanizációs munkaperiódusaiban az emberi környezet védelme, hogy az ülés ajánlotta a VEAB-nak az MTA-n keresztül is támogatni, hogy a Tata város és környezetében folyó természetvédelmi tevékenység, ill. ennek objektumai válhassanak a környezetvédelmi képzés, továbbképzés bázisává.

1980. október 29-én Győrben "Egy nagyváros fejlődési szerkezetének alakulása, a városközpont és új városrészek kapcsolata" címmel Varga László főépítész tartott előadást. Az előadó szemléletesen érzékeltette, hogy a népesség dinamikus növekedésével, a nagyarányú lakásépítéssel az elmúlt évtizedben a város arculata, a lakosság összetétele jelentősen megváltozott. A népesség városrészenkénti elosztásában bekövetkezett változások az ellátási igényeket területileg is módosították. A bizottság megállapította, hogy a városfejlesztéshez ma már nem elegendők a város egészére vonatkozó információk; szükséges a belső szerkezet és a funkcionális tagozódás feltárása. Az arányok ésszerű kialakításának legfontosabb eszköze az általános és részletes rendezési tervek realitása.

Ugyanezen az ülésen az Urbanisztikai Munkabizottság újjáalakult. Sokirányu hivatali elfoglaltságára tekintettel, a bizottság elfogadta Kustos Lajos elnöki tisztség alóli felmentését, helyette Csuti János elvtársat, Zalaegerszeg város tanácselnök-helyettesét bízta meg az elnöki teendők ellátásával, és megújította Baránka József építésztervező titkári megbízatását.

A munkabizottság mindkét ülésén tapasztaltuk a vendéglátó város és a megyei szervek elismerését azért, hogy figyelmünkkel megtiszteltük a területen folyó munkát.

Az ülés házigazdái - Tatán és Győrben is a városi tanács elnöke - nagyra értékelték a bizottság munkáját és személyesen is sokat tettek azért, hogy jó hangulatot biztosító szervezéssel hasznos és eredményes munka folyhatott.

A bizottság ülésén 18, illetve 15 fő vett részt, aktiv érdeklődéssel és a témához kapcsolódó szakmai megnyilvánulással.

Az Urbanisztikai Munkabizottság munkaterv szerint még egy ülést tart: 1980. december 10-én Veszprémben: "Műemlékvédelem és városépítés, a belső területek reorganizációjának módszerei és megoldásai" címmel Baráth Etele tart előadást, a város rendezési tervének készítője.

A két lezajlott ülés tapasztalatai egyértelműen igazolják, hogy a rövid multra visszatekintő Urbanisztikai Munkabizottság hozzáértő szakemberek tudása és természet szeretete révén eredményesen vizsgálta az urbanizáció és természetvédelem egyre sokasodó problémáit, segítséget nyújt a városépítő, városfejlesztő munka sikeréhez.

Csuti János
a munkabizottság elnöke

Beszámoló
a Szerkesztő Bizottság 1980. évi munkájáról

Az MTA VEAB Szerkesztő Bizottsága az eddigi gyakorlatnak megfelelően egy ülést tartott 1980. április 17-én. Az ülésen a 13 bizottsági tag közül 9-en vettek részt és döntések születtek az 1980-81. évi kiadványokról.

1980. évben megjelentek a VEAB I., II., III. Értesítők, és a monográfia sorozatban a Környezetvédelmi Munkabizottság tagjai által készített "A szénhidrogénipar környezetvédelme", a Jogi Szakbizottság keretén belül a "Környezet-, jog-, felelősség" és az Erdészeti Szakbizottság keretein belül a "Kocsányostölgy fatermesztési folyamat" c. kis monográfiák.

Egyéb kiadványok:

- 1./ VEAB Értesítő 1979. IV. /Trombocytá szimpózium anyaga/
- 2./ Balaton modellezés, nemzetközi szimpózium anyaga.

Előkészületben:

- 1./ Három kismonográfia, melynek megjelenése 1981. I. félévben várható.
- 2./ Az Orvosi Szakbizottság értesítője a Malignus Lymphoma szimpóziumról.

Szántó András
a bizottság elnöke

**A VEAB SZAKBIZOTTSÁGAINAK ÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK
1981. ÉVI MUNKATERVE**

Az AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG 1981 évi munkaterve

/Vezetője: dr.Varga János rektor/

Szakbizottsági ülések:

- Január:** Kutatási tervek a VI. ötéves tervben
Helye: Keszthely, Agrártudományi Egyetem
- Május:** A VI. ötéves terv termelési feladatai
Helye: Veszprém, VEAB Székház
- Október:** Minőségi problémák a mezőgazdasági termelésben
Helye: Mosonmagyaróvár, Agrártudományi Egyetem

Az egyes munkabizottságok tervei 1981-re:

Állattenyésztési Munkabizottság

/Vezetője: dr.Szajkó László tanszékvezető egyetemi tanár/

Rendezvények:

- 1./A hústermelés fejlesztésének tenyésztési, technológiai lehetősége hazánkban.
Konferencia. Mosonmagyaróvár, 1981. április, május
- 2./Az északdunántúli megyék hústermelésének helyzete.
Munkabizottsági ülés.
Veszprém, VEAB Székház 1981. szeptember, október

Kertészeti Munkabizottság

/Vezetője: dr. Nagy György tanszékvezető egyetemi tanár/

A Kertészeti Munkabizottság értékelte 1976-1980. évi tevékenységét, s megállapította, hogy az tartalmilag és formailag megfelelt céljának. Kivánatosnak tartja azonban, hogy arányosan fogja át tevékenységével a régió területét, s fő célkitűzéseit megbízatása teljes idejére határozza meg, ezzel nagyobb távlatot nyújtva a régióban folyó tudományos munka eredményeinek publikálásához.

C é l k i t ü z é s e k

/1981-1985/

1./ A Kertészeti Munkabizottság feladata, hogy Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas és Veszprém megyében - a VEAB alapszabály szerinti céljainak megfelelően - tevékenységével hatékonyan hozzájáruljon mind a tudomány, mind a régió kertészeti termelése, s ezzel hazánk szocialista mezőgazdasága fejlesztéséhez.

2./ A vidéki akadémiai bizottságok új területbeosztása szerint Zala megye a Pécsi Akadémiai Bizottság régiójába tartozik, mégis - a Veszprémi és a Pécsi Akadémiai Bizottság elnöksége közötti megállapodás értelmében - a Zala megyei szakemberek kívánságuk szerint dolgozhatnak a VEAB munkabizottságaiban is. Ezért - már csak az eddigi kellemes kapcsolatra és eredményes együttműködésre is alapozva - Munkabizottságunk az új ciklusban is számít Zala megye tagjainak aktív munkájára.

3./ A munkabizottság a területén - kutatóhelyeken, mezőgazdasági üzemekben és vállalatoknál - folyó kertészeti kutató-, illetve fejlesztő munkát tagjain keresztül kíséri figyelemmel és ülésén, nyilvános tudományos tanácskozásain - 1981-ben Zala megyében zöldségtermesztési, 1982-ben Vas megyében disznóvényszermesztési, 1983-ban Veszprém megyében szőlőtermesztési, 1984-ben Komárom megyében zöldfelületi és 1985-ben Győr-Sopron megyében gyümölcstermesztési témakörben - biztosítson fórumot az összegezhető tudományos eredmények publikálására.

4./ A munkabizottság az ötéves tervidőszakban 10 munkabizottsági ülés és 5 nyilvános ankét megrendezését tervezi. Ezek részleteit éves munkatervekben határozza meg.

R e n d e z v é n y e k

/1981/

Tavaszi munkabizottsági ülés: 1981. március 27. Zalaegerszeg

Napirend:

1./Tájékoztató az Agrártudományi Szakbizottság 1981. január 21-i üléséről.

2./Az 1981. évi tudományos tanácskozás előkészítése.

3./"A körte betakarításának technológiája, eszközszerkezete, üzem- és munkaszervezése" címmel készülő doktori értekezés bemutatása.

Ankét: 1981. június 26. Zalaegerszeg

Téma: Zöltségtermesztés

Őszi munkabizottsági ülés: 1981. október 23. Keszthely

Napirend:

- 1./ Titkári beszámoló és az 1982. évi munkaterv előterjesztése.
- 2./ "Vizsgálatok és védekezési kísérletek az uborka lisztharmat leküzdésére" címmel készülő doktori értekezés bemutatása.
- 3./ Tájékoztató a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kara Kertészeti Tanszékének tevékenységéről.

Növénytermesztési Munkabizottság

/Vezetője: dr. Nyéki Jenő egyetemi tanár/

Munkabizottsági ülések:

- 1./ Az agrokémiai centrumok szerepe a tájegység gazdálkodásának fejlesztésében.
Helye: Zalagerszeg, Agrokémiai és Növényvédelmi Állomás
/PAB-al közösen tervezett értekező/
- 2./ A MKSz tevékenységének jelentősége a nagyüzemi növénytermesztés színvonalának növelése érdekében.
Helye: Keszthely, esetleg Veszprém

Távolabbi terveink 1982-re:

- 1./ A növénytermesztési kutatás eredményeinek tükröződése a gyakorlatban.
Helye: Termelésfejlesztési Intézet Keszthely, esetleg Mosonmagyaróvár.
- 2./ Hazai növénynevelésünk gazdasági eredményei gazdálkodásunkban.
- 3./ Mezőgazdasági felsőoktatásunk irányvonala, jövője.
Mit kíván a korszerű mezőgazdasági nagyüzem a mezőgazdasági oktatástól.
Helye: Bábolna
- 4./ Az etika, mint a mezőgazdasági kutatás alappillére.
Mennyiben járul hozzá fejlődésünk gyorsaságához és tisztaságához az etika elveinek betartása.
Helye: Keszthely, /PAB-al közösen tervezett ülés/

Mezőgazdasági Üzemszervezési Munkabizottság

/Vezetője: dr. Buzás Gyula tanszékvezető egyetemi tanár/

I. negyedév:

Munkabizottsági ülés a Pápai Állami Gazdaságban.

Napirendi pontok:

- 1./ A munkabizottság programjának megvitatása.
- 2./ Előadás: "A vállalati tartalékok feltárására irányuló törekvések és azok eredményei a Pápai Állami Gazdaságban" címmel.
Előadó: Csepregi István kandidátus, a Pápai Állami Gazdaság igazgatója.

II. negyedév:

Későbbi megbeszélés alapján; közös rendezvény a Társadalomtudományi Szakbizottság Szocialista Vállalat Munkabizottságával.

Napirend:

- 1./ Előadás: "Jövedelmezőség és hatékonyság kapcsolata a vállalati növekedésben" címmel.

Előadó: dr.Vági Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár, MKKE

IV. negyedév:

Munkabizottsági ülés a korszerű munkadijazási rendszerek bevezetésének feltételeiről és eredményeiről Győr-Sopron megye mezőgazdaságában.

Előadás, korreferátum és vita.

A BIOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Salánki János a MTA levelező tagja/

A Szakbizottság vezetősége 1981. január 27-én /Veszprém-ben tartott ülésén a munkabizottságok vezetőinek előterjesztése alapján az alábbi munkatervet fogadta el:

Rendszertani és Ökológiai Munkabizottság

/Vezetője: dr.Entz Béla a biológiai tudományok kandidátusa/

- 1./ 1981. februárjában Székesfehérvárott a Magyar Hidrológiai Társaság Székesfehérvári Csoportjával közös rendezésben szakbizottsági ülést tervezünk, melynek keretében egy előadás a balatoni partközeli kotrá-sok limnológiai hatásairól, egy másik előadás pedig a Balaton legfontosabb északparti befolyásainak egyes kiemelkedő foszfterterhelési értékeiről szól.
- 2./ Juniusban Tihanyban rendezünk szakbizottsági ülést, melynek tárgya a Tihanyi-félsziget nyugati oldalán lévő karsztbokorerdő rendszertani és ökológiai transzekt vizsgálata. Az előadást a terepen demonstráció egészíti ki.
- 3./ Ősszel a szokásos módon résztveszünk a 23. Hidrobiológus Napok előkészítésében és megrendezésében Tihanyban.
- 4./ Májusban az 1980-ban elmaradt tanulmányi kirándulást kívánjuk pótolni a Nyugat-Dunántul néhány természetvédelmi területének megismerésére.

Entomológiai és Mikrobiológiai Munkabizottság

/Vezetője: dr.Sáringi Gyula a mezőgazdasági tudományok doktora/

1981. évben két kerekasztal megbeszélést tervezünk:

1./ Növényi vírusok és mikoplazmák vektorai /május első fele, VEAB Székház.

Előadók: dr.Horváth József a mezőgazdasági tudományok doktora
dr.Kuroli Géza kandidátus,
dr.Szalay-Marzsó László kandidátus és
Meszlényi András kandidátus

Öt előadás hangzik el, ezt követi egy élménybeszámoló az USA legszívesebben vektorológiai intézetében töltött félélves tanulmányutról.

2./ A növényi károsítók és a rezisztencia néhány kérdése /október első fele, VEAB Székház/

Előadók: dr.Jermy Tibor és
dr.Király Zoltán akadémikusok,
dr.Dolinka Bertalan kandidátus,
dr.Szentesi Árpád kandidátus,
dr.Mesterházy Ákos kandidátus és
dr.Sáringer Gyula a mezőgazdasági tudományok doktora.

Gyombiológiai Munkabizottság

/Vezetője: dr.Hunyadi Károly a mezőgazdasági tudományok kandidátusa/

1981-ben két tudományos ülés szervezését tervezzük. Mindkét ülés témája szorosan kapcsolódik a szakterület kiemelt feladataihoz.

1./Az ülés időpontja és helye: április 8. Baranya megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás, Pécs.

Témaköre: A szántóföldi gyomfelvételezés számítógépes kiértékelésének tapasztalatai.

A közelmúltban kidolgozott módszer lehetőséget biztosít a termelő gazdaságok részére a növényvédelmi tervek készítéséhez és a megfelelő herbicidek kiválasztásához.

Az e területen szerzett tapasztalatok értékelésére kívánunk fórumot biztosítani. A tanácskozás programjának összeállítása és az előadók felkérése folyamatban van.

2./Az ülés időpontja és helye: június 4. MTA. Mezőgazdasági Kutató Intézete, Martonvásár

Témaköre: A kukorica vegyszeres gyomritásának helyzete és fejlesztési irányai /intézetlátogatás, a kísérletek megtekintése/.

A tanácskozás színhelye Martonvásár lesz, mivel ebben a körzetben jelent meg és szaporodott el az *Amaranthus retroflexus* - gyomnövény triazin rezisztens biotípusa. A gyomnövény-rezisztencia kialakulásának elméleti kérdéseivel és a védekezés lehetőségeivel foglalkozik a tervezett ülés.

Élettani és Toxikológiai Munkabizottság

Vezetője: dr. Thuránszky Károly

Az Élettani és Toxikológiai Munkabizottság újonnan alakult bizottság, így célszerű általános célkitűzéseit körvonalazni.

- 1./ Tekintettel arra, hogy a biológiaiilag aktív anyagok kutatása területén az MTA és az Országos hosszútávú Gyógyszer, Növényvédőszer és Intermedier Programban résztvevő intézmények egyaránt érdekeltek, ennek elősegítésére a VEAB területén is fokozottabb erőfeszítéseket kívánunk tenni.

Elsősorban olyan kutatásokat, illetve együttműködéseket támogatunk, melyek támpontot nyújthatnak új bioaktív anyagok kifejlesztéséhez, és javíthatják azok felhasználásának biztonságos feltételeit. Ezek közül külön kiemeljük a peszticidek kutatását közvetlenül elősegítő rovarélettani, valamint a VEAB régió egészségügyi intézményeiben folyó orvos-élettani kutatásokat.

- 2./ A VEAB Orvosi Szakbizottságának megfelelő munkacsoportjaival szoros együttműködve tervezzük a VEAB régión belül az élettani és toxikológiai kutatásokban érdekelt kvalifikált szakemberek összefogását, és közös célra orientált kutató csoportok támogatását. Ilyen együttműködés több év óta létezik az MTA Tihanyi Biológiai Kutató Intézete és a NEVIKI között; ezen a területen a kooperáció hatékonyabb továbbfejlesztése a cél. Újszerű együttműködés van továbbá kialakulóban a Balatonfüredi Állami Kórház és a NEVIKI között, amelyet továbbra is támogatni kívánunk.
3. Munkabizottságunk a NEVIKI-nél kiépített toxikológiai bázis tudományos és gyakorlati munkájának továbbfejlesztésével elősegíti, hogy az onnan kikerülő tudományos eredményeket, illetve dokumentációkat nemzetközi fórumok és hatóságok is elismerjék.

A Számítástechnikai és Rendszerelméleti Szakbizottsággal együttműködve el kívánjuk érni, hogy a NEVIKI-nél illetve a Keszthelyi Toxikológiai Laboratóriumban működő nagyműszereket a VEAB régió területén működő más intézmények is használhassák.

1981-ben tervezett munkabizottsági ülések:

- 1./ Általános, ismerkedés jellegű ülés, március folyamán. Ezen az ülésen a Munkabizottság minden területéről a résztvevők röviden ismertetik munkaterületüket, és a vita során alkalmat teremtünk az együttműködési lehetőségek megbeszélésére.
Az ülés helye: Veszprém, VEAB Székház
- 2./ Toxikológiai témájú ülés, május folyamán, később meghatározandó helyen.
Dr. Antal Attila a Keszthelyi MÉM NAK Tox. Laboratórium igazgatójának előadása, és ahhoz kapcsolódó korreferátumok, illetve vita.
- 3./ Toxikológiai metodikai témájú ülés, július elején, a NEVIKI meglátogatásával egybekötve.
Helye: Veszprém, VEAB Székház

4./ Októberi tudományos ülés:

Program: dr.Fehér Gyula beszámolója a Balatonfüredi Állami Kórház és a NEVIKI Toxikológiai Osztálya között együttműködésben végzett vérkeringés fiziológiai és toxikológiai munkájáról.

Előadások a Tihanyi Biológiai Kutatóintézet neurobiológiai munkájáról.

Helye: Tihanyi Biológiai Kutatóintézet.

Előadások után a Biológiai Kutatóintézet laboratóriumainak megtekintése.

Az ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Magyar János az MTA levelező tagja/

Szakszabitsottsági ülések:

1./ Munkaterv összeállítása

Pályázati témajavaslatok összeállítása

Költségigény megállapítása.

Ügyiratkezelés rendje.

Publikálási lehetőségek.

Egyebek.

Időpont: január 21.

Hely: Sopron

2./ Beszámoló a munkabizottságok 1981. évi tevékenységéről. Javaslatok a munka fejlesztésére.

Az 1982. évi ülések, rendezvények előkészítése.

/Plenáris ülés a munkabizottságok tagjainak részvételével/

Időpont: november második fele

Hely: Sopron vagy Veszprém

Erdőgazdálkodási Munkabizottság

/Vezetője: dr.Majer Antal tanszékvezető egyetemi tanár

Munkabizottsági ülések:

1./ A kisbalatoni vízvédelmi rendszer /erdészet, környezet/ problémái. Közös helyszíni ülés a NYUVIZIG-gel, valamint a Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanáccsal.

Időpont: június

Hely: Keszthely

2./ A fahasználat helyzete és fejlesztésének célkitűzései

Időpont: október

Hely: Tatabánya

Faipari Munkabizottság

/Vezetője dr. Cziráki József tanszékvezető egyetemi tanár

Munkabizottsági ülések:

1./ A butoripar fejlesztésének fontosabb kérdései.

Időpont: március

Hely: Zalaegerszeg és Nagykanizsa

2./ A fűrészipari rekonstrukció problémái.

Időpont: június

Hely: Lenti

3./ A lemezipar fejlesztésének kérdései.

Időpont: október

Hely: Szombathely

Vadgazdálkodási Munkabizottság

/Vezetője: dr.Kőhalmy Tamás tanszékvezető egyetemi docens/

Munkabizottsági ülések

1./ Alakuló ülés. Célkitűzések megfogalmazása. A munkamódszer kialakítása. Feladatok megjelölése és elfogadása.

Időpont: január 29.

Hely: Veszprém

2./ Intenzív apró- és nagyvadtenyésztés

Időpont: március

Hely: Mezőföldi EVAG, Székesfehérvár

3./ Zárt- és szabadtéri nagyvad- és vadföldgazdálkodás

Időpont: október

Hely: Vértesi EFAG, Tatabánya

A szakbizottság és munkabizottságai előre elkészített anyagot tárgyalnak, melyet általában néhány legilletékesebb szakember állít össze és ad elő. Az ülésekről rövid feljegyzés készül, amely részletesen tartalmazza az elfogadott ajánlásokat, javaslatokat.

A JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Hardy Zoltán, a Veszprém Megyei Tanács VB. titkára/

Tudományos ülések:

I. negyedévi ülés: /Veszprém, VEAB Székház/

1./ A közigazgatás fejlesztésének irányai.

Előadó: dr. Lőrincz Lajos az állam- és jogtudományok doktora, főiskolai tanár.

2./ Környezetpolitika- jogpolitika,

Környezeti károk és kártérítés

Előadó: dr.Bakács Tibor a szakbizottság titkára, vezető jogtanácsos.

3./ Kevés hulladékkal járó technológiák.

Előadó: dr.Bene László a Veszprémi Vegyipari Egyetem tanszékvezetője, a szakbizottság tagja.

II. negyedévi ülés: /Tatabánya/

1./ A tanácstagi munka elemzése továbbfejlesztésének lehetőségei a városokban.

Előadó: dr.Magyar Henrik a szakbizottság tagja, a Komárom megyei Tanács VB. titkára.

- 2./ A környezetvédelem gyakorlati megvalósítására irányuló törekvések a bíróság jogalkalmazási gyakorlatában.

Előadó: dr.Kiss Ernő a Veszprém Megyei Bíróság elnöke, a szakbizottság tagja és dr.Tarr György a Veszprémi Megyei Bíróság bírāja

III. negyedévi ülés: /Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola, Győr/

- 1./ A jog fejlődésének irányai a közlekedés területén.

Előadó: dr.Papp Endre kandidátus, főiskolai tanár, a Közlekedési Munkabizottság tagja és dr.Szalay Gyula főiskolai docens, a szakbizottság tagja.

- 2./ Az alkoholizmus elleni küzdelem jogi és társadalmi eszközei, a küzdelem eredményei Fejér megyében.

Előadó: dr.Tóth István a Székesfehérvári Megyei Bíróság elnökhelyettese, a szakbizottság tagja.

IV. negyedévi ülés: /Veszprém, esetleg helyszíni tapasztalatszerzés Ajkán és Balatonfüreden/

- 1./ A kisvárosi szakigazgatási struktúra korszerűsítése.

Előadó: dr.Verebélyi Imre kandidátus, az Államigazgatási Szervezési Intézet igazgatója, a szakbizottság tagja.

- 2./ Az Ajkai és Balatonfüredi városi tanács szervezete működésének tapasztalatai.

Előadó: dr.Hardy Zoltán a Veszprém Megyei Tanács VB titkára.

- 3./ Az államigazgatási munka korszerűsítése és egyszerűsítése érdekében tett Veszprém megyei intézkedések történeti feldolgozása és a középtávu korszerűsítési megyei koncepció bemutatása.

Előadó: dr.Hardy Zoltán a Veszprém Megyei Tanács VB titkára, dr.Szabó Lajos a Veszprém Megyei Tanács VB osztályvezetője, a szakbizottság tagja.

- 4./ A szakbizottság tagjainak munkaterv-javaslatára az 1982. évre.

1982. I. negyedévi ülés: /Veszprém, VEAB székház/

- 1./ A szövetkezetek és a szocialista állam viszonya.

Előadó: dr.Sármán György a Komárom megyei MESZÖV elnöke, a szakbizottság tagja.

- 2./ A bűnüldözés szervezeti rendszere, a bűnözés okainak feltárása és a megelőzés lehetőségei.

Előadó: dr.Szilcz Ákos Veszprém megyei főügyész, a szakbizottság tagja.

- 3./ A szakbizottság 1982. évi munkatervének megvitatása.

II.

KUTATÁSI TERV

A Polgári és Gazdasági Jogi Munkabizottság kutatási programja különösen a következőkre terjed ki:

Monográfiák:

- 1./ "A környezet minősítése". Munkaközösség tagjaként társszerzőként.
- 2./ "Környezeti károk és idegenforgalom". BIB megrendelésre társszerzőként.
- 3./ "Nemzetközi környezetvédelmi jog". Valószínű befejezése 1982-ben.

Kandidátusi értekezés:

"Környezeti károk és kártérítés" Az év végére elkészül.

Előadás témák:

- 1./ "A környezetjogi felelősség"
- 2./ "Környezeti károk és kártérítés"
- 3./ "Környezetpolitika-jogpolitika"

Cikktémák:

- 1./ "A környezet minősége"
- 2./ "A környezeti kár"
- 3./ "Érdektükozések a környezetvédelemben"
- 4./ "A munkahelyi környezetvédelem"
- 5./ "A környezetvédelmi felsőoktatás"
- 6./ "Glossza a Balaton környezetvédelméről"

Témafelelős: dr.Bakács Tibor a szakbizottság titkára

"A számítástechnika alkalmazása a jogtudomány területén" c. kutatási téma keretében foglalkozni kell a jogszabályok nyilvántartásával összefüggő kérdésekkel, a számítástechnikai modellek alkalmazásának lehetőségeivel, a jogalkalmazási részfolyamatok számítógépes feldolgozásának kutatásával, a jogi információ elméleti kérdéseivel.

Témafelelős: dr.Szalay Gyula a szakbizottság tagja

A büntetőjog kutatási témái között az alábbi témák kapnak jelentősebb hangsúlyt.

Átfogó elméleti kutatási téma a szocialista törvényesség alkotmányos garanciarendszere, s ezen belül különösen a büntetőrendszer szervezeti rendszerének, a büntetés okainak és a megelőzés lehetőségeinek a

feldolgozása. Idekapcsolódóan a szocialista állam bűnüldözési szervezeti rendszerének vizsgálata, illetőleg a bűnözés okaira és a megelőzés lehetőségeire vonatkozó téma szociológiai megközelítésű feldolgozása.

Témafelelős: dr. Szilcz Ákos a szakbizottság tagja.

A kriminológiai szemlélet hatása a legújabb büntetőjogi jogalkotási folyamatokra és a büntető ítélkezési gyakorlatra.

Témafelelős: dr.Tóth István a szakbizottság tagja

Az államjogi és államigazgatási munkaterületet érintően a következő elvi és gyakorlati kutatások indokoltak:

A közigazgatás fejlesztésének hosszútávú programja.

Témafelelős: dr.Lőrincz Lajos a szakbizottság tagja

"A közigazgatás fejlesztésének komplex tudományos vizsgálata" c. kutatási főirányhoz kapcsolódóan a kutatási eredmények integrálása a szakbizottság tájékoztatása céljából.

Témafelelős: dr.Verebélyi Imre a szakbizottság tagja.

Az államigazgatási munka korszerűsítésének és egyszerűsítésének elvi és gyakorlati kérdései.

Témafelelős: dr.Hardy Zoltán és dr.Szabó Lajos a szakbizottság tagjai.

A tanácsshálózat és a tanácsi szervezet korszerűsítésének lehetőségei, továbbá a városkörnyéki igazgatás Vas megyei tapasztalatai.

Témafelelős: dr.Szabó István a szakbizottság tagja.

A tanácsigazgatásban megvalósítható vezetőképzés tartalmi-módszertani kérdései.

Témafelelős: dr.Buzás Huba a szakbizottság tagja.

A szakbizottság tagjai kutatási részeredményeikről folyamatosan tájékoztatást adnak a szakbizottsági üléseken, a munkabizottsági üléseken.

Polgári-Gazdasági és Környezetvédelmi Jogi Munkabizottság

1981-ben három munkabizottsági ülést tervezünk.

1./ III. 15. - IV. 15. között később megállapítandó napon.

Téma: A Balaton környezetvédelmének jogi eszközei.

Előadás-hozzászólások-vita-javaslatok. A javaslatokat a Jogtudományi Szakbizottságon keresztül eljuttathatnánk az érdekelt szervekhez.

2./ Juniushban, később megállapítandó napon.

Téma: A környezetvédelmi jogi szankciórendszer fejlesztésének lehetőségei.

Előadás-hozzászólások-vita-javaslatok.

3./ Október, valószínűleg 12. és 13.

Téma: Környezetvédelem és biztosítás. Biztosítási jogi eszközök a nemzetközi környezetvédelemben. Kétnapos tanácskozás a MJSZ Biztosítási Jogi Bizottságával közös rendezésben. Veszprém.

Mindhárom alkalommal egy-egy polgári jogi vagy gazdasági jogi téma is szerepelhet a műsoron, attól függően, hogy 1981 elején megalakul-e az Önálló Polgári és Gazdasági Jogi Munkabizottság.

A munkabizottság tagjainak publikációs tevékenységét és tudományos minősítés szerzését folyamatosan ösztönözzük.

A munkaterv a minimális program, feltehetően bővülni fog.

Büntetőjogi Munkabizottság

/Vezetője: dr.Szilcz Ákos megyei főügyész/

I.

A Büntetőjogi Munkabizottság 1981. évi tevékenységének középpontjában a Btk. /1978. IV. sz. Tv./ új jogintézményei gyakorlati alkalmazásának tudományos kutatása, a tapasztalatok összegezése áll. A munkabizottság tervezi, hogy az ezzel kapcsolatos tanulmányokat megküldi az igazságügyi főhatóságok vezetőinek és a VEAB működési területén működő igazságügyi szervek vezetőinek. A munkabizottság a tevékenységével a gyakorlati jogalkalmazás tudományos megalapozására törekszik.

Szükségesnek tartja a munkabizottság a bűnözés alakulásával, a megelőzés lehetőségeivel való foglalkozást, a bűnözésnek, mint deviáns társadalmi jelenségnek szociológiai szempontok szerinti okkutatását és feltételeinek elemzését. E témával párhuzamosan foglalkozni kell a bűnüldöző szervek szervezeti rendszerével, feladataival és a szerveknek az állami szervek szervezeti rendszeréhez való viszonyával. E témával a VEAB Jogtudományi Szakbizottsága 1981. évi munkatervében foglalt kutatási témához kíván kapcsolódni a munkabizottság.

A VEAB általános és széleskörű kutatási területe a környezet- és természetvédelem. A munkabizottság feladatának tartja, hogy -- a szűk gyakorlati tapasztalatok mellett is -- a büntetőjog és a büntetőjogi elmélet oldaláról foglalkozzon a környezetvédelem kérdéseivel.

Ezen általános célkitűzéseknek megfelelő feladatokat három fő témakör kutatásával kívánjuk megoldani.

II.

Kutatási témák 1981-ben

1./ A Btk. új jogintézményei gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok kutatása és elemzése.

Témafelelős: dr.Gyepes István megyei bírósági elnök Győr, a munkabizottság titkára.

- 2./ A bűnözés okainak és feltételeinek szociológiai feltárása, a megelőzés lehetőségeinek kutatása. A bűnüldözés szervezeti rendszere a szocialista államban.
Témafelelős: dr.Szilcz Ákos megyei főügyész, a munkabizottság elnöke.
- 3./ A környezet- és természetvédelem büntetőjogi biztosítékai és azok érvényesülésének lehetőségei.
Témafelelős: kijelölendő bizottsági tag.

III.

Munkabizottsági ülések

1./ Első negyedévi ülés:

Témák:

- a./ A Btk. rendelkezéseinek hatályosulása a pártfogó felügyelet alkalmazási gyakorlatában Fejér, Komárom, Győr-Sopron és Vas megyékben.
Előadó: dr.Gyepes István megyei bírósági elnök
- b./ A munkabizottság 1981. évi munkatervében szereplő témák feldolgozásával kapcsolatos szervezeti kérdések, feladatok megbeszélése, munkacsoportok kialakítása.
Előadó: dr.Szilcz Ákos megyei főügyész.

2./ Harmadik negyedévi ülés:

Téma:

A Btk. új jogintézmények köréből az előző ülésen meghatározott témakörben az összefoglaló anyag értékelése
Előadó: dr.Gyepes István megyei bírósági elnök

3./ Negyedik negyedévi ülés:

Témák:

- a./ A bűnözés okairól és feltételeiről, a megelőzés lehetőségeiről, valamint a bűnüldöző szervek szervezeti rendszeréről szóló tanulmány megvitatása.
Előadó: dr.Szilcz Ákos megyei főügyész.
- b./ Az 1982. évi munkaterv összeállítása, javaslatok megbeszélése.

IV.

Egyéb szervezeti kérdések

A munkabizottság elő kívánja segíteni, hogy tagjai szabadon választott témákkal is vegyenek részt a büntetőjogi tudományos kutató munkában. Az ilyen tanulmányok értékelése a bizottsági ülések napirendjén szerepelni fog. További célkitűzés a VEAB szociológiai munkabizottságával való együttműködés kialakítása, esetleg együttes ülés tartása a 2./ pont alatti kutatási témára figyelemmel. Ugyanebből a célból kapcsolatot alakítunk ki a Pécsi Akadémiai Bizottság Büntetőjogi Szakbizottságával, továbbá a Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karának büntetőjogi Tanszékével.

A KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.László Antal egyetemi tanár/

A Kémiai Szakbizottság az új akadémiai ciklusban - munkabizottságainak elmúlt ciklusbeli megerősödése nyomán - a korábbiaknál tágabb körben kívánja folytatni munkáját. Ennek kapcsán a szakbizottság a következő időszakban a munkabizottságok által képviselt szakterületek, illetve irányok mellett kiemelten kíván néhány olyan tárgykörrel foglalkozni, amelyek a VEAB általános célkitűzéseivel összhangban vannak és amelyek a régió tudományos-kutatási adottságainak is megfelelnek. Ilyen kiemelt szakterületként, illetve irányként kíséri a szakbizottság fokozott figyelemmel a korróziós kutatások terén elért eredményeket, a kis energiaigényű műveletek terén folyó kutatásokat és műszeres szerves analitikában végzett régióbeli tevékenységet. Közvetlen programjában az MTA Kémiai Tudományok Osztálya bizottságaival és a VEAB egyéb szakbizottságaival /és esetenként a Magyar Kémikusok Egyesülete területi csoportjával is/ együttműködni kíván.

A Kémiai Szakbizottság - 1981. évi programja szerint - az 1. negyedévben /januárban/ szakbizottsági ülést tart, amelyen Kincses Gyula: "A modern ammóniatechnológia kialakulása a Péti Nitrogénműveknél" c. előadása után a szakbizottság és munkabizottságai tevékenységével és programjaival, továbbá pályázati és publikációs kérdésekkel foglalkozik. /Az ülés január 15-én volt/.

A 2. negyedévben /előreláthatóan májusban/ tudományos ülést tervezünk a röntgenfluoreszcencia-spektrometriában elért eredményekről a szerves mátrixu fémtartalom-elemzés terén.

A 3. negyedévben /előreláthatólag szeptemberben/ kerekasztal megbeszélést rendezünk a régió területén folyó korróziós kutatások áttekintésére. A 4. negyedévben /előreláthatóan novemberben/ tudományos előadással kapcsolt szakbizottsági ülésre kerül sor.

Agrokemizálási Munkabizottság

/Vezetője: dr.Nádasy Miklós tudományos igazgatóhelyettes/

Az Agrokemizálási Munkabizottság az 1. negyedévben /februárban/ újjászervezésével kapcsolatos alakulóülést tart Veszprémben. A 2. negyedévben /májusban/ - a Környezetvédelmi Munkabizottsággal együtt - munkabizottsági ülést rendez a peszticidmaradványok vizsgálata tárgy-körében Veszprémbe. Ugyancsak a 2. negyedévben /júniusban/ - a Növénytermesztési Munkabizottsággal közös szervezésben - munkabizottsági ülésre kerül sor Keszthelyen a Mezőgazdaság Kemizálási Szolgálat munkájának bemutatására, különös tekintettel a folyékony műtrágyázás problémáira. A 3. negyedévben /szeptemberben/ Nemesvámoson, a Csopak Tája TSz-nél tervezett tudományos ülés a kemizálás lehetőségeivel és korlátaival kíván foglalkozni, különös tekintettel a mezőgazdasági termelőszövetkezetekre. A munkabizottság ezeken kívül tervezi egy előző évi nematológiai konferencia anyagának monográfia jellegű feldolgozását is.

Környezetvédelmi Munkabizottság

/Vezetője: dr.Kerényi Ervin tudományos főosztályvezető/

A Környezetvédelmi Munkabizottság - a kialakított programja szerint, új ciklusbeli tevékenysége alapelveinek korábbi munkabizottsági megtárgyalása alapján - a 2. negyedévben /májusban/ az Agrokémizálási Munkabizottsággal együtt és az MTA Analitikai Bizottsága Szerves- és Gyógyszeranalitikai Munkabizottsága tagjainak meghívásával tudományos ülést rendez a peszticidmaradványok vizsgálata tárgykörben Veszprémben. A 4. negyedévben /előreláthatóan októberben/ Fejérmegye kémiai környezetszennyezési problémáinak és környezetvédelmi eredményeinek megismerésével és megvitatásával foglalkozó munkabizottsági ülésre kerül sor Székesfehérváron a székesfehérvári és dunaujvárosi iparvidékkel, valamint a megyei vízrendszerrel kapcsolatos kérdések kiemelésével.

A munkabizottság tervezi a környezetvédelemmel kapcsolatos tudományos anyagfeldolgozás előkészítését.

A Kőolaj- és Gázipari Munkabizottság

/Vezetője: Horváth Róbert műszaki-gazdasági tanácsadó/

A Kőolaj- és Gázipari Munkabizottság - kidolgozott munkaprogramja alapján - az 1. negyedévben /márciusban/ korrózióval foglalkozó munkabizottsági ülést rendez Nagykanizsán, a Dunántúli Kőolajipari Gépgyárnál. A 2. negyedévben /áprilisban/ a VEAB Elnökségével együtt a műszaki fejlesztés, illetve a kutatás hatékonysága tárgykörébe tartozó előadásra kerül sor Veszprémben, meghívott előadóval. Ugyancsak a 2. negyedévben közös rendezvényt tervez a Munkabizottság a Miskolci Akadémiai Bizottság megfelelő munkabizottságával. Végül a 4. negyedévben munkabizottsági ülést szervez Szőnyben a Komáromi Kőolajipari Vállalatnál a kenőolajgyártás és kenőolajadalékolás problémakörének megvitatására.

A MŰSZAKI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Déri Márta tanszékvezető egyetemi tanár/

1./ Szakbizottsági ülések:

- 1.1. II. hó második felében: éves munkatervek megvitatása, jóváhagyása; munkabizottságok tevékenységi körének pontosítása; kapcsolataik, együttműködésük fokozása; pályázati kiírások; egyéb kérdések.
- 1.2. XI.hó első felében: éves munka értékelése, további feladatok; pályázatok bírálata, javaslatok; fiatal szakemberek felmérése, tudományos minősítés lehetőségei, előkészítése; egyéb kérdések

2./ Ujjonnan megbízott munkabizottsági elnökök és titkárok munkájához fokozott segítségadás.

3./ Kapcsolat felvétel a vidéki akadémiai bizottságok hasonló szakbizottságaival, tapasztalatcsere.

Közös rendezvény a szakbizottság összes munkabizottságai részére a Közlekedéstudományi Munkabizottsággal együtt. Témakör: Gépjárművek üzemanyagfogyasztását befolyásoló tényezők /első félévben Győrött/.

- 5./ Beérkező pályaművek szakvéleményezése és javaslatok az Elnökséghez.
- 6./ A díjat nyert pályamunkák hasznosításának vizsgálata.
- 7./ A szakbizottsághoz tartozó 8 munkabizottság tevékenységének koordinálása, irányítása.

Földtudományi Munkabizottság

/Vezetője: dr. Somogyi József igazgató/

1./ Bányászati Szakcsoport

A szakcsoport két munkacsoport létrehozását tervezi az alábbi témakörökre:

- a./ Karsztvizveszélyes eocén-bányák vízvédelmére;
- b./ Az eocén-bányák műveléstechnológiai és ásványvagyon-gazdálkodási feladatainak komplex vizsgálatára.

A csoportok kb. 8-10 főből állnának, feladatuk az érintett vállalatok és intézmények szakembereinek bevonásával a tervezési ill. kutatási-fejlesztési elképzelések figyelembevételével az eredmények összegzése, értékelése és a felmerülő feladatokra javaslattétel.

A szakcsoport 3 ülést tervez:

- 1./ Az I. negyedévben a következő napirenddel:
  - a./ Szakmai előadás
  - b./ Munkacsoportok feladatának megbeszélése
  - c./ Pályázatok tematikájának megvitatása
- 2./ A III. negyedévben a következő napirenddel:
  - a./ Munkacsoportok megbeszélése
  - b./ A szakcsoport és a Földtudományi Munkabizottság kapcsolatának kialakítására vonatkozó elképzelések megbeszélése
- 3./ A IV. negyedévben a következő napirenddel:
  - a./ Munkacsoportok munkájának értékelése
  - b./ Az 1982. évi munkaterv javaslatok megbeszélése
- 2./ Geodinamikai Szakcsoport

A szakcsoport az alábbi tematikákkal kíván behatóbban foglalkozni:

- a./ A dunántúli geoelektromos vezetőképességi anomália értelmezési problémaköre;

- b./ Bányaműveléssel kapcsolatos mozgások /rengések/ geodéziai és geofizikai vizsgálati módszereinek alkalmazása bányabiztonsági szempontból.

A szakcsoport 2 ülést tervez:

- 1./ A II. negyedévben a következő napirenddel:

- a./ Szakcsoport ülés a dunántúli vezetőképesség-anomáliáról. Bevezető előadást tart dr.Ádám Antal tud.igazgatóhelyettes
b./ Az ülés eredményeihez kapcsolódó pályázat tematikájának kialakítása.

- 2./ A III. negyedévben a következő napirenddel:

- a./ A Bányászati és Geodinamikai Szakcsoport közös szakcsoport ülése a bányaműveléssel kapcsolatos mozgások /bányarengések/ geodéziai és geofizikai vizsgálati módszereiről. /A Mecseki Szénbányák szakembereinek bevonásával.
b./ Az 1982. évi munkaterv összeállítása a határozatok alapján.

- 3./ Geológiai Szakcsoport

Fő témakörök geológiai prognosztikai és a környezetvédelem geológiai és bányászati vonatkozásai.

A szakcsoport két ülést tervez az év folyamán. A következő pályázati tematikára teszünk javaslatot:

- a./ A bányaműveléssel kapcsolatos mozgások fizikai és geometriai paramétereinek meghatározása és értelmezése, különös tekintettel a kőzetmozgásokból eredő veszélyek elhárítására.
b./ A mélyművelésű új szénbányák vízmentesítésével kapcsolatban jelentkező karsztvizelvonás hatása és kiküszöbölése az érintett területek közműves ivóvíz-ellátásának vonatkozásában.

Gépészeti Munkabizottság:

/Vezetője: dr.Halász Aurél tanszékvezető egyetemi tanár/

Az újjászervezett munkabizottság tagjainak száma és érdeklődési köre, valamint a nagyobb földrajzi terület indokolja, hogy 1981. év első felében a bizottság tagjai ismertessék munkaterületük gépészeti jellegű problémáit. Ennek érdekében március-áprilisban egy munkabizottsági ülést szervezünk a VEAB székházban. Majd az itt elhangzott beszámolók alapján meghatározzuk a bizottság távlati és éves munkaprogramjait.

1981. őszén előreláthatóan a Győri Műszaki Főiskolán tartunk ülést, ahol a helyi gépészeti problémák megismerésén túl a faipari albizottság: "A faanyagok megmunkálásának és feldolgozásának jelenlegi helyzete és feladatai" című tudományos helyzetképét értékelnénk.

A munkabizottság 1981. évre önállóan új pályázatot nem kíván kiírni, de a Műszaki Bizottságban energiagazdálkodással kapcsolatos közös téma kiírását javasolja.

A Gépészeti Munkabizottság ülésterve:

1981-ben 2 ülést tervezünk
márciusban
szeptemberben

1982-ben 3 ülést tervezünk
januárban
áprilisban
októberben

Hulladékhasznosítási Munkabizottság

/Vezetője: dr. Tamás Ferenc egyetemi docens/

- 1./ Folytatni kívánjuk a régió hulladékainak kataszterezését. Mint már korábbi munkaterveinkben, illetve jelentéseinkben írtuk, ezt a munkát társadalmi aktivitás igénybevételével kezdtük el, de hamarosan meg kellett állapítani, hogy ez a módszer nem célravezető: jelentős hulladéktermelő, sőt hulladékfelhasználó szervezetek is kimaradtak a kataszterből. Új módszerünk lényege: a Posta és az MNB által rendelkezésre bocsájtott cimlista alapján küldjük ki a kérdőíveket és a teljesség igényével kívánjuk feldolgozni egy-egy megye hulladékforrásait. 1980-ban elkészült a Veszprém megyei rész /Megemlítjük, hogy ez a kataszter terjedelmében csaknem annyit tesz ki, mint korábban, a társadalmi aktiviták segítségével összeállított és az egész régióra kiterjedő jegyzék/. 1981-ben két korábbi megye: Győr-Sopron és Vas hulladékataszterét kívánjuk elkészíteni.
- 2./ Mint már korábban jeleztük, nem tartjuk feladatunknak, hogy a régió területén keletkező valamennyi hulladékfajta hasznosításával foglalkozzunk. Helyette 2-3 jelentős hulladék felhasználásával kívánunk intenzívebben foglalkozni. A részletes tanulmányozásra kijelölt hulladékok kiválasztásának szempontjai: legyen nagyobb mennyiségben keletkező, jelentős mennyiségű vagy felhasználhatóságu anyag; olyan anyag, melynek hasznosítása interdiszciplináris erőfeszítést igényel; végül olyan, mely a régió területén keletkezik és lehetőleg -/ott is használják fel. E szempontok alapján választottuk ki a kukoricaszár, illetve csutka hasznosítását, mint a fentieknek mindenben megfelelő kérdést. /1-2 további anyagot később fogunk kijelölni, ld. 4. pont/. Még az első negyedévben munkamegbeszélést kívánunk rendezni a kukoricaszárból ill. csutkából történő furfurolgyártás műszaki és gazdasági problémáinak megvitatására. A munkaértekezleten mind a termelők /pl. Intenzív Kukoricatermelő Rendszer, Bábolna/, mind pedig a felhasználó /Péti Nitrogénművek/ képviselői résztvesznek. A felmerülő, elsősorban pénzügyi és koordinálási kérdések megoldása érdekében az Országos Tervhivatal egyik elnökhelyettesét kértük fel a vita vezetésére.
- 3./ Az előző pontban említett munkaértekezlet határozatai alapján kívánjuk a kukorica-furfurool kérdést tovább is napirenden tartani. E munka azonban - előreláthatólag - újabb nagyrendezvényt nem igényel, csak a kapcsolattartásban, tudományos tanácsadásban jelentkező "aprómunkát".
- 4./ A folyó év során kiválasztjuk azt a további egy, legfeljebb két témát, mellyel intenzíven foglalkozni kívánunk. Ilyen lehet pl. a régió területén lévő bányák meddőhányóinak újrahasznosítása, rekultivációja, vagy a faipari hulladékok feldolgozásának kérdése.

5./ Részt kívánunk venni a hulladékhasznosítási témájú pályázatok elbírálásában.

Metallurgiai Munkabizottság

/Vezetője: Sziij Zoltán főiskolai adjunktus/

Előzmények:

A bizottság az elmúlt akadémiai ciklusban, megalakulása óta dr. Horváth Aurél vezetésével működött. egészségi állapotára való tekintettel az új ciklusra ezt a munkát nem vállalhatta. Így a bizottság élére új elnököt kért fel a VEAB elnöksége Sziij Zoltán személyében 1980. augusztusában.

A bizottság összetétele is kissé átalakult, amit a témaválasztás is indokolt.

Új összetételben a bizottság 1980. október 23-án ülésezett először Veszprémben, ahol az új elnök röviden körvonalazta a tervezett célokat és a működési módszereket.

A bizottság 4 tématerületen kíván tevékenykedni, nevezetten:

- a./ öntészeti,
- b./ vas- és acélkohászat,
- c./ plazmatechnika,
- d./ környezetvédelem és hulladékhasznosítás.

A témacsoportok /szekciók/ élére a bizottság vezetőket kért fel, akik sorrendben: dr. Varga Ferenc, dr. Szegedi József, Hédai Lajos, Kálmán István.

Célkitűzés:

A bizottság az új akadémiai ciklus alatt a régió öntészeti, kohászati üzemeinél folyó munkák javítását azzal kívánja elősegíteni, hogy sajátos eszközeivel hívja fel mind a munkát végzők, mind az irányítók figyelmét azokra a lehetőségekre, amelyekkel takarékosabb módon lehet termelni, minőséget lehet javítani. Szolgálni kívánja azt a világméretű mozgalmat, amely környezetünk védelmére és az ipari folyamatokban képződő hulladékok racionális felhasználására irányul.

Rá kívánja irányítani a figyelmet a régióban található azon ásványi anyagokra, amelyek feldolgozása során a kohászat és öntészet számára igen hasznos, esetenként import-pótló, minőséget javító segédanyagok nyerhetők. Különös figyelmet kíván fordítani a kohászati, öntészeti folyamatok szervezetszervezésének kérdésére, az ehhez szükséges mérési és ellenőrzési lehetőségek egységes elveinek és gyakorlatának propagálására. E mellett széles teret kap a munkánkban a plazmatechnika kohászati alkalmazásának kérdése, amely hazánkban új, sokak által ismeretlen szakterület.

Harmonikus együttműködésre törekszünk a VEAB azon bizottságaival, amelyek szakterületükön hasonló kérdésekkel foglalkoznak. Kapcsolatot akarunk létesíteni a környezetvédelmi, hulladékhasznosítási, földtudományi, műszaki fizikai munkabizottságokkal.

Hasonló módon programunkat egyeztetni kívánjuk a miskolci NME-en működő MTA Kohászati Bizottságával, velük egyetértésben kívánjuk regionális céljainkat megvalósítani.

Regionális jellegünk fenntartása mellett nem zárkozunk el olyan átfogó kérdések napirendre tűzésétől, amelyek a régióban is jelen vannak és eddig még nem leltek gazdára. E miatt más régiók szakembereivel való munkakapcsolatok létesítése is lehetséges.

Igénybe kívánjuk venni munkánkban a régiókban működő OMBKE szervezetek segítségét, szeretnénk személyesen is találkozni a régió szakirányú vállalatainak képviselőivel, azokat szeretnénk meglátogatni.

Munkabizottsági ülések

A bizottság az év folyamán 5 ülést fog tartani.

Ezek időpontja és helye:	február	Veszprém
	május	?
	július	?
	október	?
	december	Veszprém

A soronkövetkező ülés helyszínét mindig az előző ülésen határozzuk meg.

Az ülések programja:

- 1./ Február 20-án: A szekcióvezetők tájékoztatója a tervezett munkáról. Előadás meghallgatása a VI. ötéves terv öntészeti fejlesztéséről. Regionális felmérés indítása az öntödei technológiával kapcsolatos mérések helyzetéről.
- 2./ Május 6-án: Előadás meghallgatása az LD-konverteres acélgyártás irányítási problémáiról. A kapcsolatfelvételek megindítása a tervben szereplő munkabizottságokkal. Ehhez a tagok felkérése.
- 3./ Július 8-án: Előadás meghallgatása az ipari hulladékok hasznosíthatóságáról a kohászatban. Tájékoztatás meghallgatása a Bizottsági kapcsolatfelvétel eredményeiről.
- 4./ Október: Előadás meghallgatása a plazmatechnika és kohászat kapcsolatáról. Annak előkészítése, hogy ilyen előadás(ok) hangozzék el az OMBKE Kohászati ankétján. Tájékoztatás meghallgatása az öntödei felmérésről. Az eredmények ismeretében a további teendők rögzítése.
- 5./ December: Elnöki tájékoztatás az év során végzett munkáról, a pályázatok helyzetéről. Az 1982. évi feladatok körvonalazása. Előadás meghallgatása a minőségi vasöntvénygyártást befolyásoló hazai tényezőkről.

Műszaki Fizikai Munkabizottság

/Vezetője: Straub Gyula egyetemi tanár/

Munkabizottságunk 1981. évben két rendezvényt tervez.

1981. májusban a Műszaki Fizikai Munkabizottság és az Elektrotechnikai Munkabizottság közös rendezésében 1 napos ankétot tartunk a VEAB székházban. Az ankéton a VEAB régió területén működő nagyműsze-

rekről kívánunk tájékoztatást adni. Célunk, hogy munkabizottságunkkal kapcsolatban lévő szakemberek tájékoztatást kapjanak a régió területén működő nagyműszerek helyéről, típusáról, az azokon végezhető vizsgálatokról, teljesítőképességükről és a szolgáltatás igénybevételének módjáról.

A tájékoztatáson tulmenően feladatunknak tekintjük olyan előadások beállítását, melyek a legfontosabb modern vizsgálati módszerek fizikai alapjait ismertetik. Terveink szerint az első ankét rendezvény sorozattá alakulhat, melyen lehetőséget kapnának az ipari szakemberek a modern anyagvizsgálati módszerek mélyebb megismerésére. Ezzel segíteni kívánjuk azon probléma megoldását, mely többször elhangzott munkabizottsági ülésünkön és a VEAB más fórumain, ti. a nagyüzemekben lévő nagyértékű műszerek gyakran nincsenek kellően kihasználva.

1981. őszén meglátogatjuk a Dunai Vasművet, ahol "A technológiai folyamatok fizikai alapjai" címmel összefoglaló megbeszélésre és e területen egy nagyobb volumenű munkaprogram kidolgozására kívánunk sort keríteni.

Közlekedéstudományi Munkabizottság

/Vezetője: dr.Hegedüs Gyula főiskolai tanár/

Munkabizottsági ülések:

1981. április: A posta és távközlés fejlesztési koncepciója 2000-ig.
Előadó: Koperniczky Károly KPM Posta Főosztály osztályvezető

1981. június: A közlekedés és hírközlés távlati tervezésének elméleti és módszertani kérdései.
Előadó: dr.Udvari László OT főosztályvezető

1981. október: A jog fejlődésének irányai a közlekedés és hírközlés területén.
Előadó: dr.Papp Endre főiskolai tanár és
dr.Szalay Gyula KTMF főiskolai docens
/A VEAB Jogtudományi Munkabizottsággal közös ülés/

Az ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.István Lajos az orvostudományok kandidátusa/

Január 15. VEAB Székház, szakbizottsági felolvasó ülés.
Veszprém Hankiss János: Szemléletváltozások az orvostudományban.
Horváth Mihály: A nukleár cardiológia jelene és jövője a cardiológiai diagnosztikában.

Január 27. Kihelyezett szakbizottsági ülés
Győr Méhes Károly: Az orvostudományi kutató munka helyzete Győr-Sopron megyében
Cholnoky Péter: A VEAB genetikai munkabizottságának 1981. évi programja
Mészáros István: A VEAB Munkaegészségügyi Munkabizottságának 1981. évi programja

- Január 27. Tudományos ülés: Győr-Sopron megyei kutatók előadásai,
Győr az 1980. évi VEAB pályadíjat nyert tanulmányok bemutatása.
- Junius Kihelyezett szakbizottsági ülés.
Szabánia Böszörményi Ernő: A Cardiológiai Munkabizottság 1981-82
évi programja
M.Tóth Antal: A Haematológiai Munkabizottság 1981-82 évi
programja.
Timár Károly: Az Onkológiai Munkabizottság 1981-82 évi
programja
- Szeptember "Iatrogenia az urológiai sebészetben" főtémájú tudomá-
Veszprém nyos ülés az Osztrák és Magyar Urológiai Társaságok kö-
zös rendezésében /német nyelven/. Rendező a VEAB részé-
ről: Vecsey Dénes
- November VEAB Székház, szakbizottsági ülés.
Veszprém 1981. évi pályázatok elbírálása. Az Orvostudományi Szak-
bizottság 1982. évi munkaterve.

A szakbizottság elnöke évente egy alkalommal résztvesz a Munkaegészségügyi, a Genetikai, a Cardiológiai és a Haematológiai-onkológiai Munkabizottság ülésén.

A szakbizottság elnöke koordinációs megbeszéléseket folytat a PAB, a VEAB és a SZAB orvostudományi szakbizottságaival.

A Haematológiai-onkológiai Munkabizottság a VEAB Értesítő külön-
számaként kiadásra készíti elő az 1980. február 1-2-i és az 1980. no-
vember 28-29-i malignus lymphoma symposium anyagát.

A szakbizottság elnöke tárgyalást folytat Győr-Sopron, Veszprém, Komárom és Vas megyében a megyei pártbizottságokkal és a megyei kórházak vezetőivel a megyében folyó orvostudományi kutató-munka helyzetéről, a VEAB ezirányú teendőiről.

A szakbizottság konzultációt tervez a MTA Orvosi Szakosztálya vezetőségével a Szakbizottságban és Munkabizottságokban folyó munka elemzése, koordinálása és segítése érdekében.

A Biológiai Szakbizottsággal közösen környezet- és természetvédelmi témájú tudományos ülést készítünk elő.

A SZÁMITÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMÉLETI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Blickle Tibor igazgató/

A szakbizottság és a hozzátartozó munkabizottságok február 25-én a VEAB székházban tartják alakuló ülésüket. A tervezett programban szerepel még tudományos előadás, közös ebéd és délután az Egyetem színiközpontjának megtekintése.

A VEAB és az MTA, MÜKKI közös rendezésében április 27-29 között tartjuk Csepokon a "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" konferenciát. A szakbizottságunk profiljának megfelelően az alábbi témakörökben hangzanak előadások:

- a./ A rendszerszerkezeti, rendszerelméleti és rendszerteknikai kutatások újabb elméleti eredményei.
- b./ A kémiában és a vegyészmérnöki gyakorlatban a matematikai modellezés és számítástechnika alkalmazásával elért újabb eredmények.
- c./ A termelő szervezetek, mint kibernetikus rendszerek vizsgálata /vezetési, információ-rendszerek, számítógépes termelésirányítás, vállalati alrendszerek integrállása, vezetői döntéshozatal, stb./
- d./ A vegyipari műveletek és gépek fejlesztésének ágazati programja a gyógyszer és növényvédőszeriparban.

A konferenciával egyidőben kerül sor a Szocialista Országok Tudományos Akadémiái Nemzetközi Központja munkaprogramja szerint megrendezendő kristályosítási iskolaszemináriumra, nemzetközi résztvevőkkel. A szakbizottság az adott területen végzett munkájáról plenáris előadásban számolunk be: "A rendszerelmélet alkalmazása a kristályosítás elméleti és gyakorlati kutatásánál".

A szakbizottság érdeklődő tagjaival kibővítve tervezi munkabizottsági ülését megtartani a Rendszerszerkezeti Munkabizottság, az őszi folyamán, Bozsokon. A megvitatásra kerülő témakör: "A diszkrét objektumokat tartalmazó anyagi rendszerek modellezésében az objektumok mérete szerinti léptékváltás problematikája, a kétféle léptékű modellezési kapcsolatok".

ALKALMAZOTT MATEMATIKAI ÉS SZÁMITÁSTUDOMÁNYI MUNKABIZOTTSÁG

/Vezetője: dr.László Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár/

- 1./ A munkabizottság alakuló ülése. Ennek során megismerjük egymás érdeklődési területeit, körvonalazzuk az együttműködés formáit és megvitatjuk a munkatervet /1981. február 9./
- 2./ Résztveszünk és előadásokkal bemutatkozunk a szakbizottság által szervezett "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" c. rendezvényen /1981. április/.
- 3./ "Operációkutatás a közlekedéstervezésben" címmel a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán szakmai találkozót szervezünk /1981. szeptember/.
- 4./ Előkészítjük a Pécsi Akadémiai Bizottság Számítástechnikai Szakbizottságával közösen megrendezendő szakmai találkozót.
- 5./ Az 1981. évi munkát értékelő és az 1982. év előkészítő munkabizottsági vezetőségi ülés /1981. december/.

Rendszerszerkezeti Munkabizottság

/Vezetője: dr.Gyenis János igazgatóhelyettes/

- 1./ A munkabizottság profiljának megfelelően előadásokkal vesz részt a "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" konferencián.
- 2./ A munkabizottság a szokásos évi rendes ülését Bozsokon tartja 1981. október első felében.

A Munkabizottság által javasolt pályázati kiírásról - Rendszerelméleti és új számítástechnikai eredmények alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában - értesítette a Szakbizottság titkárát.

Vállalatkibernetikai Munkabizottság

/Vezetője: dr.Bene László egyetemi tanár/

- 1./ Az újjászervezett munkabizottság március hó folyamán tartja alakuló ülését a VEAB székházában.

Az alakuló ülés programja: előadás a vállalatkibernetika témaköréből, beszámoló a Munkabizottság három évi tevékenységéről, az 1981. évi munkaterv megvitatása, "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" konferencia előkészítése.

- 2./ Március 18-án a VEAB régióban működő SzVT szervezetekkel közösen egész napos kibővített ankétot szervezünk a népgazdaság szervezetségéről, a vállalati szervezőmunka helyzetéről és a VI. ötéves terv szervezési feladatairól. Ennek keretében megvitatjuk a külföldi szervező cégek magyarországi működésének tapasztalatait.
- 3./ Áprilisban részt veszünk a "Műszaki Kémiai Rendszerek '81" konferencián. A munkabizottság tagjai a "C" szekcióban 8-10 előadást tartanak. Ezzel egyidejűleg a munkabizottság kibővített ülést tart.
- 4./ Május folyamán elkészítjük a munkabizottság tagjainak egyéni kutatási terveit és azok figyelembevételével 5 éves távlatban felvázoljuk a munkabizottság teendőit
- 5./ Junius folyamán kihelyezett munkabizottsági ülést tartunk a bizottság tagjainak elhatározása szerinti megyében és témakörben.
- 6./ A IV. negyedévben a Jogtudományi Szakbizottsággal közösen munkabizottsági ülést szervezünk "A környezetvédelem jogi és szervezési kérdései" címmel.

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

Szakbizottsági ülések: 1981. február, VEAB Székház, Veszprém

- I. 1. Munkaterv vitája és elfogadása
  2. Pályatételek kijelölése
  3. Aktuális problémák, feladatok
  4. Előadás: A tudomány szerepe a szocializációban és a személyiség kibontakozásában
- Előadó: Gutter József

1981. május, Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron

- II. 1. Pályaválasztási és Pályaorientációs Munkabizottság beszámolója
  2. Munkásművelődéstörténeti Munkabizottság beszámolója
  3. Előadás: A nyelvtudomány témaköréből
- Előadó: Szabó Géza

III. 1. Évi munka értékelése

Előadó: Timár Ede

2. A beérkezett pályázatok előzetes értékelése

3. Előadás a könyvtártudomány témaköréből.

Előadó: Varga Béla

Filozófia és Szociológia Munkabizottság

/Vezetője: dr.Sztankó János főiskolai tanár/

I. Szervezés, kutatómunka koordinálása

a./ Szervezeti keretünk fejlesztése érdekében megvizsgáljuk, hogy milyen igények és lehetőségek vannak munkacsoportok létrehozására filozófiatörténetből, valamint a természettudományok filozófiai kérdéseit tanulmányozó filozófusok részére.

Határidő: 1981. szeptember

Felelős: a munkabizottság titkára

b./ Figyelemmel kísérjük a régió területén folyó társadalomtudományi kutatásokat, ahol igénylik, segítséget nyújtunk, koordináljuk a párhuzamos kutatásokat.

Határidő: folyamatos

Felelős: a munkabizottság elnöke

c./ Folytatjuk az együttműködést a Társadalomtudományi Szakbizottság más munkabizottságaival, esetenként részt veszünk rendezvényeiken, illetve meghívjuk őket elméleti tanácskozásainkra.

Határidő: folyamatos

Felelős: a munkabizottság titkára

d./ Továbbra is bekapcsolódunk a régió területén folyó társadalomtudományi tanácskozások, megemlékezések, ünnepi ülések stb. megszervezésébe és lebonyolításába. /Pl. a győri KTMF 1981.márciusában tervezett III. Tudományos Szakkollégiuma és az MSZMP tatabányai, zalaegerszegi, veszprémi stb. Oktatási Igazgatóságokon szervezett tanácskozások/.

Határidő: folyamatos

Felelős: a munkabizottság titkára

e./ Felvesszük a kapcsolatot a SZAB és a PAB Társadalomtudományi Szakbizottságával, keresve az együttműködés lehetőségeit.

Határidő: 1981. december

Felelős: a munkabizottság elnöke

II. Munkabizottsági ülések

1./ 1981. január, Dunaujváros

Téma: Az 1981. évi munkaterv megbeszélése, feladatok vállalása, bejelentések.

2./ 1981. március, Győr

Téma: Munkacsoportok szervezésének kérdései, tájékozódás a folyó kutatások állásáról, esetleges problémákról.

3./ 1981. szeptember, Veszprém

Téma: Hegel-tanácskozás előkészítése, bejelentések, tájékoztató.

4./ 1981. december

Téma: Az 1981. évi munka értékelése, javaslatok, ajánlások az 1982. évi munkaterv elkészítéséhez, szociológiai vizsgálatok módszertani kérdései.

III. Konferenciák

1./ "A szocialista tudat fejlődésének elméleti és gyakorlati kérdései"

Időpont: 1981. március

Helye: Győr, KTMF Marxizmus-Leninizmus Oktatási Intézet

Felelős: a munkabizottság titkára

2./ "A hegeli örökség a marxizmus fényében/"

Időpont: 1981. szeptember

Helye: Veszprém, VEAB Székház

Felelős: a munkabizottság elnöke

Nyelvtudományi Munkabizottság

/Vezetője: dr.Szabó Géza a nyelvtudományok kandidátusa/

Törekvéseink általános céljaként a VEAB régióban a nyelvtudományi kutatások ösztönzését határozzuk meg. Minthogy a munkabizottság bázisintézménye a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének egyik középtávu kollektív kutatási témájához: "Nyugat-Dunántul nyelvének nyelvföldrajzi és nyelvészeti kutatása". Ugyanakkor hangsúlyozni szeretnénk, hogy az utóbbi időben a magyar nyelvtudományban a dialektológiai kutatások háttérbe szorultak. Ezért a szaktudomány, illetőleg a társadalom érdekét tekintve területünkön serkenteni kívánjuk a dialektológiai kutatásokat. Az elszigetelten kutató szakembereket, illetőleg érdeklődőket közös kutatási témákra kívánjuk szervezni. Lehetőségeink határain belül hozzájárulunk nyelvjáráskutatók képzéséhez is.

A dialektológiai-nyelvészeti munkacsoport tevékenysége szervesen kapcsolódik a Szombathelyi Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének egyik középtávu kollektív kutatási témájához: "Nyugat-Dunántul nyelvének nyelvföldrajzi és nyelvészeti kutatása". Ugyanakkor hangsúlyozni szeretnénk, hogy az utóbbi időben a magyar nyelvtudományban a dialektológiai kutatások háttérbe szorultak. Ezért a szaktudomány, illetőleg a társadalom érdekét tekintve területünkön serkenteni kívánjuk a dialektológiai kutatásokat. Az elszigetelten kutató szakembereket, illetőleg érdeklődőket közös kutatási témákra kívánjuk szervezni. Lehetőségeink határain belül hozzájárulunk nyelvjáráskutatók képzéséhez is.

Ezt az ügyet is szolgálná az 1981. márciusában a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán rendezendő nemzetközi dialektológiai szimpózium. A kétnapos szakmai tanácskozást a következő témákból rendezzük meg:

- 1./ A modern nyelvjárási monográfia elvi és módszertani kérdései;
- 2./ A tájszótárak, a szókészlet gyűjtés és feldolgozás kérdései;
- 3./ A regionális nyelvatlaszok problémái;
- 4./ A nyelvjárástan a felsőoktatásban.

A szimpózium előadásainak anyagát kötetben szeretnénk kiadni. Ez a publikáció ösztönző hatással lenne a további munkálatokra, illetőleg hasznosan szolgálná a tudományos információcserét.

Munkatervünkben a dialektológiai-nyelvszociológiai munkacsoport kutatási témáit fogalmazzuk meg:

1. Dunántul nyelvjárásának kutatása
2. Dunántul regionális köznyelveinek kutatása
3. A nyugati magyar peremnyelvjárások nyelvi érintkezésének kutatása.

A témákat úgy jelöltük meg, hogy a VEAB-régióban felmerülő nyelv-földrajzi és nyelvszociológiai kutatásokat átfogják. Természetesen kívánatos lenne a témák kutatását összehangolni. Ehhez szervező és kutatómódszertani munkára van szükségünk.

Az 1. és 2. témában a szókészlet kutatási területe kínálkozik összehangolásra. Természetesen minden témában sajátos anyagfeltáró munkára is szükség van. Így például szükség van spontán szövegek /beszédszövegek/ felvételére mindhárom témához. Ösztönözzük a spontán tájszógyűjtést, amelyet társadalmi gyűjtők ma is végezhetnek.

A nyelvföldrajzi-nyelvszociológiai kutatásokat a VEAB régióban a maga sokszínűségében kell felfognunk, amely szinte e spontán feljegyzéstől, adatgyűjtéstől az elméleti kérdések feszegetéséig, sőt kimunkáltságig terjedhet.

Szorgalmazzuk más munkacsoport létrehozását is. Kívánatos lenne ugyanis, hogy a magyar nyelvjárás kutatások mellett a VEAB régióban lévő horvát, szlovén és német nyelvjárások kutatása is fellendüljön.

Ugyanakkor kapcsolatfelvételre, illetve -erősítésre törekszünk társintézményekkel, tudományos társasággal: a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetével és a Magyar Nyelvtudományi Társasággal.

Éves munkánkat az alábbi ütemezésben végezzük:

- 1./ Az 1980. szeptember 1-i határidővel beérkezett pályamunkák elbírálása /1980. október 1./
- 2./ Dialektológiai szimpozion rendezése a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán /1981. március/
- 3./ Dialektológiai tanulmánykötet szerkesztése /1981. szeptember/
- 4./ Kutatómódszertani tanácskozás nyelvjárásgyűjtők számára /1981. augusztus/
- 5./ Nyelvföldrajzi-nyelvszociológiai szókészleti előkutatásokhoz kérdőíves gyűjtés szervezése a VEAB régióban /folyamatos/

A Marxista Propaganda Módszertani Munkabizottság

/Vezetője: dr. Beszteri Béla igazgatóhelyettes/

A munkabizottság tevékenysége az elmúlt évben tovább gazdagodott. Teljesítettük az 1980. évi munkatervben foglaltakat, sőt a terv célkitűzésein túl is oldottunk meg feladatokat. Különösen fontosnak tartjuk, hogy az Akadémia közgyűlése után rövid időn belül, 1980. novemberére a munkabizottságot és két munkacsoportját sikeresen újjászerve-

veztük. Az újjászervezés során a munkabizottság és munkacsoportok tagságának 40 %-a kicserélődött. Ez azért jó, mert új, friss erők kapcsolódtak be munkánkba, de feladatot is ad: az új tagokkal minél előbb meg kell ismertetnünk célkitűzéseinket és munkamódszereinket.

Igen sikeresnek ítéljük az elmúlt évben, hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére: "Felszabadulás utáni fejlődésünk oktatásának elméleti és módszertani kérdései" címmel rendezett módszertani tudományos konferenciát, amelynek anyagát a VEAB Értesítő külön számában még 1980-ban megjelentettük.

A munkabizottság és munkacsoportjai 1980-ban is sikeresen szolgálták a marxizmus-leninizmus propagandája hatékonyabb módszereinek a feltárását és terjesztését a régió területén.

I.

A munkabizottság és munkacsoportjai 1981. évi tevékenységének a tartalmát a következők határozzák meg:

- a./ A Párt tudánypolitikai irányelvei és a KB 1976. októberi, a pártpropaganda továbbfejlesztéséről szóló határozata, amely előírja: javuljon a marxista-leninista képzés, a világnézeti nevelés, fokozódjék meggyőző ereje; jobban hasznosítsák a propagandamunkában a társadalomtudományi kutatások eredményeit,
- b./ A párt XII. kongresszusának határozata: feladat a propaganda meggyőző erejének növelése, módszereinek korszerűsítése, hatékony hozzájárulás szemlélet- és magatartásformáló feladatainkhoz; a társadalomtudományok művelői növeljék a fejlődésünk szempontjaiból fontos témák kutatásának arányát, vállaljanak nagyobb szerepet és felelősséget az új kérdések megválaszolásában, a marxizmus-leninizmus pozícióinak erősítésében.

Munkabizottságunk és munkacsoportjai a fenti célok és feladatok megvalósítására kívánja mozgósítani a régióban dolgozó marxizmus-leninizmus oktatókat és propagandistákat.

II.

- 1./ 1981-ben három munkabizottsági ülést tervezünk:

a./ Február:	Székesfehérvár
b./ Május:	Sopron
c./ November:	Veszprém

A tanácskozások programja:

Székesfehérvár

- 1./ Az 1981. évi munkaterv megvitatása és elfogadása. "A propaganda-munka pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei" c. tudományos konferencia programjának megtárgyalása.

Előadó: dr. Beszteri Béla és
dr. Kiss Géza

- 2./ A történelmi materializmus írásvetítő transzparens sorozat kísérleti kipróbálása tapasztalatai.

Előadó: László József

Sopron

- 1./ A marxizmus-leninizmus esti egyetemi propagandista osztályok munkájának tapasztalatai.

Meghívott: a KB Agit. Prop. Osztályának illetékes munkatársa, a Propagandista c. folyóirat szerkesztőség és a régió propagandista osztályaiban tanító tanárok.

Előadó: Biró Gyula és
Szabó Péter

- 2./ A hosszabb átfutású, átfogóbb és újszerű témák kutatásának kitűzése, figyelemmel más VEAB bizottságokkal való együttműködésre.

Meghívottak: a rokon szak- és munkabizottság vezetői.

Előadó: dr.Beszteri Béla

Veszprém

- 1./ A propaganda tudományos kutatásának elméleti és metodológiai összefüggései - a VEAB pályázatok tükrében -

Előadó: dr.Beszteri Béla

- 2./ A két munkacsoport elnökének beszámolója az éves munkáról és a jövő évi tervekről.

Előadó: dr.Kiss Géza és
Heinrich Rezső

- 3./ Tudományos módszertani konferencia:

Tervezett időpontja: 1981. április vége vagy május eleje. Címe: "A propagandamunka pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei".

Helye: Székesfehérvár

A konferencia célja: a propaganda alapszervi irányítása elveinek elméleti igényű feltárása és összegezése, az általánosításra érdemes gyakorlati tapasztalatok feltárása és terjesztése a VEAB-régióban, hogy ezzel is segítséget nyujtsunk a propagandamunka irányításának tudományos megalapozásában, a propaganda hatékonyságának növelésében, ezzel a XII. kongresszus határozatai megvalósításának jobb tudati megalapozásában.

A konferencia egész tartalmi és szervezeti előkészítéséért felelős:
dr.Beszteri Béla
dr.Kiss Géza
Lackovits László
László József

- 4./ A régió Oktatási Igazgatóságai könyvtárosainak tanácskozása:

Helye: Sopron, 1981. május

Felelős: Prekker Józsefné

Meghívottak: a Politikai Főiskola és a Budapesti Oktatási Igazgatóság könyvtárvezetője.

III.

Munkacsoportjaink kiemelt feladatai 1981-ben:

- 1./ A propaganda alapszervezeti irányítását kutató munkacsoport
  - a./ Folytatni kell a tapasztalatcsere céljait szolgáló értekezleteket a következő témákban: az agitációs és propaganda munkát irányítók képzése, felkészítésük feladataik jó színvonalu ellátására; vagy az alapszervezetek munkája a propagandamunka helyi tartalmi feladatainak meghatározásában;
  - b./ meg kell szervezni "propagandamunka pártalapszervezeti irányításának elvei és módszerei" című témával foglalkozó tudományos ülést;
  - c./ el kell kezdeni a megyei csoportokkal való beszélgetést. Célja: pontosabb és mélyebb információkat szerezni a munkacsoport tagjainak munkájáról, érdeklődési köréről, kutatásairól. Segíteni és ösztönözni kell a további munkát;
  - d./ fel kell frissíteni a propaganda alapszervezeti irányításának tanulmányozását szolgáló irodalomjegyzéket, az 1980-ban megjelent irodalommal együtt;

Felelős: dr.Kiss Géza és
Laczkovits László

2./ Audiovizuális metodikai munkacsoport

- a./ A történelmi materializmus írásvetítő transzparenssorozat kísérleti kipróbálását megszervezi, a tapasztalatokat összegezi, a korrekciókat elvégezteti. A javított szakanyagot átadja a Kosuth Könyvkiadó Szemléltető Osztályának;
- b./ megtervezi egy komplex taneszközrendszer kísérleti szakanyagát a régió oktatóinak közreműködésével.

A taneszköz alapvető célja: segíteni a tanítási-tanulási folyamatot /homogén tárgykörben/, a filozófia, a politikai gazdaságtan és a tudományos szocializmus tantárgyaknál.

Felelős: Heinrich Rezső és
dr.Póbis István

/A munkacsoportok külön munkaterv szerint dolgoznak/

IV.

Megszervezzük és lebonyolítjuk a pályázatok elbírálását régión belüli és kívüli szakemberek bevonásával.

Határidő: 1981. október 15.

Felelős: dr.Beszteri Béla
László József

Szocialista Vállalat Munkabizottság

/Vezetője: Vándor Józsefné tanszékvezető egyetemi docens/

Munkabizottságunk 1981. évi munkatervének célja két kutatási témakörhöz kapcsolódik:

- 1./ A vállalati hatékonyság, termelékenység további vizsgálata.

2./ A termelés társadalmi, gazdasági háttérének elemzése a vállalati önállósulás időszakában.

Program-tervezet:

1981. I. negyedév

Munkabizottsági ülés:

- a./ Ez évi kutatási feladatok megbeszélése, munkacsoportok kialakítása.
- b./ A munkabizottság és a VVE Üzemgazdaságtan Tanszéke együttműködése.

Hely: Tatabánya vagy Esztergom

Idő: 1981. március

II. negyedév

Tudományos ülés

Téma: A termelés társadalmi, gazdasági háttére

Hely: Tatabánya vagy Esztergom

Idő: június

IV. negyedév

Munkabizottsági ülés:

Téma: Közgazdasági szabályozórendszer és hatékonyság. A bázis-érdekeltség hátrányai

Helye: Veszprém vagy Sopron

Idő: 1981. október

Az első kutatási témakörben a szabályozórendszer hatását vizsgáljuk. Keressük azokat a lehetőségeket, megoldásokat, amelyek megszüntetik vagy csökkentik a bázisérdekeltség negatív vonásait.

A második kutatási témakörben a termelés társadalmi háttérét vizsgáljuk a vállalati önállósulás tükrében.

Munkánkat összehangoljuk az MKT és a DTT tevékenységével.

Könyvtártudományi Munkabizottság

/Vezetője: Takács Miklós könyvtárigazgató/

A régióban működő könyvtárak jellegének megfelelően az alapvető társadalmi rétegek - mindenekelőtt a munkásságé és az ifjúság - önművelésével és irodalmi ellátottságával összefüggő könyvtárügyi területek kutatását, a hasznosítható tapasztalatok elméleti összegezésének szorgalmazását tartja a munkabizottság a tárgyévben is legfontosabb feladatának. Ezt a célt szolgálják a tervezett bizottsági ülések, valamint az összegyűjtött és a VEAB Titkársághoz továbbított pályázati témajavaslatok is.

A munkabizottság ülései a tárgyévben:

1./ Veszprém, 1981. január 31-ig

Témák: A munkabizottság 1981. évi munkatervének és feladatainak megbeszélése. Beszámoló a nyugat-németországi szakkönyvtárakban

szerzett tapasztalatokról. Az 1981. évi pályázati kiírás témáinak vitája és véglegesítése.

Felelős: Varga Béla

A könyvtári terület pályázati témajavaslatainak összeállítása és a munkabizottsági ülésen történő megvitatása.

Felelős: Takács Miklós

2./ Zalaegerszeg, 1981. október 31-ig

Téma: Az 1981. június 2-3-án tartandó IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia ajánlásaiból fakadó együttműködési feladatok a régió könyvtári, ill. szakirodalmi ellátásában. A bizottsági tagokon kívül meghívjuk az észak-dunántúli régió közművelődési, felsőoktatási és szakkönyvtárainak képviselőit.

Felelős: Varga Béla

3./ Felmérés készítése

A kutatói együttműködés elősegítése érdekében részben a munkabizottsági tagok által végzett, részben a hat megye könyvtári intézményeiben folyó különböző szintű kutatómunkáiról intézményi megbízások, szakfolyóiratok pályázati kiírásai, szakdolgozatok, stb. felmérést készítünk.

A körkérdés alapján összeállított jegyzéket - a témákról és a munkatársakról - a munkabizottság tagjainak megküldjük.

Határidő: 1981. február 15.

Felelős: Varga Béla

4./ Javaslat a pályadíjak számának felemelésére

A Munkabizottság megkereséssel fordul a Társadalomtudományi Szakbizottság elnökén keresztül a VEAB elnökségéhez, hogy a társadalomtudományi szakbizottság hatáskörébe tartozó pályázatok pályadíjainak számát emelje fel. További pályadíjak felajánlásához - megfelelő indoklás után - bizonyára meg lehetne nyerni a nagyobb könyvtárakat fenntartó tanácsokat ill. felsőoktatási intézményeket. A munkabizottság tagjainak ugyanis az a véleménye, hogy a meghirdetett könyvtárügyi témák száma, valamint a készülő ill. benyújtott pályázatok száma nincs arányban a kiosztásra kerülő pályadíjat számával. Így történhetett, hogy jó minősítéssel elfogadták ugya, de a pályadíj kifizetését 1981-re halasztották. Így az 1981. évben kiadható pályadíjak száma tovább csökkent. A kérdés orvoslásához ezuton is segítséget kérünk.

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

/vezetője: Éri István az MRMK vezetője/

Kézművesipartörténeti Munkabizottság

1. 1981 első felében tanulmánykötetbe szerkesztjük és kiadjuk az 1980. december 1-2-i IV. veszprémi Kézművesipartörténeti Szimpóziumon elhangzott előadások és korreferátumok szövegét. A kötet három fő témakörben 26 tanulmányt tartalmaz, előreláthatóan 200-250 oldal terjedelemben.

- 2./ Ugyancsak 1981 év első felében újból megjelentetjük javított és bővített kiadásban a magyarországi kézművesipartörténettel foglalkozók - először 1978-ban közzétett - névjegyzékét, hozzávetőleg 100 szakember nevével, címével és kutatási részterületének megjelölésével.
- 3./ A múlt évben elkészült Magyarországi Árszabások Jelzetkataszterét 1981. év első felében kiegészítjük a Hajdu-Bihar megyei és a Győr-Sopron megyei Győri Levéltár adataival, majd a második félévben felülvizsgáljuk a számítógépes anyagot, valamint a mutatókat és kiadásra előkészítjük a katasztert.
- 4./ A céhkataszter megjelenése óta begyűlt adatok számítógépes feldolgozásával a céhkataszterhez pótkötetet állítunk össze. Ebben az összes adatokat tartalmazó alapkötethez csak pótlást adunk, a mutatókat viszont teljes egészében bővített formában kívánjuk lehozni. Megjelentetése előreláthatóan: 1982.
- 5./ A kézművesipartörténeti szakbibliográfiát 1981-ben lezárjuk és 1982-i megjelentetését előkészítjük.
- 6./ A mesterségnévsztárt kiegészítésére és "Mesterség-Kislexikon"-ná történő kibővítésére tervezetet készítünk.
- 7./ Folytatjuk a hazai és külföldi cégpecsétek anyagának összegyűjtését és összehasonlító feldolgozásra való előkészítését.
- 8./ Megkezdjük az 1982 szeptemberében a Budapesti Gazdaságtörténeti Világkongresszushoz kapcsolódóan megrendezendő II. Nemzetközi Kézművesipartörténeti szimpóziumunk előkészítését.

A munkabizottság munkájának anyagi fedezetéül a Művelődésügyi Minisztérium Muzeumi Osztálya által rendszeresen biztosított TUKUFA támogatás szolgál.

Településtörténeti Munkabizottság

/Vezetője: dr.Solymosi László tudományos munkatárs/

- 1./ A munkabizottság 1981 május 26-27-én Székesfehérvárott a helyi városi tanács támogatásával megrendezi V. konferenciáját "Településtörténeti problémák a Dunántúlon a kapitalizmus utolsó évtizedeiben /1900-1945/" címmel. A PAB közreműködésével településtörténeti /mezőgazdaság-, illetve város- és ipartörténeti/, nemzeti-ségi, kultur-család és igazgatástörténeti /1872-1945/ szekcióban vitatja meg a témát. A konferenciára eddig mintegy 80 előadás és hozzászólás érkezett be. A konferencia szervezője Farkas Gábor a Fejér megyei Levéltár igazgatója.
- 2./ A munkabizottság 1981. májusában módszertani tájékoztatót tart a 16-19. századi összeírások feldolgozásáról. A megvitatásra kerülő előadást Faragó Tamás tartja. A résztvevők egyeztetik a kutatási témát.
- 3./ 1981 harmadik negyedében a munkabizottság megbeszélést tart az összeírások feldolgozásával kapcsolatos munka állásáról és a felvetődő problémákról.

- 4./ A munkabizottság kívánatosnak tartja, hogy a 4. Dunántúli Településtörténeti Konferencia /Siófok, 1980/ anyagát az év folyamán publikálják.

A munkabizottság működéséhez /kiküldetések, sokszorosítás, stb./ szükséges anyagi fedezetet a VEAB biztosítja.

Iparrégészeti Munkabizottság

/Vezetője: dr.Heckenast Gusztáv tudományos főmunkatárs/

- 1./ Az 1980. július 28-30-i soproni régészeti tanácskozás anyagának megjelentetése a VEAB Értesítő külön számában. Terjedelem kb. 300 gépelt oldal /illusztrációkkal együtt/.

A kézirat nyomdába adása: 1981. május

- 2./ A magyarországi műhely- és ipari kemence- leletkataszter adatfelvételi és nyilvántartó lapjainak megtervezése, régész és műszaki szakemberek bevonásával. 1981 első felében előkészítő megbeszélések iparáganként: /kerámia és téглаégetés, vas- és fémolvasztás és feldolgozás, üveggyártás/. Az adatlapok tervezetének megvitatása 1981. év harmadik negyedében.

- 3./ Iparrégészeti Tájékoztató időszakonkénti megjelentetése az iparrégészeti kutatások szervezésére. Szerkesztő: Gömöri János, kiadó: Éri István.

- 4./ Tudományos kutatások az iparrégészet tárgykörében:

- a./ Ipari kemencék feltárása. Albeker Mária /Országos Műszaki Múzeum/ mészégetők, Gömöri János /Liszt Ferenc Múzeum Sopron/ vasolvasztók /Nemeskér/.
- b./ Geofizikai kísérletek régészeti leletek felkutatására, Verő József /MTA Geofizikai Kutató Intézet, Sopron/ /Nemeskér/
- c./ Fizikai kormeghatározási kísérletek. Benkő Lázár /MTA Izotóp Intézet, Budapest /Nemeskér/
- d./ Anyagvizsgálatok. Kisházi Péter /Bányászati Kutató Intézet;/ Lenin Kohászati Művek Laboratóriuma.

- 5./ Anyagi kiadások: a 2. pontban foglalt adatlapok sokszorosítási költségeit és a 3. pontban foglalt tájékoztató előállítási költségeit fedezi a Művelődési Minisztérium Múzeumi Osztálya által folyósított TUKUFA támogatás.

A KÖRNYEZETVÉDELMI- ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS TANÁCS 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Kárpáti István tanszékvezető egyetemi tanár

Munkaértekezletek a Környezetvédelmi- és Tájhasznosítási Kutatási Főirány következő öt éves terve részleteinek megvitatására

Tudományos ülések:

Helye: Veszprém VEAB Székház vagy Keszthely, Agrártudományi Egyetem.

- 1./ Élővilág flórisztikai- és faunisztikai kutatása, természeteshez közelálló, félkultur- és kultur ökoszisztémák kutatása.
- 2./ Alkalmazott biológiai /mezőgazdaság, kertészet, erdőgazdaság/ kutatási feladatok.
- 3./ Vizi ökoszisztémák kutatási feladatai.
- 4./ Táj-kultúra, illetve a tájvédelem és tájépítés körébe eső, valamint a természeti értékek védelmével kapcsolatos kutatások. /Természetvédelmi Munkabizottság készíti elő/.
- 5./ Település- és városfejlesztési kutatások /Urbanisztikai Munkabizottság készíti elő/.
- 6./ Gazdasági, polgári jogi, államigazgatási jogi és nemzetközi jogi kutatások /a Jogi Szakbizottság készíti elő/.
- 7./ Munkahelyi környezetvédelem.

A Koordinációs Tanács ülései

1. Ülés

1981. február közepe, Veszprém, VEAB Székház

Napirend:

- 1./ Az 1980. évben díjazott környezetvédelmi jellegű pályadolgozatok bemutatása és alkalmazási lehetőségeinek megvitatása.
  - a./ Dr.Pfeifer Gyula, dr.Somogyi Antalné, Pfeiferné dr.Flóra Teréz: A vizi környezetvédelem és a kémiai szunyogirtás kérdései. Maradványanalitikai és bomlásvizsgálatok.
  - b./ Dr.Patkó Györgyné, Gimesi Mihály: Kommunális szennyviziszap hasznosításának és ártalmatlanná tételének feltételei és megoldási módszerei.
  - c./ Berki Tibor: A Bakony idegenforgalma.
- 2./ Tájékoztató a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Kutatási Főirány II. ötéves terve munkabizottsági előkészítéséről, megvitatásáról.
- 3./ A Természetvédelmi- és Urbanisztikai Munkabizottságok 1981. évi munkaterveinek ismertetése.

2. Ülés /VEAB-BIB-PAB közösen/.

1981. március eleje, Keszthely

Napirend:

- 1./ Tájékoztató a BIB V. ötéves terve tapasztalatairól, eredményeiről.
Előadók: Veszprém Megyei Tanács környezetvéd. titkár
Zala Megyei Tanács " "
Somogy Megyei Tanács " "
- 2./ VI. ötéves terv fejlesztési programja
Előadó: BIB főmérnöke
- 3./ Vegyes ügyek

3. ülés /PAB-al közösen/

1981. május hó második fele, Veszprém VEAB Székház előadóterme

Napirend:

1./ A Balaton kutatás újabb eredményei III.

- a./ Előadások
- b./ Referátumok
- c./ Vita

4. ülés /VEAB-OKTH közösen/

1981. szeptember, ATEK Mosonmagyaróvári Kar előadóterme

Napirend:

1./ A szigetközi bősi vizierőmű kiépítésével kapcsolatos változások a termőhelyben és a Szigetköz ökoszisztémáiban.

Előadó: dr.Czímber Gyula egyetemi docens
Korreferátumok

5. ülés

1981. november, Veszprém, VEAB Székház

Napirend:

- 1./ Tájékoztató a Kémiai és Jogi Szakbizottság Környezetvédelmi munkabizottságainak munkájáról.
- 2./ Az 1983. évi környezetvédelmi jellegű témák kiírásával kapcsolatos javaslatok.
- 3./ Az 1981. évi környezetvédelmi kutatási eredmények felmérésének előkészítése.

Urbanisztikai Munkabizottság

/Vezetője: Csuti János elnökhelyettes

A munkabizottság 1981-ben is arra törekszik, hogy hozzájáruljon a felmerülő urbanisztikai kérdések tisztázásához és a jelentkező problémák megoldásához.

A bizottság üléseinek rendje és
tématerve

1981. február: /1980-ról elmaradt/

1./ Műemlékvédelem és városépítés Veszprémben. Belső területek re-
organizációjának módszerei és megoldása.

Előadók: Baráth Etele és Koszoru Lajos építészmérnök a városrendezési tervének készítői.

2./ Városcentrum és a vár megtekintése.

Vezető: Maróti Rezső, Veszprém város tanácselnöke

3./ A munkabizottság 5 éves és éves tervjavaslata

Előadó: Csuti János, a munkabizottság elnöke

1981. május:

1./ A Velencei-tó országos üdülőkörzetté fejlesztésének indokai, feltételei és megvalósítása.

2./ A Velencei-tó megtekintése.

Előadó: a Velence-tavi Intéző Bizottság főtitkára.

1981. szeptember:

- 1./ Műemlékegyüttesek és a város, illetve a város és környezetének komplex tájhasznosítása Sopronban.

Előadó: Sopron Városi Tanács műszaki osztályvezetője

- 2./ Sopron város műemlékeinek és környezetének megtekintése.

Vezeti: Markó József Sopron város tanácselnöke

1971. november:

- 1./ Agglomerációs tervezés Szombathely-Kőszeg, illetve Szombathely-Vasszécsény vonatkozásában

Előadó: Bakos Béla VASITERV igazgatója

- 2./ Szombathely és környékének látnivalói

Bmutatja: Czinek Miklós Szombathely város tanácselnöke

Természetvédelmi Munkabizottság

/Vezetője: dr.Csapody István természetvédelmi felügyelő/

A VEAB Természetvédelmi Munkabizottsága az 1981. évre az alábbi részben helyszíni sétával összekapcsolt munkabizottsági üléseket tervez:

Márciusi ülés, Sopron

Téma: Fertő-tavi Bioszféra Rezervátum

Napirend:

- 1./ Tájékoztató a Fertő-tó Tájvédelmi Körzet, ill. a Fertői Bioszféra rezervátum helyzetéről, folyó és tervezett kutatásokról.

- 2./ A Fertő-táj flórája és a vegetációja.

Az 1-2. témák előadója: dr.Csapody I.

- 3./ A Fertő part talajfaunájára vonatkozó eddigi vizsgálatok

Előadó: dr.Loksa I. egyetemi docens, ELTE

- 4./ Fertő-parti Collembola-fajok.

Előadó: Traser György aspiráns, EFE

- 5./ A Fertő avifaunája.

Előadó: Kárpáti László bizottsági tag, tud.munkatárs, EFE

Délután: bejárás

Felelős: dr.Csapody István a munkabizottság elnöke

I. negyedévben elkészül a munkabizottság tagjainak teljes publikációs jegyzéke 1981. január 1-i állapot szerint. Összeállítja a munkabizottsági tagok adatszolgáltatása alapján a munkabizottság elnöke.

Májusi ülés, Fenyőfő

Téma: Erdei és homoki ökoszisztémák Fenyőfőn.

Napirend:

- 1./ A terület általános ismertetése
Előadó: Moór Gyula munkabizottsági tag
- 2./ Botanikai értékek.
Előadó: dr.Majer Antal professzor, távollét esetén Galambos István munkabizottsági tag
- 3./ Zoológiai értékek.
Előadó: dr.Tóth Sándor muzeumigazgató, Zirc, a munkabizottság meghívott vendége
- 4./ Bauxitművelés
Előadó: a Bányaműszaki Felügyelőség felkért előadója

Délután helyszíni bejárás.

Felelős: Galambos István muzeológus, munkabizottsági tag, Zirc.

II. negyedévben a VEAB Közleményei számára a munkabizottság elnöke elkészíti a "Magyarország védett növényfajai" című, többéves előkészítő munka után az OKTH-ban általa elkészített publikáció átdolgozott, publikálatlan anyagát.

3. Juliusi /vagy augusztusi/ ülés Zánka

Téma: Az Uttörőváros környezetvédelmi tábora és problémái.

Szervezés: A VEAB környezetvédelmi Munkabizottságaival közösen

Napirendje:

- 1./ Környezetvédelmi tájékoztató
Tartja: Mikusné dr.Nádai Magda
- 2./ A vízszennyeződés balatoni problémái
OKTH és VIZIG területi szerveinek tájékoztatója, eddigi vizsgálati eredmények
- 3./ Eutrofizáció a Zánkai-öbölben. Általában a Balaton Eutrofizációja
Felkért előadó: dr.Kárpáti I., a Koordinációs Tanács elnöke
- 4./ Szabadon hagyott téma. Ellátásáról a Környezetvédelmi Munkabizottság gondoskodik.

Délután tájékoztató bejárás.

Felelős: dr.Szabó István, a munkabizottság titkára

4. Októberi ülés, Veszprém

Téma: Veszprém zöldövezeti terve és az urbanizáció.

Szervezés: A VEAB Urbanizációs Munkabizottságával közösen

Napirendje:

- 1./ Veszprém város zöldövezetei és a fejlesztési tervek
Veszprém város Tanácsának Műszaki Osztályától felkért előadó
- 2./ Kertészeti elvárások és természetvédelmi érdekek
Előadó: Mesterházy Tihamér OKTH kertészeti főelőadó
- 3./ Modern várostervezés
Előadónak javasolva: Csuti János munkabizottsági elnök

4./ Szabadon hagyott téma.

Ellátásáról a Környezetvédelmi Munkabizottság gondoskodik.

Délután helyszíni vizsgálat

Felelős: dr.Szabó István a munkabizottság titkára

Indoklás:

A témák kiválasztásakor a munkabizottság arra törekedett, hogy egyrészt időszerű megoldásra váró kérdéseket tüzzön napirendre, másrészt a munkabizottság tagjai egyéni kutatási eredményüket nyilvánosságra hozhassák. Figyelembe vettük a VEAB elnökségének azt a kívánságát is, hogy a VEAB egyes munkabizottságai szorosabb együttműködést alakítsanak ki.

A VI. ötéves terv további, 1982-1985 közötti időszakában - egyelőre időrend nélkül - az alábbi helyi vagy tematikus kérdések látszanak időszerűnek:

- 1./ Szigetköz a tájrendezés előtt /Mosonmagyaróvár/
- 2./ A Bakony természeti értékei /Zirc/
- 3./ Erdei ökoszisztémák és erdőgazdálkodás /Veszprém/
- 4./ Modellek városi agglomerátumok környezetvédelmi tervezéséhez /Sopron, Szombathely, Pécs/
- 5./ Kisbalaton környezet- és természetvédelme /Keszthely/
- 6./ Alpokalja Természeti Képe. Kutatási beszámoló /Szombathely/
- 7./ A Balatonfelvidék ÉK-i üdülő-agglomerátuma /Tihany/
- 8./ A Keszthelyi-hegységben végzett kutatások eredményei és természetvédelmi hasznosításuk /Keszthely/
- 9./ A növényvilág indikátorszerepe a levegő tisztaságvédelmében /Tatabánya/
- 10./ Az Őrség TK értékei és kezelésük. Kutatásaink és az eddigi eredmények /Őrszentpéter/
- 11./ Herbicidek és műtrágyázás védett területeken /Mosonmagyaróvár/
- 12./ Védett növényfajok szaporítási kísérleteinek tanulságai /Sopron/
- 13./ Arborétumok szerepe a génrezervációban /Kámon/
- 14./ Szentgyörgyhegy ürügyén geológiai értékeink védelméről /Keszthely/
- 15./ Hidrológiai változások következményei /Öntésmajor, Hanság/
- 16./ Tájidegen állat- és növényfajok természetvédelmi vonatkozásai /Fertő/
- 17./ Kutatások a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben.
- 18./ Beszámoló a MAB 8. és 5. projekt keretében folytatott hazai és osztrák kutatásokról.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG 1981. évi munkaterve

/Vezetője: dr.Szántó András igazgató/

Egy szerkesztő bizottsági ülést tervezünk 1981. I. félévében, valószínűleg március hó folyamán.

1981-re tervezett kiadványok:

- VEAB Értesítő 1981. I. szokásos félévi
- VEAB Értesítő 1981. II. "Malignus Lymphoma"
- VEAB Értesítő 1981. III. szokásos félévi
- 16. Monográfia. A Balaton kutatás újabb eredményei II.
- 17. Monográfia. A karsztbauxit prognózis tudományos alapjai.

Egyéb kiadványok:

VEAB-BIB Idegenforgalom-környezetvédelem körében
A bányászat mechanikai rendszere II-III. kötet
PAB-VEAB kiadvány a Dunántul. településtörténetéről
Erdő- és víz témakör /Erdészeti Szakbizottság/
VEAB-OK közös kiadvány
VEAB-Szombathelyi TK közös kiadvány. Tud. közlemények

SZEMÉLYI HÍREK

KINEVEZÉSEK

- Dr.Dudich Endrét 1981. január 1. hatállyal dr.Fülöp József, a Központi Földtani Hivatal elnöke a Magyar Állami Földtani Intézet tudományos főmunkatársává nevezte ki, három éves igazgatóhelyettesi megbízással.
- Dr.Kapolyi László akademikust a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1981. január 1-i hatállyal ipari minisztériumi államtitkárrá nevezte ki.
- Dr.Köves Gyula üzemszervezési főosztályvezetőt a Nehézipari Műszaki Egyetem rektorhelyettese kinevezte a NME Bányamérnöki Kar Bányaiipari Gazdasági mérnöki szak Állami Vizsgáztató Bizottságának tagjává.
- Takács Miklós-t a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár igazgatóját a művelődési miniszter 1980. szeptember 1-i hatállyal a szombathelyi Tanárképző Főiskola címzetes főiskolai docensévé nevezte ki.
- TORNYOS FERENC-et az OKGT vezérigazgatója 1981. január 1. hatállyal a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár igazgatójává nevezte ki.

KITÜNTETÉSEK

- Dr.Árva Péter-nek a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1980.XI. 7-én a "Munka érdemrend" ezüst fokozata kitüntetést adományozta.
- Horváth Ottóné-nak a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1980.XI. 7-én a "Munka Érdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.
- Nigó Józsefné-nek a Hazafias Népfront városi elnöksége "Kiváló Társadalmi Munkás" kitüntetést adományozott.
- Dr.Szücs Zsuzsanná-nak a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1980. XI. 7-én a "Munka Érdemrend" arany fokozata kitüntetést adományozta.
- Dr.Tamás Ferenc az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztertől "Kiváló Munkáért" kitüntetést kapott.

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTÉSEK

- Dr.Bartha László-t a TMB "Hamumentes detergens-diszpergens hatásu motorolaj adalékok vizsgálata" című disszertációja alapján a kémiai tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Buzási György-öt a TMB "Ischaemiás szivbetegségek falun élő lakosságban" című disszertációja alapján az orvostudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Gróf József-et a TMB "Approximatio kérdések vizsgálata nemkorlátos halmazokon" című disszertációja alapján a matematikai tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Iváncsics János-t a TMB "Kísérletek az ivarspecifikus sperma előállítására és felhasználására a szarvasmarhatenyésztésben" című disszertációja alapján a mezőgazdasági tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Jäger Idá-t a TMB "A gyakorlat marxista megértésének jelentősége az esztétikában" című disszertációja alapján a filozófiai tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Mátyás Csabá-t a TMB "Hazai erdeifenyő állományok öröklődő növekedési tulajdonságainak vizsgálata" című disszertációja alapján a mezőgazdasági tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Megyeri Mihály-t a TMB "A feltöltéses nyomásemelkedés-mérési eljárás kidolgozása és üzemi bevezetése" című disszertációja alapján a műszaki tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Nagy György-öt a TMB "A dinamikájának szerepe ribiszke dugványgyökereztetése során" című disszertációja alapján a mezőgazdasági tudományok kandidátusává nyilvánította.
- Dr.Szántó András-t a TMB "A tüdőrák röntgenernyőképes szűrésének hatásfok elemzése" című disszertációja alapján az orvostudományok kandidátusává nyilvánította.

MUNKATÁRSAINK MEGJELENT KÖNYVEI

- Dr.Czímber Gyula: A somkoró. Melilotus MILL /Magyarország kultúrflórája III. kötet 4. füzet/ Akadémiai Kiadó, 1980. 134 l. 40. ábra.
- Dr.Csapody István: Erdő mező növényei. /Társszerzők: dr.Csapody Vera és dr.Jávorka Sándor/ Mezőgazdasági /Natura/ Kiadó, 1980.

- Kertész Károly:** Az állományépítés kérdései a középfoku közművelődési könyvtárakban. Országos Széchenyi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertan Központ. Budapest, 1979. NPI. 47 l. 24 cm.
- Dr.Krutsay Miklós:** Szövegtani technika. Medicina, Budapest, 1980. 202. old.
- Dr.Majer Antal:** A Bakony tisztafása. Akadémiai Kiadó, 1980. 373 l.

**TÁVLATI TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK TERÉN ELÉRT EREDMÉNYEK
JUTALMAZÁSA 1980-ban**

Jutalmazásban részesültek az alábbi VEAB tagok:

Országos szintű kutatási főirányok
Magyar Tudományos Akadémia

Az életfolyamatok szabályozásának mechanizmusa /bioreguláció/

Dr.S.Rózsa Katalin

1. "Analysis of the neural network regulating the cardio-renal system in the central nervous system of *Helic pomatia* L."
2. "Heart regulatory neural network in the central nervous system of *achatina fulica* /Férussac/ /Gastropoda: Pulmonata"

Jutalom: 7.000.- Ft

Nehézipari Minisztérium
Biológiailag aktív vegyületek kutatása

Dr.Nádasy Miklós, dr.Nagy Bálint, Varga László, Enisz János, dr.Kovács Magda, Tüske Márton, dr.Matolcsy György

"PIREB: Egy új hazai kísérleti gombaölőszert"

Jutalom: /Egyenlő megosztásban/ 28.000.- Ft

Oktatási Minisztérium

Dr.Celler Zsuzsanna

"A tanulási forrásközpontok /Működésük, kialakításuk és hatásuk a tanítási-tanulási folyamatra"

Jutalom: 5.000.- Ft

Tárcaszintű kutatási főirányok

Magyar Tudományos Akadémia

A számítástechnikai kutatások és alkalmazásaik

Virág Tibor

"Az áramlástanilag lineáris vegyipari berendezések matematikai modelljeinek egységes kezelése"

Jutalom: 7.000.- Ft

Az ember és természeti környezetének védelme
/bioszféra/

Dr.Pfeifer Zsuzsanna

"A települési szilárd hulladék elhelyezésének és hasznosításának környezetvédelmi aspektusai"

Jutalom: 8.000.- Ft

Dr.Biró Péter

"Human impacts on biomass, population size yield-perrecruits of asp /Aspius aspius L./ in Lake Balaton"

Jutalom: 5.000.- Ft

Petrolkémiai kutatások

Galamb Vilmos, Pályi Gyula, Horváth István Tamás, Váradi Gyula

"Homogénkatalitikus karbonilezési reakciók /szénbázison is hozzáférhető petrolkémiai reakciók kutatása".

Jutalom: Galamb Vilmos	5.000.- Ft
Pályi Gyula	8.000.- Ft
Horváth István Tamás	5.000.- Ft
Váradi Gyula	<u>6.000.- Ft</u>
Összesen:	24.000.- Ft

Országos Vízügyi Hivatal

Csatornázás és szennyvizeztisztítás

Dr.Nagy Zoltán, Kovács Attila, Rauschenberger Jenő

"Az "Air-lift" levegőztető és alkalmazása a szennyvizeztisztításban"

Jutalom: /Egyenlő megosztásban/ 24.000.- Ft

RÉSZVÉTEL TUDOMÁNYOS EGYESÜLETEKBEN

- Dr.Czímber Gyulá-t** a biológiai tudományok kandidátusát az 1981-85. évekre megválasztották az MTA Tudományos Minősítő Bizottság Általános Biológiai Szakbizottsága és a Biológiai Tudományok Osztálya Botanikai Munkabizottsága tagjának. Az Ember és a Bioszféra /Man and the Biosphere/ nemzetközi program Magyar Nemzeti Bizottsága /3. projekt/ tagjává választották.
- Dr.Csapody István** természetvédelmi felügyelőt az alábbi nemzetközi szervezetekben bízták meg Magyarország képviselőjeként: International Union for Conservation of Nature and Natural Resources /IUCN/ Threatened Plants Committee, Európai Nemzeti Parkok és Parkerdők Szövetsége /FNNPE/, Középeurópai Flóratérképezés Szervező Bizottsága. Az 1981-85. évekre megválasztották az MTA Biológiai Osztálya és az OKTH közös Természetvédelmi Bizottsága, és az MTA MFM Erdészeti Bizottság Környezetvédelmi és Ökológiai Albizottsága tagjának. Az Ember és Bioszféra /Man and the Biosphere/ nemzetközi program Magyar Nemzeti Bizottsága /8. projekt/ tagjává választották.
- Dr.Déri Mártá-t** a kémiai tudományok doktorát az 1981-85 évekre megválasztották az MTA Kémiai Osztálya keretében működő Szilikátkémiai Munkabizottság elnökévé és a Műszaki Kémiai Bizottság tagjává. A Szilikátipari Tudományos Egyesület XII. Küldöttközgyűlésén az Egyesület társelnökévé választották.
- Dr.Rónai Ferenc** egyetemi tanárt az 1981-85 évekre az MTA Tudományos Minősítő Bizottság Gépész-Kohász Szakbizottsága tagjai közé választotta.
- Dr.Sáringer Gyulá-t** a mezőgazdasági tudományok doktorát az 1981-85. évekre a Magyar Tudományos Akadémia Növényvédelmi Bizottsága tagjává, a Tudományos Minősítő Bizottság Növénytermesztési Szakbizottsága tagjává, a Magyar Biológiai Társaság Ökológiai Szakosztálya vezetőségének tagjává, valamint a Magyar Rovartani Társaság elnökévé választották.
- Dr.Tamás Ferenc-et,** a kémiai tudományok doktorát az 1981-85. évekre megválasztották az MTA Kémiai Tudományok Osztálya keretében működő Szilikátkémiai Munkabizottság és a Szilárdtestkémiai Munkabizottság tagjává. A Szilikátipari Tudományos Egyesület XII.Küldöttközgyűlésén az Egyesület Országos Elnökségének tagjává választották.

KÜLFÖLDI TANULMÁNYUTAK, RÉSZVÉTEL KÜLFÖLDI KONFERENCIÁKON

- Hédai Lajos tudományos munkatárs 1980. október 20-24 között részt vett a 9. Nemzetközi Elektrotermiás Kongresszuson Cannes-ban. A kongresszuson előadást tartott a plazmák tulhevitett fémkarbidoldvadékokban lejátszódó redukcióiról.
- Dr.Macher Frigyes főmetallurgus 1980. szeptember 8-12 között NDK-ban tett tanulmányutat az Öntődei Vállalat megbízásából Lipcse-Schönheiderhammer-ben.
- Dr.Méhes Károly az orvostudományok doktora az alábbi nemzetközi konferenciákon tartott előadást:
Az Európai Humángenetikai Társaság Kongresszusa, Dubrovnik, 1980. október 6-8:
Méhes, K., Bajnóczky, K.: Early centromere division: analysis of G-banded human chromosomes and family investigations.
Az NDK I. Humángenetikai Kongresszusa, Neubrandenburg, 1980. november 9-13.
Meggyessy, Veronika, Révhelyi, Mária, Méhes K.: Minor Missbildungen bei geistig retardierten Kindern.
"Wachstum und Entwicklung" symposium, Leipzig, 1980. november 13-14.
Méhes, K.: Fetales Wachstum bei Chromosomenaberrationen
- Dr.Rónai Ferenc egyetemi tanár az alábbi nemzetközi konferenciákon tartott előadást:
CIGR II. Nemzetközi Konferencia, Gödöllő, 1980.aug.:
"The creep of wood product as an orthotropic fibre material"
"Fa az építőipari szerkezetekben c. nemzetközi Symposium, Bratislava-Kocovce, 1980. szept.:
"Die Berechnung der Formänderungen mit Deformationsfläche bei langzeitiger Biegung"
A Komplex fahasznosítás alapkutatásaival foglalkozó III. Nemzetközi Symposium, Tharandt-Grillenbourg, 1980. szept. 28. - okt. 5.
"Das Kriechen von Holzspanplatten und Holzspanplatten".
- Dr.Sáringer Gyula a mezőgazdasági tudományok doktora a Kulturális Kapcsolatok Intézetének ösztöndíjával 1980. október 22. és november 7. között Görögországban tett tanulmányutat, ahol a következő intézményeket látogatta meg: School of Agricultural Sciences os Athens, Athen; Benaki Phytopathological Institut., Kiphissia és Faculty of Agridulture and Forestry University of Thessaloniki, Laboratory of Applied Zoology and Parasitology, Thessaloniki.
- Dr.Tóth Ferenc mérnök biológus a Csehszlovák Akadémia Botanikai Intézet Algológiai Szekciója és a Limnológiai Társaság szervezésében a XII. Algológiai Nyári Iskola-n Pozsonyban, 1980. május 5-7-ig algológiai szakmai továbbképzésen vett részt.

Dr.Várkonyi Péter

főorvos az 1980. szeptember 25-27 között Budapesten megrendezett nemzetközi "Duna Symposiumon" az alábbi referátummal vett részt:
Szilágyi, A., Várkonyi, P., Gulyás, J.:
"Psychiatrische Krankheitsbilder von Alkoholiker im Komitat Fejér in Ungarn"

Dr.Csapody István

természetvédelmi felügyelő 1980-ban az alábbi külföldi tanulmányutakon vett részt: június 13-20 Szlovákia /Magas Tátra Nemzeti Park és Szlovák Paradicsom/ július 25.-augusztus 16.: NSzK /Sauerland, Winterberg, Hohe Venn, Rajna-vidék, Mainz, Würzburg, Nürnberg, München és Ausztria: /Salzburg, Totes Gebirge/ október 1-7: Ausztria: Steiermark. Grazban két előadást tartott. Egyet a Grazi Egyetem Növényélettani Tanszéke szemináriumán "A környezet- és természetvédelem Magyarországon. Természetvédelmi értékeink" címmel. Másikat a Naturwissenschaftliche Verein für Steiermark szekcióülésén "Nyugadunántul florisztikai és ökológiai növényföldrajza" címmel

KÖNYVISMERTETÉSEK

Dr. Bakács Tibor - dr. Szentgyörgyi Rezső: Környezet - jog - felelősség /VEAB Monográfiák 13. kötet/.

A magyar és a szocialista országok jogirodalmában első olyan monográfia terjedelmű tanulmány, amely a környezeti jelenségekkel kapcsolatos jogi felelősség tartalmát elemzi, és a környezeti károk térítésével kapcsolatos magyar jogfejlődést részletesen bemutatja, bevetően olyan alapvető fogalmak tisztázására törekszik, mint például a környezet a kár, a környezeti kár, a környezetvédelmi jog és helye a jogrendszerben.

A fogalmak tisztázását logikai sorrendben azon jelentős összefüggések elemzése követi, amelyek a környezet védelmének természettudományos és társadalomtudományi eszközrendszere között léteznek, illetőleg egyrészt a közgazdaságtudomány és gazdaságpolitika, másrészt a jogalkotás és jogalkalmazás kapcsolatában jelentkeznek.

A környezeti jelenségek elemzésénél nélkülözhetetlen interdiszciplináris és komplex szemlélet megkívánja, hogy a különböző tudományterületek fogalomrendszere azonos legyen. Ennek a jogtudomány vonatkozásában többek között az a következménye, hogy a környezeti kár értelmezésénél és a kártérítés szabályozásánál nem engedhető meg semmi fajta másutt nem ismert és nem létező jogi fikció, "sui generis" jogi kárfogalom, az "als ob" tegyünk, úgy mintha "filozófiának akár akaratlan becsempészése a környezetvédelmi jogba, hanem ezzel éppen ellentétben a makro-, mezo- és mikrokörnyezetben egyaránt tökéletes összhangban kell lenni a kapcsolódó tudományterületek fogalomrendszerével és a felelősségi jog történeti fejlődésében kialakult törvényszerűségekkel és kategóriákkal.

A tanulmány áttekintést ad az államok által létrehozott jogrendszer összetett környezetvédelmi mechanizmusa eszközrendszeréről, az ökológiai felelősség formáiról.

Ennek keretében foglalkozik az államigazgatási jogi, a gazdasági jogi, a munka- és szövetkezeti jogi, a szabálysértési és büntető jogi, valamint a nemzetközi jogi felelősség szabályaival.

A tanulmány lényegét a környezeti károk térítésével kapcsolatos magyar civilisztikai jogalkotás és joggyakorlat áttekintése jelenti. A joggyakorlatot illetően a tanulmány a Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlatára támaszkodik.

A hatályos magyar jogból kiemeli a Polgári Törvénykönyv 345. §-t, amely minden korlátozás nélkül rendeli alkalmazni a tárgyi felelősség szabályait a környezeti károk térítésére.

Foglalkozik a tanulmány a környezet védelmét szolgáló szerződéses felelősségi formával, a biztosítással is, és progrosztikusan a különböző felelősségi rendszerek, így a doliktuális vagy a tárgyi felelősség rendszer és a kontraktuális felelősségi forma kombinált alkalmazásában látja a megoldást, a környezet és benne az ember védelmét.

Befejezésként a szerzők a jogalkotás számára tesznek több javaslatot a környezeti károk térítésének tényleges érvényesíthetőségével kapcsolatosan.

Az 1980. októberében 500 példányban kiadott monográfia három hónap alatt elfogyott.

Majer Antal: "A Bakony tiszafása" című művének bemutatása.

A szerző több évtizedes, sokoldalú kutatómunka alapján 373 gépelt oldal terjedelemben, 141 ábrával, illusztrálásával, valamint 89 táblázat tételes adataival alátámasztva, az Akadémiai Kiadó kiadásában jelentette meg 1980-ban a "Bakony Tiszafása" című művét.

A mű egyik legsokoldalúbb és legrészletesebb, tiszafáról /Taxus baccata/ készült monográfia Európában. Bár sok szerző foglalkozik a tiszafa bemutatásával, mégis azt mondhatjuk, hogy az ismeretek legteljesebb foglalatát Majer Antal könyvében találjuk meg.

A szerző előszavában megemlíti, közel félévszázada már, hogy először találkozott tiszafával. Kutatómunkája visszanyulik az 1944-es évbe, amikor a Közép-Európa legjelentősebb tiszafás állománya termőhelyére Szentgálra került erdőmérnöki munkakörbe és ez időtől kezdve ennek a fenyőfajnak és termőhelyének monografikus feldolgozásának szentelte jelentős munkaidejét. A munka a címnél lényegesen többet mond, mert hiszen nemcsak a bakonyi tiszafásra vezet el bennünket, bemutatva annak természettudományos értékét és szépségét, hanem a növényt, illetőleg társulásait részletekbemenően tárgyalja a szakirodalom széleskörű áttekintése, kritikai értékelése és saját kutatásai alapján a következő fejezetek szerint:

- I. A tiszafa növénytani jellemzői
- II. A bakony-szentgáli tiszafás termőhelyi tényezői
- III. A szentgáli erdők és a tiszafás történeti vonatkozásai
- IV. A bakonyi tiszafában gazdag és tiszafás-bükkösök növénytársulási jellemzése
- V. A bakonyi tiszafás növényföldrajzi jellemzése. Kapcsolata Európa és más földrészek tiszafásaival
- VI. Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem feladatai a szentgáli tiszafásban
- VII. A tiszafa szerepe a diszkertészetben. Nygyfáink.

A röviden bemutatott mű széles nemzetközi érdeklődésre tart számot. Meggyőződéssel javaslom idegennyelvű kiadását az Akadémiai Kiadó, vagy más tudományos művek kiadásával foglalkozó kiadó részéről.

EGYEBEK

Dr.Sztankó János kandidátus, a Filozófia-Szociológia Munkabizottság elnöke, 1981. február 1-től 5 hónapos tanulmányutra a Szovjetunióba utazott. Távollétében minden munkabizottsági kérdéssel Baráth József-hez, a munkabizottság titkárához kell fordulni /cime: Veszprém, Schönherz Zoltán u. 1/A. 8201/.

TÁJÉKOZTATÓ

Munkatársaink figyelmét az alábbiakban hívjuk fel a leadott közlemények tartalmának és külső formájának egységesítése céljából:

Tartalmi célkitűzések

1. A közlemények témájának kidolgozására vonatkozóan kérjük munkatársainkat, hogy mondanivalóikat tömören fogalmazzák. Mellőzzék az öncélú történeti áttekintést, az általános bevezetést, illetve ezeket csak a cikk megértéséhez és az eredmények kiértékeléséhez okvetlenül szükséges terjedelemben adják meg. Ennek megfelelően kérjük, hogy közleményeik ne haladják meg a 8-10 gépelt oldalt.

2. A közlemények tartalmáért és publikálhatóságáért a szerzők felelősek.

3. A közlemények végén kérjük tüntessék fel, hogy az irodalmi és saját anyagok összegyűjtését mikor zárták le.

Kézirat

Alaki előírások. A kézirat 30 soros, soronként 60 leütéssel /betű + köz/ készüljön, minden kéziratlapnak csak az egyik oldalára szabad írni.

Cimoldal. Főcím az oldal felső részének közepén tiszta nagy betűkkel/, aláhuzva, alatta középen a szerző, vagy szerzők neve, egymás mellett. Az utónév jobb felső részén csillag/-ok/, a munkahelyet feltüntető lábjegyzetre való utalás céljából. Kérjük, hogy a közlendő sorrendben adják meg a szerző és társszerzők nevét. /Tudományos minősítését, munkahelyi beosztást nem közlünk/. A cimoldal alján /lábjegyzet/ a fentieknek megfelelő sorrendben tüntetendő fel a szerző és a társszerzők munkahelye.

A főcím után két sor kihagyással kezdjük az szöveget.

Cimek. 1. rendű cím középen egyszer aláhuzva, 2. rendű cím sorba zárva, egyszer aláhuzva.

Ábra- és táblázathivatkozások. Az ábrákat és táblázatokat arab számmal kérjük ellátni és azokra a szövegben minden esetben hivat-

kozni kell. Mellőzzük a felesleges "számu" szócska rövidítését /pl. 1. sz. táblázat/. Az ábra- és táblázathivatkozások helyén, azokat a kéziratoldal bal margóján ismételjük meg és a táblázathivatkozást kék, az ábrahivatkozást piros írónnal keretezzük be.

Képletek. A kézzel írt, szöveg között levő képletekre különös figyelmet kell fordítani. Bonyolult képleteket célszerű jól olvasható kézírással beírni. /Szabályos betűkkel berajzolni/. A közleményben alkalmazott képletek, betűjeleinek értelmezését külön lapon soroljuk fel, és ezzel elkerüljük a szövegben való ismétlést. A képletek, egyenletek közül csak azokat számozzuk meg /jobb oldalon sorszámmal/, amelyekre a szövegben a sorszám megjelölésével később hivatkozunk.

Irodalmi hivatkozások. A hivatkozás helyén zárójelbe zárt, pont nélküli szám. Több hivatkozás esetén az egyes számokat ne tegyük külön-külön zárójelbe, hanem vesszővel válasszuk el egymástól.

Irodalomjegyzék. Az irodalomjegyzéknek tartalmaznia kell az idézett mű alább felsorolt bibliográfiai adatait a következő sorrendben:

A szerző családnéve és utónévének kezdőbetűje. Az utónév kezdőbetűje után pontot; ha nem magyar a szerző, az utónév előtt vesszőt kell tenni. Kettőnél több szerző esetén az utónév közlése elmaradhat és a családnéveket nagy kötőjellel kapcsoljuk össze. Az utónév után kettőspontot kell tenni.

A szerző feltüntetése nélkül megjelent, vagy ismeretlen szerző által írt munka esetén a szerző neve helyére az Anon. rövidítést írjuk.

Ha valaki nem szerzője, hanem szerkesztője pl. egy gyűjteményes kötetnek, akkor ezt a név után /a kettőspont előtt/ zárójelbe tett /Szerk./ kiegészítéssel jelöljük.

Könyv esetén ezután következik a mű címe. Idegen nyelvű könyv eredeti címét kell közölni. Ezt követi a kiadó /utána vessző/, a megjelenés helye és a kiadás éve /utána pont/, egyéb adatok /kötet oldalszám./

Folyóirat esetén a szerző vagy szerzők neve után a folyóirat címe /ha van, akkor elfogadott, rövidített címe/ következik. Utána az alábbi adatokat kell megadni: a folyóirat kötetszáma, vagy évfolyam száma /aláhuzva, utána vessző/ oldalszám /adott esetben től-ig oldalszám is megadható/, utána zárójelben a folyóirat megjelenési éve.

Egyes folyóiratok és a napilapok az évfolyamon belül minden számban újra kezdik l-től az oldalszámozást. Ilyen esetben a kötetszám után feltétlenül meg kell adni a folyóiratszám sorszámát /füzettszámot/ is, a végén zárójelben pedig az évszám mellett a hónap, illetve napilap esetén a nap megjelölését is.

Példák:

Knight, L.B. - Childers, A.G.: J.Chem.Phys. 73, 4198-4202 /1980/
Nyers R. - Tardos M.: Valóság 24, 3. szám, 9-19 /1981. márc./
Bánki A.: Magyar Hírlap 14, 39. szám, 6 /1981. febr. 15./

Angol nyelvű címekben csak azokat a szavakat írjuk nagy kezdőbetűvel, amelyeket az angol nyelvtan szabályai szerint úgy kell írni. /Nem az összes "jelentős" szavakat./

Cirill betűs /pl. bolgár, szerb, mongol, orosz, ukrán/ neveket és címeket betű szerinti /könyvtári/ latinbetűs átírásban adunk meg. /A "kemény jel" a bolgárban: ђ, az oroszban: " ; a lágy jel az oroszban: ' az e az oroszban: e /nem je/, a cirill i az ukránban: ü/.

Gyűjteményes kötetben megjelent írásra való hivatkozás példája: /In:/

Földes É.: II. Rákóczi Ferenc oktatáspolitikája. In: Mészáros I. /Szerk.: Tanulmányok a magyar nevelésügy XVII-XX. századi történetéből. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980. 41-58.old.

Nehezen hozzáférhető publikációra való közvetett hivatkozás példája: /Idézi:/

Nyulas F.: Az Erdély országi orvos vizeknek bontásáról közönségesen. Szerző kiadása, Kolozsvár 1800. Idézi: Szabadváry F. - Szőkefalvi Nagy Z.: A kémia története Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest 1972. 100-101. old.

A szövegben ritkított leírás nem lehet, aláhuzás lehet, ez a kurziválás jele.

Ha egymásra következő hivatkozásokban /pl. a 14. és a 15-ben a szerző és a mű is megegyezik, csak pl. az oldalszám tér el, akkor csak az első esetben írjuk ki az összes adatokat, a másodikban azt írjuk, hogy

15. Uo. 67. old.

Ha egy szerzőnek valamelyik műve az irodalomjegyzékben gyakran, de nem szigorúan egymás után fordul elő, eljárhatunk úgy, hogy összes bibliográfiai adatait csak az első előfordulásnál tüntetjük fel /mondjuk, ez legyen a 12. irodalmi hivatkozás/, a többinél a szerző neve után kettőspont, majd Id. mű és zárójelben az első előfordulás sorszáma - a mi esetünkben /12/ - és az eltérő kötet vagy/és oldalszám.

Példa

12. Barrow, G.M.: Chemia fizyczna. Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1971: 94. old.

15. Barrow, G.M.: Id. mű /12/ 298. old.

Ábracímek és ábraaláírások. Külön lapon készítendő el. Az ábrák szám- vagy betűjelzéseinek magyarázatát minden esetben az ábraaláírásban közöljük. A közlés módja: betű vagy szám /félzárójel, illetve pont nélkül/, aláhuzva, utána kisbetűvel kezdve a magyarázó szöveg, ezután pontosvessző, majd a következő betű, ill. szám stb.

Táblázatok. Külön lapon készítendő el. Cím középen kétszer aláhuzva, fölötte jobboldalt a táblázat száma egyszer aláhuzva. Kérjük, hogy a táblázat oszlopait külön bevonalazni és a fejrovatokban levő szöveget a mértékegységtől zárójel helyett vesszővel elválasztani sziveskedjenek.

Ábrák

Az ábrákat a szerkesztőség az egységesség céljából lemásoltatja, ezért méretarányos, vonalas ábrákat fogadhatunk csak el /ceruzarajz is megfelel/. Fényképek esetében lehetőleg kerüljük a reprodukciók közlését.

Az ábrákon minden felirat nagybetűvel kezdődjék. Diagramok, nomogramok, paramétereinek megnevezésétől a mértékegység rövidítését zárójel helyett vesszővel válasszuk el. Az ábrákon a jelmagyarázatot, ábracímet ne tüntessük fel /lásd: Ábracímek és ábraaláírások/. A magyarázó számok, ill. betűk után se pontot, se félzárójelet ne tegyünk ki. Kerüljük a diagramok vonalainak extrém jelölését, mert ezeket a nyomda az ábraaláírásban nem tudja kiszedni.

A mértékegységek jelölése

A mértékegységek használatára és jelölésére az 1976. július 1-én hatálybalépett 8/1976. /IV. 27./ MT számú kormányrendelet kötelező. Kérjük, hogy a kéziratokat ennek megfelelően sziveskedjenek elkészíteni. Külön felhívjuk a figyelmet a következőkre:

Az anyagmennyiség mértékegységének neve mól, jele azonban mol /rövid o-val/.

A származtatott mértékegységekben az alapmennyiségek közé szorzópontot kell tenni, pl.: $\text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-2}$.

A törvényes mértékegységekben megadott értékek után ezek más mértékegységekben kifejezett egyenértéke is feltüntethető.

Jelenleg kiadványokban már nem szerepelhetnek a következő mértékegységek: az angström, a barn, a karát, a mázsa, az erőkilogramm, a kilopond, az atmoszféra, a torr, a higanyoszlopmilliméter, a vízoszlop-milliméter, a kalória, a lóerő, a poise, a stokes, a curie, a rad és a röntgen.

Ha valamely alapegység, vagy külön névvel jelölt származtatott mértékegység mérőszám nélkül fordul elő a szövegben, akkor nem a jelét kell használni, hanem ki kell írni a nevét.

Az alábbiakban felsoroljuk a leggyakrabban használt mértékegységek sokszor hibásan irt nevének és jelölésének szabályos alakját:

Idő: másodperc: s; perc min; óra: h; nap: d /nem mp, p, ó, nap/.

Tömeg: gramm: g /nem gr/; dekagramm: dag /a hétköznapi használatban dkg is lehet/; kilogramm: kg; tonna: t /nem to/.

Erő: Newton: N /nem kilopond/.

Nyomás: pascal: Pa /nem at, vagy torr/.

Munka és energia: joule: J /nem kalória/

Hőmérséklet: kelvin: K /nem $^{\circ}\text{K}$ /; Celsius-fok: $^{\circ}\text{C}$ /nem $^{\circ}\text{C}^{\circ}$ /

Frekvencia: hertz: Hz vagy s^{-1}

Fordulatszám: Hz vagy s^{-1} /nem ford/s vagy ford/min/.

Hővezetőképesség: $W.m^{-1}.K^{-1}=J.s^{-1}.K^{-1}$

Hőátadási tényező: $J.s^{-1}.m^{-2}.K^{-1}$.

Felületi feszültség: $N.m^{-1}$

Dinamikai viszkozitás: $N.s.m^{-2}$ /nem poise vagy centipoise/.

Kinematikai viszkozitás: $m^2.s^{-1}$ /nem stokes/.

A vegyületek írásmódja

A vegyületek írásmódjára az új kémiai nomenklatura szabályai az irányadók. (Megjelent az MTA Kémiai Tudományok Osztályának Osztályközleményei 17. évfolyam 1-4. kötetében, valamint "A magyar kémiai elnevezés és helyesírás szabályai I., II." c. könyvben /Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972./)

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGÁNAK

1981. évi

PÁLYAZATI KIÍRÁSA

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK

Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók és kutató kollektívák.

A pályázaton eddig nem publikált, másutt be nem nyújtott, olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott téma eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A megyékkel közösen meghirdetett témák kidolgozása az adott megyére vonatkozzon. A pályázat jelíges. A pályázathoz zárt borítékban csatolni kell a pályázó nevét és pontos címét.

A pályázatot öt példányban ritkított sorokkal gépelve, A/4 formátumban kell beadni a Veszprémi Akadémiai Bizottság Titkárságához, 8201 Veszprém, Tolbuhin u. 37.

A tanulmányhoz egy-egy oldalas összefoglalót is kell csatolni, és a pályázónak meg kell jelölnie a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számbajöhető területeket, intézményeket, illetve üzemeket.

A pályázatok terjedelmét a Veszprémi Akadémiai Bizottság nem kívánja korlátozni.

A Bíráló Bizottság fenntartja a jogot, hogy a pályadíjakat megosszon, illetve visszatartsa, amennyiben megfelelő tudományos színvonalu mű valamelyik témakörből nem érkezne be.

Az 1981, 1982, szeptember 1-ig beküldendő pályázatok eredményhirdetésére minden évben a VEAB decemberi plénumán kerül sor.

MTA VESZPRÉMI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGA

A Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága a Közép- és Északdunántúlon folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére részben saját anyagi erőiből, részben az illetékességi területén lévő hat megye: Fejér, Győr-Sopron, Komárom, Vas, Veszprém és Zala megyei Tanácsai által rendelkezésre bocsájtott anyagi támogatás révén az alábbi témakörből hirdet pályázatot:

AGRARTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"A termelés hatékonyságával összekapcsolt munkadijazási rendszer kidolgozása mezőgazdasági termelőszövetkezetek, illetve állami gazdaságok részére a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A forgóeszköz gazdálkodás racionalizálását biztosító eljárások kidolgozása és értékelése a mezőgazdaságban a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A Balaton felvidék talajerőfenntartásának és növényvédelmének megszervezése tekintettel a környezetvédelemre"

"A gyepgazdálkodás szerepe a takarmánytermesztés fejlesztésében a VEAB területén"

"A komplex melioráció jelentősége adott tájegység növénytermesztésének tervezésében a VEAB területén"

"Az energiatakarékos hústermelés módszereinek kidolgozása és gazdaságosságának vizsgálata a VEAB területén"

"A juh hústermelés fejlesztésének lehetőségei a VEAB területén"

"A ketreces tartás fejlesztése a broiler előállításához a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

BIOLOGIAI SZAKBIZOTTSÁG

"Pusztuló dunántúli élőlények és fennmaradásuk biztosításának környezeti feltételei"

"A bakonyi vízfolyások faunája és az egyes fajok elterjedésének korlátai"

"A vektorok szerepe a növényi vírusok és a mikoplazmák terjesztésében"

"Az integrált védekezési módszer jelenlegi helyzete és a jövő kilátásai a növények védelmében"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"Valamely édesvízi társulások anyagforgalma a VEAB körzetében"

"Erdei ökoszisztémák rendszertani és ökológiai problémái a VEAB területén"

"Peszticidmentes vagy peszticid szegény védekezési módszerek kidolgozása erdő-, mező- és kertgazdasági kultúrák károsító ellen a VEAB területén"

"Virusmentes módszerek, különös tekintettel a meristema kultúrára és a hőterápiára a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Adott kulturnövény vagy földrajzi körzet gyomflórájának leírása és védekezési módszerek kidolgozása a VEAB területén"

"A gyomnövények és kulturnövények kompetíciójának tisztázása a VEAB valamely területén"

"Biológiai aktív ipari és mezőgazdasági vegyi anyagok és az élő szervezetek kölcsönhatásai a VEAB területén végzett kutatások tapasztalatai alapján"

"Egyes balatoni szervezetek táplálkozása és anyagforgalma"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

ERDÉSZETI SZAKBIZOTTSÁG

"A fahasználat helyzete és fejlesztésének lehetőségei a VEAB valamely területén"

"Az erdőművelés nehézségei és a kivezető ut /VEAB területi vonatkozásokkal/"

"Az erdészeti szaporítóanyag-termesztés új módszerei a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A szalagfűrészkes rönkfeldolgozás előnyeinek érvényesítése a szelvényárugyártás technológiájában a VEAB területén"

"A butoripargyártás érzékenysége a faalapanyagra a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Fahulladékok hasznosítása magas műszaki követelményeket és felületi minőséget biztosító összetett falemezipari szerkezetekben a VEAB területén"

"Szerkezeti megoldások kidolgozása a butoriparban, 19 mm-nél vékonyabb forgácslapok felhasználásához a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A környezet változásának hatása a vadgazdálkodásra a VEAB valamely területén"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

JOGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"Az államigazgatási munka korszerűsítésének és egyszerűsítésének eredményei és további feladatai 1965-1985. között A VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A Btk. gyakorlati alkalmazásának eddigi tapasztalatai a régió joggyakorlatának tapasztalatai alapján./A dolgozat a Btk. általános vagy különös részéről egyes jogintézmények vonatkozásában is elkészíthető/"

"Elhatárolási problémák a büntettek és vétségek, illetve a szabálysértést is megvalósító tényállások köréből a régió joggyakorlatának tapasztalatai alapján"

"Szabadon választott téma a környezet és a természet büntetőjogi védelme köréből a régió joggyakorlatának tapasztalatai alapján"

"A vízminőségvédelem szankciórendszerének szabályozása és a vízminőségvédelemre vonatkozó jogviszony célszerű alakításának lehetősége Észak-Nyugatlunántúli tapasztalatok alapján"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

KÉMIAI SZAKBIZOTTSÁG

"Kis energiaigényű elválasztási műveletek elsősorban nagy tisztaságú anyagok előállítására a VEAB területén"

"Új segédanyagok kifejlesztése importált segédanyagok kiváltására vegyipari technológiáknál, illetve vegyipari termékeknél, a VEAB régióban"

"Módszerek és eredmények a korróziós kutatások területén, új eljárások a korróziós károk csökkentésére a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Analitikai módszerek biológiailag aktív anyagok káros /pl. különlegesen toxikus/ szennyezőkomponenseinek meghatározására a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A műtrágyázás és termésminőség összefüggései a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"A mezőgazdaság kemizálásának ökonómiai vizsgálata a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Víz és/vagy talaj szerves, illetve szervetlen mikroszennyezőinek vizsgálata, a meghatározásukkal kapcsolatos módszerek és eredmények a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Új módszerek, illetve műszerek a környezetvédelem analitikájában, a levegő- és a vízszennyezettség vizsgálatában a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Lehetőségek és megvalósítások a műanyag hulladékok vagy más szerves hulladékok kémiai hasznosítása terén a VEAB régióban szerzett tapasztalatok alapján"

"Szájvízkezelő adalékok előállítása, vizsgálata és felhasználása kőolajtermékek gyártása és alkalmazása kapcsán a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak :

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

MUSZAKI SZAKBIZOTTSÁG

"Hazai bauxitkészletünk gazdaságos kitermelésének és felhasználásának távlati lehetőségei"

"Oxigénes konverteres acélgyártás maximális szilárd betét alkalmazásának műszaki-gazdasági lehetőségei"

"Energiatakarékossági megoldások adott üzemben, munkaterületen"

"A bányavidék környezete természetes radioaktivitásának tanulmányozása"

"Megoldások egy termelési hulladék hasznosítására /megvalósult vagy üzemkísérleti szintig eljutott javaslatok előnyben részesülnek/"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"Hulladékhasznosítási alapkutatások /alapkutatási részeredmény egy jelentős - legalább évi 10 e tonna mennyiségű vagy 10 millió Ft. értéknek megfelelő - hulladék hasznosításának előmozdítására/"

"A mélyművelésű új szénbányák vízmentesítésével kapcsolatban jelentkező karsztvizelvonás hatása és kiküszöbölése az érintett területek közműves ivóvizellátásnak vonatkozásában a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Mérési lehetőségek, elvek és azok alkalmazhatósága az öntvényminőség ellenőrzésében a VEAB körzetében szerzett tapasztalatok alapján"

"Városi közlekedés szervezése és irányítási módszereinek fejlesztése a VEAB területén"

"A megyeközpontok és az országos hálózat szállítási kapcsolatainak fejlesztése a VEAB körzetében"

"Számítógépes vállalatvezetési információs rendszer a közhasznú közúti közlekedésben a VEAB érdekeltégi területén"

"Melléktermék, vagy hulladék hasznosítási módszerek, eljárások kidolgozása, alkalmazása egy adott üzemben a régióban"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"Devizás orvosi készülékeket helyettesítő méréstechnikai eljárások vagy terápiás megoldások a VEAB területén"

"Az elhízás kliniko-patológiai következményei /VEAB területi tapasztalatok alapján/"

"Az idült alkoholizmus okozta egészségkárosodások /VEAB területi tapasztalatok alapján/"

"Az emlőrák morbiditási és terápiás kérdései a VEAB területén"

"A malignus lymphomák onko-pathológiája, klasszifikációja és kezelése a VEAB területén végzett vizsgálatok tükrében"

"A coagulopathiák epidemiológiája, genetikája, klinikopathológiája a VEAB területén végzett vizsgálatok tükrében"

"Korszerű rehabilitációs módszerek munkaképességjavító hatása /VEAB területi tapasztalatok alapján/"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"A szivizom infarctus praehospitális fázisának kérdése a VEAB területén szerzett tapasztalatok alapján"

"Valamely öröklött betegség egy vagy több megére vonatkozó feldolgozása a VEAB körzetében"

"Az aluminium feldolgozás egészségügyi ártalmai a VEAB körzetében"

"Valamely haematológiai betegség feldolgozása a VEAB területén"

"Az emlőrák epidemiológiai kérdései a VEAB területén"

"Valamely VEAB területi nagy kórház központosított rutin laborfunkciójának megszervezése és folyamatos működtetési problémái /gazdasági szempontokra kiterjesztve/"

"Valamely daganatos betegség ellátásának helyzete a VEAB területén"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak :

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS RENDSZERELMELETI SZAKBIZOTTSÁG

"A rendszerelmélet és új számítástechnikai-eredmények alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában a VEAB területén"

"Operációkutatási módszerek alkalmazása a közlekedés optimalis szervezésében a VEAB területén"

"Kis- és közepes méretű hazai számítástechnikai eszközök hardware és software fejlesztése hatékonyságuk fokozása érdekében a VEAB területén"

"Szervezeti tartalékok feltárása iparvállalatokban /módszerismertetés és gyakorlati megoldás/a VEAB területén "

"Az államigazgatást és az iparvállalatokat egyaránt szolgáló információrendszer szervezése a VEAB területén"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁG

"A régióban végbement szociális-struktúra változások a fel-
szabadulástól napjainkig, konkrét vizsgálatok alapján"

"Konkrét vizsgálatok, elemzések az életmód változások köréből"

"A hivatásra, pályaelettségre nevelés és pályaadaptációs vizs-
gálatok a középfoku iskolákban"

"A régió munkásművelődésének /énekkarok, könyvtárak, munkássaj-
tó, kulturegyesületek, önképző körök stb./ története"

"Az oktatástechnika és technológia elméleti vagy gyakorlati kér-
dései"

"Az MSZMP KB oktatáspolitikai határozata végrehajtásának tapasztalataiból"

"Regionális nyelvi vizsgálatok"

"Audio-vizuális ismerethordozók szakanyagának elkészítése és
alkalmazása a filozófia, a politikai gazdaságtan, a nemzetkö-
zi vagy a magyar munkásmozgalom története oktatásához /írás-
vetítő, transzparens, dia, film, video stb./"

"A közgazdasági szabályozó rendszerünk és a termelékenység össz-
szefüggése a vállalati tevékenység tükrében"

"A helyismeret és táj kutatás és a tájvédelem könyvtári eszközök-
kel történő segítésének lehetőségei, feladatai"

"A régió könyvtárai közötti együttműködés lehetőségei és felada-
tai a szakirodalmi ellátásban"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"A szocialista tudat helyzete és kialakulásának folyamata a
VEAB régió területén"

"A közművelődés helyzete, ellentmondásai, fejlődésének tenden-
ciái a VEAB régióban"

"Veszteségforrások módszeres feltárása a VEAB régió valamely
vállalatánál"

"A könyvtárak lehetőségei és feladatai az általános- közép- és
felsőfoku iskolai oktatás-tartalmi-nevelési céljainak megvaló-
sításában a VEAB régió területén"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

TÖRTÉNELMI SZAKBIZOTTSÁG

"Egy vagy több 16-19. századi a VEAB régióhoz tartozó megyei összeírás feldolgozása. /A választás lehetőleg az 1530-as évek, a 17-18. század fordulója, a 18. század vége, vagy a 19. század dereka összeírásaira essék/"

"A 18. századi telepítési szerződések összehasonlító vizsgálata./Választható egy régió vagy egy nagybirtok a Dunántulon/"

"A falusi értelmiség lakásviszonyai a 17-19. században a Dunántulon"

"Az ipari célu fakitermelés környezeti hatásai a 18-19. században a VEAB érdekeltségi területén"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS TÁJHASZNOSÍTÁSI KOORDINÁCIÓS TANÁCS

"A Balaton és Bakony térsége és a Tatabányai-medence környezetvédelmére vonatkozó alap- és alkalmazott kutatások"

"Agroökoszisztémák környezetvédelmi problémái"

"Szigetközi tájalakító tevékenység hatása a természeteshez közelálló és félkultur ökoszisztémákra"

"A Fertő-táj környezetbiológiai kutatási eredményei"

"A VEAB illetőségi területén lévő természetvédelmi területek tudományos értékeinek monográfikus feldolgozása"

"A VEAB illetékességi területe védett természeti értékeivel kapcsolatos bibliográfia elkészítése"

"A város üzemeltetése, a környezetvédelem és gazdaságosság aktuális kérdései"

"A bányászat és a környezetvédelem összefüggései"

"Városok környezetének komplex tájhasznosítása"

Történelmi városok rekonstrukciós fejlesztésének tapasztalatai"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"A Káli-medence természetes értékei"

"A Fenyőfői-ősfenyves és a bauxitbányászat"

"Káros hidrológiai jelenségek és természetrontó hatásuk a VEAB körzetében"

"Házgyári lakóépületek karbantartásának korszerű módszerei a VEAB körzetében"

"Városi zöldfelületek gépi karbantartását igényesen biztosító rendszer kialakítása a VEAB körzetében"

"A településszerkezet és a lakáskultúra összefüggései, kölcsönhatása a VEAB régióban szerzett tapasztalatok alapján"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak :

I. díj	10.000 Ft
II. díj	6.000 Ft
III. díj	4.000 Ft

A VEÁB ÉS FEJÉR MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHÍRDETETT
PÁLYAZATAI

"Cellulozrostok felületének minősítése adszorpciós és immerciós mikrokalometriás módszerekkel"

"A gazdasági középvezetők szakmai, politikai képzettsége, társadalmi presztízse - Fejér megye egyik ipari vagy mezőgazdasági nagyüzemében"

"A bűncselekményhiányos nyomozás megszüntetések és bírói felmentések tapasztalatai Fejér megyében 1970-1980-ban"

"A mezőgazdasági szabadalmak szerepe a kapitalizmuskori vállalkozásokban Fejér megyében"

"A tési fennsík karsztjai"

"A hushasznú szarvasmarha tartás fejlesztésének lehetőségei Fejér megyében a kukorica melléktermékeire és a gyep-területekre"

"A középfokú központok és a középfokú társközpontok fejlődése és urbanizációs problémái az V. ötéves tervidőszak éveiben Fejér megyében"

"Epekövesség szűrésének és ellátásának gazdaságossági szempontjai"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"A gumihulladékok gazdaságos újrahasznosításának lehetőségei"

"Forgatás nélküli talajművelés alkalmazásának lehetőségei, biológiai, gazdasági kihatásai"

"A propagandisták pedagógiai, pszichológiai képzésének rendszere, fejlesztésének utjai"

"Mezőföldi tanyák településtörténeti vizsgálata"

"A székesfehérvári Rácváros történeti feldolgozása"

"Fejér megye alsófokú központ szerepkörű településeinek fejlődése 1970-1980 között, különös tekintettel a településhálózat-fejlesztési koncepció által rögzített követelményekre és ellátási funkciókra"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	5.000 Ft
II. díj	3.000 Ft
III. díj	2.000 Ft

A VEAB ÉS GYŐR-SOPRON MEGYEI TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATAI

"Acut myocardiális infarctus thrombolitikus kezelése megyei tapasztalatok alapján"

"A kérődzők izlelésének vizsgálata a karbamidos takarmányok etetésének fokozására"

"Terhesség alatti gyógyszeres kezelés gyakorlati kérdései Győr-Sopron megyében"

"Létesítmények állapotának elemzése valószínűség számítással Győr-Sopron megyében"

"Valamely Győr-Sopron megyei város területrendezési tevékenységének értékelése"

"Valamely műemlék vagy műemléki együttes társadalmi tudatra gyakorolt szerepe"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"Speciális husmarhatenyésztés fejlesztése a hansági tájon"

"A növénytermesztési melléktermékek energiatakarékos tartósítása"

"Légi és úrfelvételek alapján készült fekete-fehér és színes ortófoto térképek alkalmazása a tájrendezésben és a környezetvédelemben Győr-Sopron megyében"

"Műbörgyártás során keletkezett hulladékok újrahasznosításának, illetve megsemmisítésének leggazdaságosabb, környezetkímélő formái"

"Dunakiliti térségében az épülő víztároló régészeti, műemléki feltárása"

"A timföldgyártás melléktermékeként jelentkező vörösiszap építőipari és építőanyagipari célra való felhasználásának lehetőségei Győr-Sopron megye területén"

"A fogyasztási szolgáltatások multja, jelene, jövője életszínvonal-politikánk tükrében Győr-Sopron megyében"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak :

I. díj	5.000 Ft
II. díj	3.000 Ft
III. díj	2.000 Ft

A VEAB ÉS KOMÁROM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHÍRDETETT
PÁLYÁZATAI

"A községi igazgatás rendszerének és gyakorlatának alakulása a XIX. -XX. században"

"A Komárom megyei lótenyésztés története"

"A bányászok életmódjának és művelődési szokásainak változása"

"Az iparszerű termelési rendszerek és közös vállalkozás szerepe a szocialista mezőgazdaság fejlesztésében"

"A mezőgazdasági célu olajtűzelésű szárítók helyett energia-takarékosabb megoldások"

"A galócamérgezés kezelésének újabb eredményei"

"Kun Béla hagyományok a VEAB régióban"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"Műanyaggyártó és feldolgozó üzemekben keletkező hulladék hasznosításának lehetőségei Komárom megyében"

"Tata és Tóváros egyesítése"

"Sztrájkmozgalmak Északdunántúlon az 1929-33-as gazdasági válság idején"

"Bronchoscopya javallatai és korlátai a tüdőrák kórismézésében"

"Az eocénprogram nagyberuházásainak társadalmi, politikai, gazdasági hatása Fejér és Komárom megyékben. Realitás és távlat. /Különös tekintettel a munkaerő illetve a foglalkozási struktúra alakulására./"

"Az Általér vízminősége és javításának lehetőségei"

"Komárom megye munkásmozgalma 1918. és 1945. között. A feldolgozás kiterjedhet a korszak egészére, egy időszakra, vagy egy-egy mozgalomra regionális szinten a megyében, illetve egy településen"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak :

I.díj	5.000 Ft
II.díj	3.000 Ft
III.díj	2.000 Ft

A VEAB ÉS VAS MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHÍRDETETT
PÁLYAZATAI

"Vas megye csecsemőhalálozásának elemzése 20 év anyagán"

"Kukoricamoly kártétel hatása a termésmennyiségre és előre-
jelzésének lehetőségei"

"Vas megye buza termésátlaga ingadozásának főbb okai, és az
alacsony termésátlagok kiküszöbölésének lehetőségei"

"Repcetermesztés hatása és jelentősége Nyugat-Dunántul gaz-
daságaiban, különös tekintettel a gabonatermesztésre"

"A nemzetiségek sorsának alakulása Vas megyében 1945-1949"

"Az ellenforradalmi rendszer művelődéspolitikája Vas megyé-
ben"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"A mezőgazdasági eredetű melléktermékek gazdaságos betakari-
tása és felhasználása"

"A talajvédő gyepek hasznosításának lehetőségei"

"Az árpa termesztésének ökonómiai vizsgálata és hasznosításá-
nak elemzése, Nyugat-Dunántul gazdaságaiban"

"A helyes hibridmegválasztás szerepe Nyugat-Dunántul kukorica
termésátlagainak növelésében"

"Eljárás fehérje takarmánykiegészítők előállítására kérődző
állatok részére"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	5.000 Ft
II. díj	3.000 Ft
III. díj	2.000 Ft

A VEAB ÉS VESZPRÉM MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATAI

"Állattartó telepi szennyvizek bioenergetikai hasznosítása"

"A regionális feltételek befolyása a vállalati termékszerke-
zet korszerűsítésére"

"Gazdaságos ivóvizellátás megoldása az ivószegény, vagy szenny-
yezett ivóvizű területeken"

"Szélenergia hasznosításának helyi lehetőségei"

"A társadalmi strukturában 1945-1980 között bekövetkezett
változások Veszprém megyében"

"Az információ áramlások hatása a munkahelyi demokráciában"

"A pedagógus továbbképzés hatékonysága, fejlesztésének kérdé-
sei"

"A mezőgazdaság termékszerkezetének változása a gazdasági sza-
bályozók hatására, 1968-1980 között Veszprém megyében"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"A Balaton-parti idegenforgalom fejlődése és ennek infrastruk-
turális vonzata"

"A mezőgazdasági üzemek optimális méreteit meghatározó ténye-
zők Veszprém megyében"

"A Balaton-felvidék történelmi borvidékén környezetkimélő
szőlőművelés és telepítés, valamint a borászati vertikum
fejlesztésének lehetőségei"

"A gazdálkodó szervezetek közötti együttműködés lehetőségei
a számítástechnika gyakorlati alkalmazásában Veszprém megyé-
ben"

"Komplex művelődési intézmények létrehozásának lehetőségei
Veszprém megyében"

Beküldési határidő: 1982 szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	5.000 Ft
II. díj	3.000 Ft
III. díj	2.000 Ft

A VEAB ÉS ZALA MEGYE TANÁCSÁNAK KÖZÖSEN MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATAI

"Zala megyei kisközségek társadalmi viszonyainak alakulása az 1970-es években"

"Koncentrált szennyvíz terhelés a Zala folyó vízgyűjtő területén"

"Korszerű vezetés-szervezet kialakítása, figyelembe véve a Zala megyei mezőgazdasági üzemek sajátosságait"

Beküldési határidő: 1981. szeptember 1.

"Egyes társadalmi rétegek jövedelem viszonyainak és életkörülményeinek változása Zala megyében"

"Zalai gyepekre alapozott jövedelmező husmarhatartás feltétel rendszere"

Beküldési határidő: 1982. szeptember 1.

Pályadíjak:

I. díj	5.000 Ft
II. díj	3.000 Ft
III. díj	2.000 Ft

